

Diagnoza stanu gminy Charsznica w obszarach: społecznym, gospodarczym i przestrzenno-środowiskowym

opracowana w ramach
Strategii Rozwoju Gminy Charsznica
na lata 2026-2036

Charsznica, sierpień 2025 r.

Opracowanie: dr Hubert Guz
oraz Urząd Gminy Charsznica

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
Podstawowe informacje o gminie Charsznica.....	5
2. Diagnoza w obszarze społecznym	10
Demografia.....	10
Edukacja	16
Zdrowie i opieka społeczna	18
Bezpieczeństwo	21
Sport i rekreacja.....	21
Kultura.....	22
Organizacje pozarządowe.....	24
Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa	25
3. Diagnoza w obszarze gospodarczym	28
Podstawowe dane statystyczne w zakresie rynku pracy za okres 2019 - 2024.....	28
Przedsiębiorczość	31
Rolnictwo	35
Finanse gminy	37
Mienie komunalne	40
4. Diagnoza w obszarze przestrzenno-środowiskowym	41
Drogi.....	42
Transport zbiorowy	46
Ścieżki rowerowe Charsznica	47
Kolej	47
Wodociągi	48
Kanalizacja	48
Energetyka.....	49
Gaz.....	49
Odpady	49
Niska emisja na terenie gminy	50
Stan obiektów publicznych – głęboka termomodernizacja	51
Odnawialne Źródła Energii	52
Klaster energetyczny	53
Dostępność	54
Przestrzeń	55

Wody powierzchniowe.....	57
Wody podziemne.....	59
Zagrożenie powodziowe.....	60
Zagrożenie suszą	60
Lasy	61
Obszary chronione.....	62
Zabytki.....	63
Struktura administracji samorządowej	63
Dokumenty strategicznych obowiązujące w gminie	63
Projekty inwestycyjne	64
5. Dane przekrojowe i porównawcze	66
Gmina Charsznica na tle gmin Województwa Małopolskiego	70
Gmina Charsznica na tle gmin Powiatu Miechowskiego.....	72
Ogólny wskaźnik rozwoju Gminy.....	74
Syntetyczny wskaźnik rozwoju Gminy	89
6. Podsumowanie	92
Kluczowe ustalenia diagnostyczne w obszarze społecznym.....	93
Wyzwania w obszarze społecznym.....	94
Kluczowe ustalenia diagnostyczne w obszarze gospodarczym	95
Wyzwania w obszarze gospodarczym.....	96
Kluczowe ustalenia diagnostyczne w obszarze przestrzenno-środowiskowym.....	97
Wyzwania w obszarze przestrzenno-środowiskowym.....	98
7. Źródła danych.....	100

1. Wprowadzenie

Diagnoza stanu Gminy Charsznica obejmuje następujące części:

Rozdział 1 – Wprowadzenie

Rozdział 2 – Diagnoza w obszarze społecznym

Rozdział 3 – Diagnoza w obszarze gospodarczym

Rozdział 4 – Diagnoza w obszarze przestrzenno-środowiskowym

Rozdział 5 – Dane porównawcze

Rozdział 6 – Podsumowanie

Rozdział 7 – Źródła danych

Dane do diagnozy pochodzą z: danych własnych Urzędu Gminy Charsznica, z Głównego Urzędu Statystycznego (m.in.: Bank Danych Lokalnych, Vademecum Samorządowca) oraz z innych publicznych źródeł statystycznych (m.in.: Monitor Rozwoju Lokalnego, polskawliczbach.pl).

Podstawowe informacje o gminie Charsznica

Gmina wiejska Charsznica leży w powiecie miechowskim - w północno-wschodniej części województwa małopolskiego. Graniczy z gminami: Od południa graniczy z gminą Gołcza, od wschodu z gminą miejsko-wiejską Miechów oraz gminą miejsko-wiejską Książ Wielki, od zachodu z gminami Wolbrom i Żarnowiec (województwo śląskie), od północy z gminą Kozłów.

Odległość gminy od miasta powiatowego Miechowa – 7 km, od miasta wojewódzkiego - Krakowa około 50 km, Katowice – około 80 km, Kielce około 90 km.

Gmina obejmuje obszar o powierzchni 78,28 km², co stanowi prawie 12% powierzchni Powiatu Miechowskiego.

Gmina Charsznica w województwie małopolskim

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Charsznica na tle Polski

Charsznica na tle Małopolski

Charsznica na tle powiatu miechowskiego

Sołectwa w Gminie Charsznica

Gmina Charsznica

Źródło: Geoportal

Podstawowe dane statystyczne dla Gminy Charsznica za okres 2019 – 2024

Nazwa wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ludność [osoba]	7441	7290	7213	7128	7081	7001
Gęstość zaludnienia [osoba/km ²]	95	93	92	91	90	89
Kobiety na 100 mężczyzn [osoba]	102	104	104	104	104	104
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym [osoba]	68,4	73,1	73,7	73,8	75	75,6
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca [zł]	4 489	5 622	5 780	6 047	5 685	7 565
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca [zł]	4 273	5 010	5 109	6 429	6 714	7 007
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	3,4	4,2	3,7	3,1	2,8	3
Odsetek ludności korzystającej z instalacji wodociągowej [%]	87,6	87,7	87,8	88,1	88,2	88,2
Odsetek ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej [%]	27,1	27,1	27,3	27,3	27,3	27,3
Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej [%]	20,3	36,3	41,3	43,1	44,7	44,7
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym [szt.]	1 200	1 294	1 339	1 397	1 463,2	1 515
Udział powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem [%]	98,1	98,1	98,1	98,1	98,1	98,1

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS (svs.stat.gov.pl), odczyt z dnia: 12/7/2025 r.)

Sołectwa gminy Charsznica

Lp.	Nazwa miejscowości	Powierzchnia w ha	Udział w powierzchni gminy w %	Liczba ludności	Udział w łącznej liczbie ludności w %
1	Charsznica	446,5	5,7%	349	5,0%
2	Chodowiec	102,1	1,2%	84	1,2%
3	Chodów	460	6%	327	4,7%
4	Ciszowice	253,1	3,2%	223	3,2%
5	Dąbrowiec	104,1	1,3%	155	2,2%
6	Jelcza	842,5	10,7%	518	7,4%
7	Marcinkowice	419,3	5,3%	183	2,6%
8	Miechów-Charsznica	387,4	4,9%	1530	21,8%
9	Podlesice	286,6	3,7%	384	5,5%
10	Pogwizdów	481,7	6,1%	215	3,1%
11	Swojczany	703,5	9,0%	774	11,0%
12	Szarkówka	282,1	3,6%	207	2,9%
13	Tczyca	899,4	11,5%	736	10,5%
14	Uniejów-Kolonia	277,6	3,5%	278	4,0%
15	Uniejów-Parcela	172,2	2,2%	95	1,4%
16	Uniejów-Rędziny	771,5	9,8%	366	5,2%
17	Wierzbie	281,2	3,6%	172	2,4%
18	Witowice	678,8	8,6%	430	6,1%

Zródło: Urząd Gminy Charsznica

Najwięcej osób zamieszkiwało w miejscowości Miechów-Charsznica, stanowi to 21,8% ogólnej liczby mieszkańców gminy, natomiast najmniej w miejscowości Chodowiec, bo tylko 84 osoby.

Obszar gminy należy do regionu Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej, subregionu Wyżyny Miechowskiej (Niecka Nidziańska).

2. Diagnoza w obszarze społecznym

Demografia

Podstawowe dane statystyczne w zakresie demografii za okres 2019 - 2024

Nazwa wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ludność [osoba]	7441	7290	7213	7128	7081	7066
Ludność - kobiety [osoba]	3751	3714	3676	3641	3611	3577
Urodzenia żywe [osoba]	67	59	68	31	45	46
Zgony [osoba]	85	111	118	118	95	103
Przyrost naturalny [osoba]	-18	-52	-50	-87	-50	-57
Saldo migracji ogółem [osoba]	-9	-25	-10	1	14	-25
Zameldowania [osoba]	54	47	50	51	56	44
Ludność w wieku przedprodukcyjnym [osoba]	1200	1220	1191	1146	1135	1112
Ludność w wieku produkcyjnym [osoba]	4418	4212	4152	4101	4046	3987
Ludność w wieku poprodukcyjnym [osoba]	1823	1858	1870	1881	1900	1902
Mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym [osoba]	609	625	618	590	592	589
Mężczyźni w wieku produkcyjnym [osoba]	2433	2294	2249	2220	2190	2153
Mężczyźni w wieku poprodukcyjnym [osoba]	648	657	670	677	688	682
Kobiety w wieku przedprodukcyjnym [osoba]	591	595	573	556	543	523
Kobiety w wieku produkcyjnym [osoba]	1985	1918	1903	1881	1856	1834
Kobiety w wieku poprodukcyjnym [osoba]	1175	1201	1200	1204	1212	1220

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS (svs.stat.gov.pl, odczyt z dnia: 17/72025 r.)

Gmina Charsznica ma 7 066 mieszkańców, z czego 51,2% stanowią kobiety, a 48,8% mężczyźni. W latach 2002-2024 liczba mieszkańców zmalała o 10,8%. Średni wiek mieszkańców wynosi 44,1 lat i jest większy od średniego wieku mieszkańców województwa małopolskiego oraz nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Gmina Charsznica ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -7,04 na 1000 mieszkańców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,59 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2023 roku 42,8% zgonów w gminie Charsznica spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 25,4% zgonów były nowotwory, a 6,0% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego.

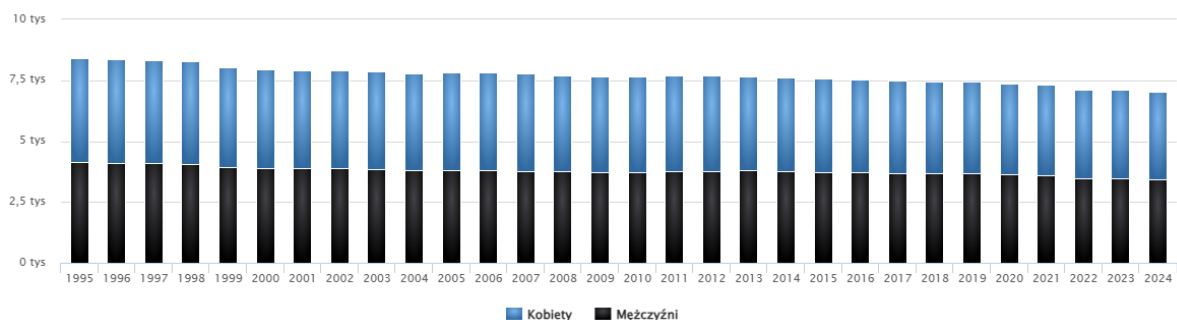
57,1% mieszkańców gminy Charsznica jest w wieku produkcyjnym, 16,0% w wieku przedprodukcyjnym, a 26,8% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Rozkład ludności na grupy wiekowe za okres 2019 - 2024

Nazwa wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ludność ogółem [osoba]	7441	7290	7213	7128	7081	7066
Ludność w wieku 0–4 lata [osoba]	307	310	311	277	268	243
Ludność w wieku 5–9 lat [osoba]	345	342	343	345	325	326
Ludność w wieku 10–14 lat [osoba]	349	357	356	355	353	354
Ludność w wieku 15–19 lat [osoba]	331	357	340	322	317	303
Ludność w wieku 20–24 lata [osoba]	467	420	396	398	400	395
Ludność w wieku 25–29 lat [osoba]	498	419	436	409	412	408
Ludność w wieku 30–34 lata [osoba]	564	485	433	428	407	384
Ludność w wieku 35–39 lat [osoba]	540	529	547	537	532	513
Ludność w wieku 40–44 lata [osoba]	594	575	551	550	529	535
Ludność w wieku 45–49 lat [osoba]	498	512	537	550	562	561
Ludność w wieku 50–54 lata [osoba]	412	426	430	451	477	470
Ludność w wieku 55–59 lat [osoba]	448	446	418	395	384	409
Ludność w wieku 60–64 lata [osoba]	519	515	514	502	483	450
Ludność w wieku 65–69 lat [osoba]	534	528	519	524	511	471
Ludność w wieku 70–74 lata [osoba]	398	419	442	436	444	489
Ludność w wieku 75–79 lat [osoba]	236	240	253	288	315	318
Ludność w wieku 80–84 lat [osoba]	206	203	191	174	179	176
Ludność w wieku od 85 lat [osoba]	195	207	196	187	183	196

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS (svs.stat.gov.pl, odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

Liczba ludności w gminie Charsznica 1995 - 2024

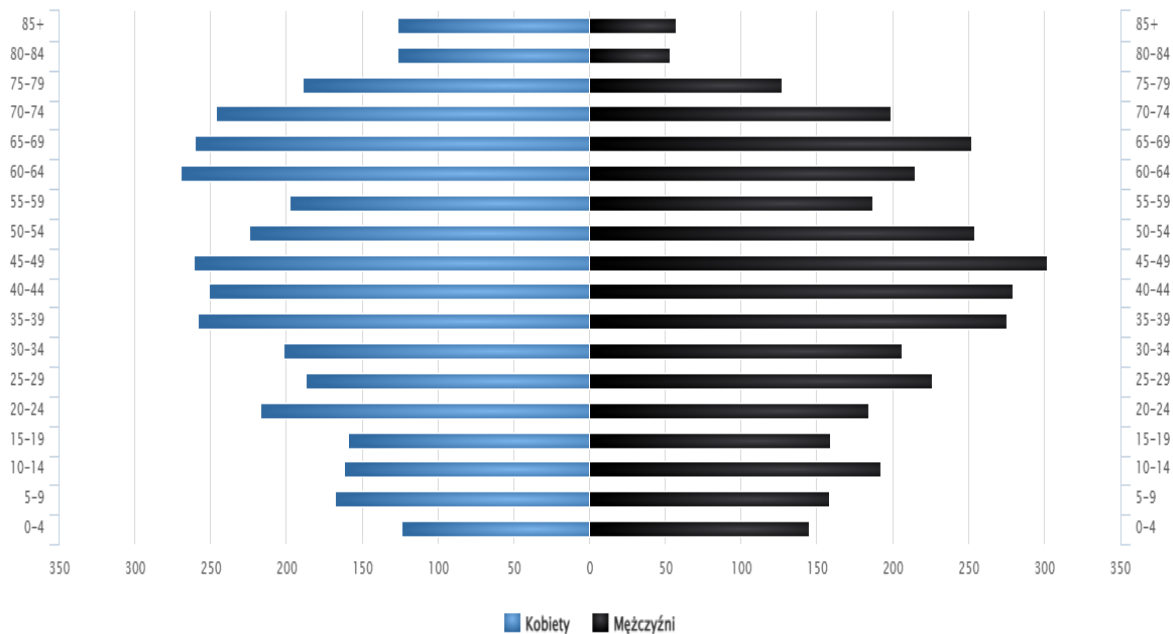
polskawliczbach.pl

Jednostka terytorialna	Średni wiek mieszkańców
Charsznica	44,1 lat
Powiat Miechowski	44,2 lat
Województwo Małopolskie	41,5 lat
Polska	42,7 lat

Opracowanie własne w oparciu o dane GUS (bdl.stat.gov.pl, odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

Piramida wieku ludności gminy Charsznica 2023

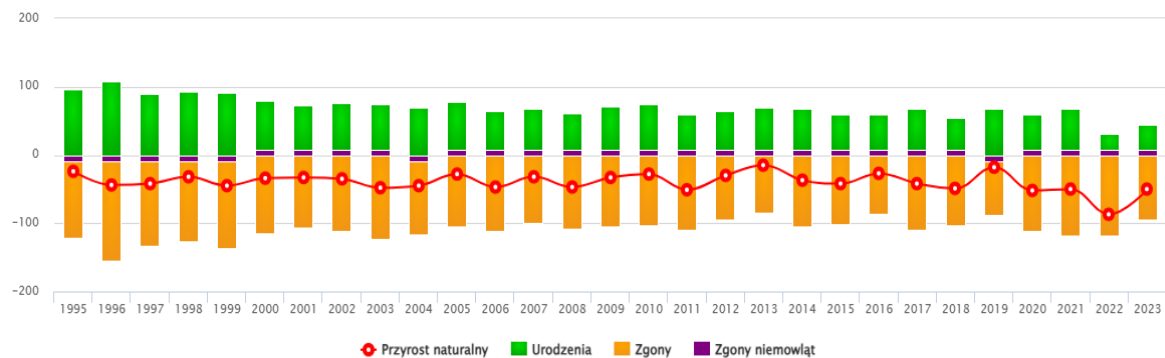

polskawliczbach.pl

Jednostka terytorialna	Przyrost naturalny
Charsznica	- 7,0
Powiat Miechowski	- 5,0
Województwo Małopolskie	- 1,3
Polska	- 3,6

Opracowanie własne w oparciu o dane GUS (bdl.stat.gov.pl, odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

Przyrost naturalny w gminie Charsznica w latach 1995 - 2023

polskawliczbach.pl

Jednostka terytorialna	Urodzenia żywe na 1000 ludności	Płodność - urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku 15-49 lat
Charsznica	6,3	34,5
Powiat Miechowski	7,3	34,5
Województwo Małopolskie	8,3	34,8
Polska	7,2	31,5

Opracowanie własne w oparciu o dane GUS (bdl.stat.gov.pl, odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

Jednostka terytorialna	Zgony na 1000 osób
Charsznica	13,4
Powiat Miechowski	12,4
Województwo Małopolskie	9,6
Polska	10,9

Opracowanie własne w oparciu o dane GUS (bdl.stat.gov.pl, odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

Jednostka terytorialna	Współczynnik dzietności ogólnej*	Współczynnik reprodukcji brutto**	Współczynnik dynamiki demograficznej** *
Charsznica****	1,25	0,62	0,59
Powiat Miechowski	1,25	0,62	0,59
Województwo Małopolskie	1,20	0,59	0,86
Polska	1,16	0,57	0,67

Opracowanie własne w oparciu o dane GUS (bdl.stat.gov.pl, odczyt z dnia: 7 maja 2025 r.)

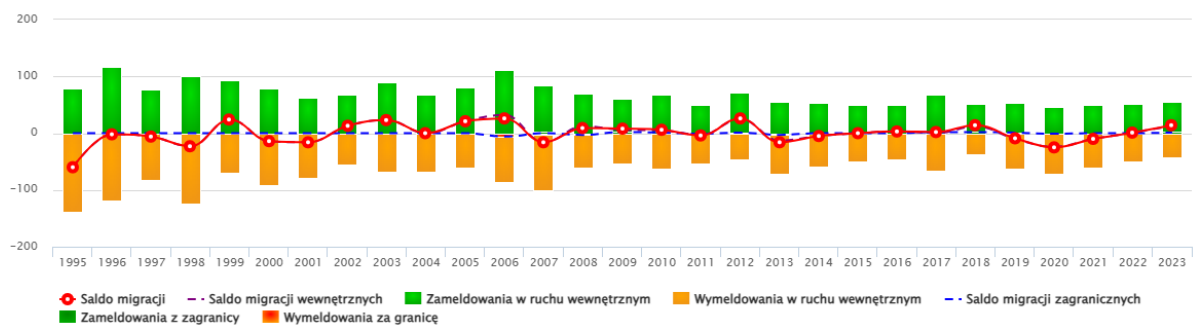
* Liczba dzieci, urodzonych przez przeciętną kobietę w ciągu całego okresu rozrodczego, 15 - 49 lat

** Średnia liczba córek urodzonych przez kobietę w wieku rozrodczym, 15 - 49 lat

*** Stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów

**** Dane powiatowe

Migracje na pobyt stały w Gminie Charsznica 1995 – 2023

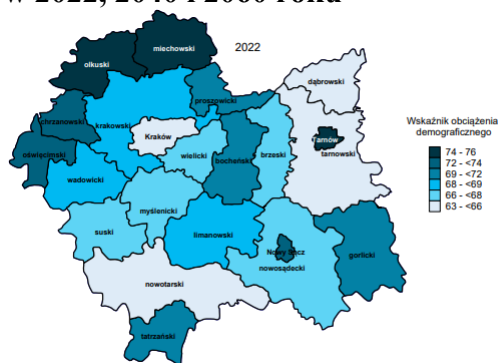

Źródło: polskawliczbach.pl

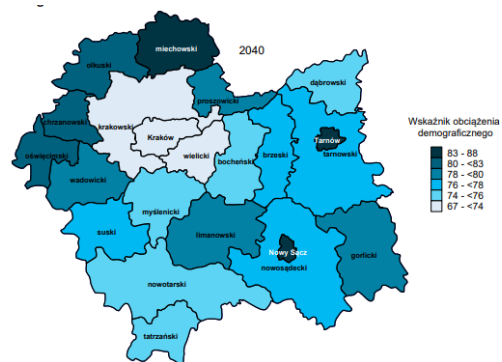

Dane demograficzne obrazują potęgający się problem depopulacji, specyficzny dla obszarów wiejskich. Ujemny przyrost naturalny, wysokie tempo starzenia się społeczeństwa, migracje, w każdym z tych obszarów Powiat Miechowski osiąga jedno z najwyższych (negatywnych) wskaźników w województwie małopolskim. Obrazem tej sytuacji jest obecny wskaźnik obciążenia demograficznego (2022) oraz jego wartości prognozowane na lata 2040 i 2060.

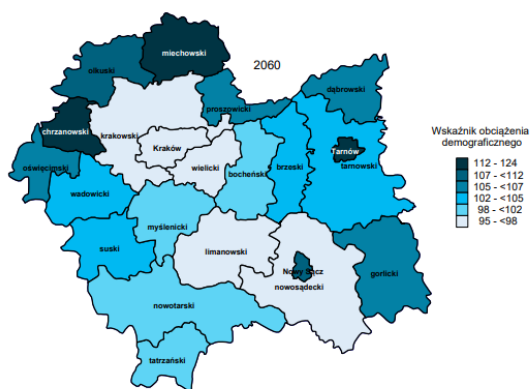
Wskaźnik obciążenia demograficznego w powiatach województwa małopolskiego w 2022, 2040 i 2060 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Źródło: Prognoza demograficzna dla województwa małopolskiego do 2060 roku, 2024.

Prognoza ludności dla gminy Charsznica na lata 2023-2040

Płeć	Wiek	2022	2025	2030	2035	2040	2050	2060	Różnica 2060- 2025
Ogółem	Ogółem	7 128	6 879	6 559	6 212	5 809	5 063	4 349	-2 530
Ogółem	0-17	1 146	1 079	946	798	712	634	503	-576
Ogółem	18-59/64	4 101	3 941	3 786	3 608	3 270	2 553	2 052	-1 889
Ogółem	18-44	2 475	2 292	2 088	1 886	1 696	1 331	1 004	-1 288
Ogółem	45-59/64	1 626	1 649	1 698	1 722	1 574	1 222	1 048	-601
Ogółem	60+/65+	1 881	1 859	1 827	1 806	1 827	1 876	1 794	-65
Ogółem	0-14	977	861	742	630	592	522	406	-455
Ogółem	15-64	4 542	4 382	4 177	3 988	3 642	2 878	2 292	-2 090
Ogółem	65+	1 609	1 636	1 640	1 594	1 575	1 663	1 651	15
Ogółem	80+	361	354	421	531	555	484	594	240
Mężczyźni	Ogółem	3 487	3 350	3 172	3 011	2 814	2 479	2 148	-1 202
Mężczyźni	0-17	590	575	507	447	401	349	267	-308
Mężczyźni	18-64	2 220	2 105	2 014	1 931	1 784	1 449	1 217	-888
Mężczyźni	18-44	1 277	1 164	1 064	965	882	737	593	-571
Mężczyźni	45-64	943	941	950	966	902	712	624	-317
Mężczyźni	65+	677	670	651	633	629	681	664	-6
Mężczyźni	0-14	510	453	399	344	330	284	210	-243
Mężczyźni	15-64	2 300	2 227	2 122	2 034	1 855	1 514	1 274	-953
Mężczyźni	65+	677	670	651	633	629	681	664	-6
Mężczyźni	80+	110	105	115	176	188	150	197	92
Kobiety	Ogółem	3 641	3 529	3 387	3 201	2 995	2 584	2 201	-1 328
Kobiety	0-17	556	504	439	351	311	285	236	-268
Kobiety	18-59	1 881	1 836	1 772	1 677	1 486	1 104	835	-1 001
Kobiety	18-44	1 198	1 128	1 024	921	814	594	411	-717
Kobiety	45-59	683	708	748	756	672	510	424	-284
Kobiety	60+	1 204	1 189	1 176	1 173	1 198	1 195	1 130	-59
Kobiety	0-14	467	408	343	286	262	238	196	-212
Kobiety	15-64	2 242	2 155	2 055	1 954	1 787	1 364	1 018	-1 137
Kobiety	65+	932	966	989	961	946	982	987	21
Kobiety	80+	251	249	306	355	367	334	397	148
Kobiety	15-49	1 551	1 496	1 369	1 224	1 051	802	586	-910

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Prognoza ludności 2023

Edukacja

Placówki publiczne prowadzone przez Gminę

1. Szkoła Podstawowa im. A. Malatyńskiego w Miechowie-Charsznicy – 265 uczniów.
2. Szkoła Podstawowa w Tczycy 119 uczniów i 31 dzieci w oddziałach przedszkolnych.
3. Przedszkole Samorządowe w Miechowie-Charsznicy – 113 dzieci.
4. Punkt Przedszkolny w Tczycy – 113 dzieci.

Placówki publiczne prowadzone przez osoby fizyczne

1. Szkoła Podstawowa w Pogwizdowie 62 uczniów i 24 dzieci w oddziałach przedszkolnych.
2. Szkoła Podstawowa im. M. Kopernika w Swojczanach 60 uczniów i 61 dzieci w oddziałach przedszkolnych.

Sumarycznie w szkołach pracuje 77 nauczycieli w ramach 60 etatów.

Podstawowe dane statystyczne w zakresie edukacji za okres 2018 - 2023

Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Żłobki [ob.]	0	1	1	1	1	1
Dzieci przebywające w ciągu roku w żłobkach [osoba]	0	23	25	40	51	22,4*
Placówki wychowania przedszkolnego [ob.]	6	6	5	5	5	5
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego [osoba]	234	236	229	230	237	246
Dzieci w przedszkolach [osoba]	68	66	95	101	116	100
Szkoły podstawowe [ob.]	4	4	4	4	4	4
Uczniowie szkół podstawowych [osoba]	515	509	531	529	516	486
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach podstawowych [osoba]	14	13	14	14	14	13

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS (svs.stat.gov.pl), odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

*średnia wartość dla roku

Jednostka terytorialna	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat
Charsznica	962
Powiat Miechowski	908
Województwo Małopolskie	943
Polska	942

Opracowanie własne w oparciu o dane GUS (bdl.stat.gov.pl), odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

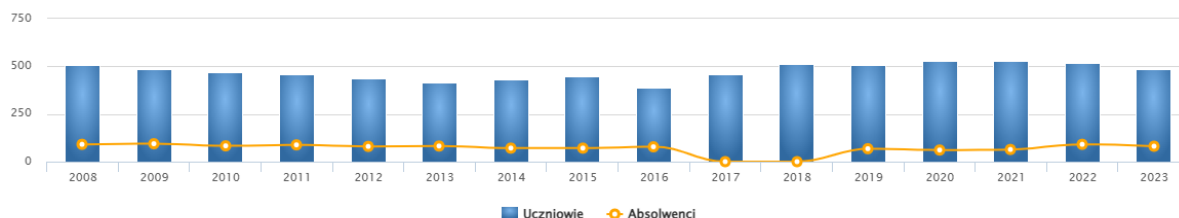

Jednostka terytorialna	Wykształcenie			
	podstawowe	zawodowe	średnie	wyższe
Charsznica*	14,1%	22,4%	39%	18,4%
Powiat Miechowski	14,1%	22,4%	39%	18,4%
Województwo Małopolskie	11%	22,6%	34,2%	26,3%
Polska	12,3%	21,2%	35,5%	25,2%

Opracowanie własne w oparciu o dane GUS (bdl.stat.gov.pl, odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

* dane powiatowe

Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych w Gminie Charsznica 2008 - 2023

Źródło: polskawliczbach.pl

Jednostka terytorialna	Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych
Charsznica	12,8
Powiat Miechowski	15,8
Województwo Małopolskie	16,5
Polska	16,6

Opracowanie własne w oparciu o dane GUS (bdl.stat.gov.pl, odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

Jednostka terytorialna	Współczynnik skolaryzacji brutto*	Współczynnik skolaryzacji netto**
Charsznica	87,4	87,4
Powiat Miechowski	92,2	91,6
Województwo Małopolskie	93,9	93,1
Polska	93,2	92

Opracowanie własne w oparciu o dane GUS (bdl.stat.gov.pl, odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

* Stosunek liczby osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat

** Stosunek liczby osób w wieku 7-12 lat uczących się w szkołach podstawowych do wszystkich osób w wieku 7-12 lat

Wyniki egzaminu ósmoklasisty 2025 – dane porównawcze

Jednostka administracyjna	Język polski	Matematyka	Język angielski
Charsznica	57,86%	36,25%	53,68%
Powiat Miechowski	62,87%	47,64%	62,78%
Województwo Małopolskie	67,9%	56,30%	72,26%
Polska	64%	50%	70%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>

Zdrowie i opieka społeczna

Podstawowe dane statystyczne w zakresie zdrowia za okres 2019 - 2024

Nazwa wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Przychodnie [ob.]	3	3	3	3	3	2
Porady podstawowej opieki zdrowotnej [szt.]	24266	23481	25494	26817	27214	27997
Udział osób korzystających ze świadczeń społecznych w ludności ogółem [%]	4,6	4,2	4	3,5	3,1	(.)
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze [osoba]	(.)	1126	1135	(.)	1105	(.)

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS (svs.stat.gov.pl), odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

Na terenie Gminy Charsznica opiekę zdrowotną zapewnia Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, dla którego organem założycielskim jest Gmina Charsznica. W ramach zakładu funkcjonują dwa ośrodki,

- w miejscowości Tczyca 168,
- w miejscowości Miechów-Charsznica, ul. Miechowska 52.

Zakres opieki zdrowotnej:

- podstawowa opieka zdrowotna udzielanej w warunkach ambulatoryjnych i domowych, w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby potrzebującej tych świadczeń,
- medycyna szkolna,
- specjalistyczna opieka stomatologiczna,
- podstawowe laboratoryjne badania diagnostyczne
- specjalistyczna opieka ginekologiczna,
- specjalistyczna opieka psychologiczna.

Na koniec 2024 r. jednostka zatrudniała 21 pracowników na 17,41 etatach oraz 12 osób na podstawie umów cywilnoprawnych.

W 2024 roku:

1. Lekarze podstawowej opieki zdrowotnej udzielili 27 997 porad lekarskich (w tym 5 436 u dzieci), 152 wizyty domowe
2. W poradni dla dzieci przeprowadzono 197 badań bilansowych
3. W poradni stomatologicznej udzielono 2 748 porad, w tym 210 usług protetycznych
4. W poradni ginekologicznej udzielono 1 240 porad (w tym 14 u dzieci)
5. W poradni psychologicznej udzielono 728 porad psychologicznych i terapeutycznych (w tym 283 u dzieci)

6. Położne przeprowadziły 203 wizyt patronażowych
7. Pielęgniarki w gabinetach zabiegowych wykonały 2 152 zabiegi
8. Pielęgniarki środowiskowe wykonały 1 921 zabiegów
9. W punkcie szczepień przeprowadzane są szczepienia obowiązkowe oraz zalecane zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień ochronnych, wykonano 1 097 szczepień
10. W szkołach prowadzone są badania bilansowe oraz testy przesiewowe
11. wykonano: 291 badań USG, 150 badań cytologicznych i 6 badań biocenozy, 475 badań EKG, 562 badań RTG oraz 32 093 badań diagnostycznych

Nocną i świąteczną opiekę zdrowotną oraz ratownictwo medyczne zapewnia Szpital św. Anny w Miechowie, natomiast transport medyczny Top-Med z Miechowa.

Podstawowe dane statystyczne w zakresie polityki społecznej za okres 2019 - 2024

Nazwa wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023
Wypłaty świadczeń RODZINA 500+ [sztuki]	10970	1 126	1 135	5597	1 105
Wydatki na pomoc społeczną [mln. zł]	5,46	6,77	6,84	(.)	6,71
Wydatki na pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej [mln. zł]	2,98	2,90	2,89	3,95	3,24

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS (svs.stat.gov.pl, odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania obejmujące m.in.: zasiłki stałe (320 zasiłków na 276,7 tys. zł), okresowe (57 zasiłków na 17,3 tys. zł), celowe, dożywianie uczniów w szkołach (42 uczniów), piecza zastępcza (7 dzieci).

USŁUGI OPIEKUŃCZE dla osób samotnych, przewlekle chorych i niepełnosprawnych. Zadanie realizują opiekunki domowe, które świadczyły pomoc w codziennych czynnościach podopiecznego jak: sprzątanie mieszkania, zakupy, sporządzanie posiłków, mycie, karmienie itp., w zależności od potrzeb danej osoby. W 2024 r. usługi opiekuńcze świadczone były dla 23 osób oraz dla 5 osób usługi specjalistyczne realizowane przez 3 pracowników na umowę zlecenie, całkowicie finansowane z dotacji w wysokości 52 800 zł.

PROGRAM ASYSTENT OSOBISTY OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ 2024 - głównym celem Programu było wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia oraz poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych. W ramach tego programu objęto wsparciem osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o znacznym lub

umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, które wymagały usługi asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Z programu skorzystało 16 osób niepełnosprawnych, asystenturę realizowało 7 opiekunów, w sumie zrealizowano 4 680 godzin, koszt programu wyniósł 240 482,57 zł.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ – do domów pomocy społecznej kierowane są osoby wymagające całodobowej opieki, które ze względu na wiek i chorobę niezdolne są do samodzielnej egzystencji, a którym nie można zapewnić pomocy w formie usług opiekuńczych. W DPS na dzień 31.12.2024 roku mieszkało 23 osoby z terenu gminy Charsznica koszt dofinansowania do utrzymania pensjonariuszy wyniósł 995 745,00zł.

Gmina prowadzi ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY w Jelczy, który zapewnia odpowiednie warunki lokalowe, sprzęt do terapii, materiały edukacyjne oraz rehabilitacyjne świadczącą usługi dla: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych.

Usługi obejmują: trening funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening umiejętności spędzania czasu wolnego, poradnictwo psychologiczne, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych, niezbędną opiekę i terapię ruchową. W ŚDS w Jelczy w roku 2024 zatrudnionych było 9 osób w przeliczeniu na etaty – 7,5 etatów.

Bezpieczeństwo

Jednostka terytorialna	Przestępstwa na 1000 osób	Przestępstwa kryminalne na 1000 osób
Charsznica*	17,44	11,87
Powiat Miechowski	17,44	11,87
Województwo Małopolskie	20,88	11,51
Polska	21,01	12,37

Opracowanie własne w oparciu o dane GUS (bdl.stat.gov.pl, odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

* Dane powiatowe

Sport i rekreacja

Nazwa wskaźnika	2020	2022	2024
Kluby sportowe [szt.]	2	2	2
Członkowie [osoba]	115	46	132
Ćwiczący [osoba]	115	79	130
Trenerzy [osoba]	2	3	4

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS (svs.stat.gov.pl, odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

W ramach infrastruktury sportowo-rekreacyjnej Gmina Charsznica posiada:

- Boisko sportowe przy ulicy Sportowej nr 5a w Miechowie-Charsznicy wraz z budynkiem klubowym
- Altana z siłownią plenerową, ul. Kościuszki w Miechowie-Charsznicy
- Boisko sportowe, Podlesice, 32-250 Charsznica
- Boisko sportowe, Uniejów-Parcela, 32-250 Charsznica
- Plac zabaw, Uniejów-Parcela, 32-250 Charsznica
- Plac zabaw z boiskiem sportowym, Witowice, 32-250 Charsznica
- Plac ekspozycyjny, ul. Kolejowa 5 w Miechowie-Charsznicy
- Orlik w Miechowie-Charsznicy ul. Mickiewicza 1b, 1c w Miechowie-Charsznicy

Kultura

Podstawowe dane statystyczne w zakresie kultury za okres 2019 - 2024

Nazwa wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Biblioteki i filie [ob.]	1	1	1	1	1	1
Czytelnicy w bibliotekach publicznych [osoba]	784	314	273	342	358	392
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika [wol.]	13,6	32	22,5	25,9	27,8	28,7
Imprezy organizowane przez instytucje kultury [szt.]	7	8	13	15	15	21
Uczestnicy imprez organizowanych przez instytucje kultury [osoba]	4 365	900	2 000	3 290	6 350	12 300
Grupy artystyczne [szt.]	4	2	4	8	8	8
Członkowie grup artystycznych [osoba]	49	12	55	125	125	140
Koła/kluby/sekcje [szt.]	2	5	4	3	3	3
Członkowie kół/klubów/sekcji [osoba]	28	115	90	91	120	110

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS (svs.stat.gov.pl), odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

Gminny Ośrodek Kultury w Charsznicy z siedzibą w Miechowie-Charsznicy przy ul. Kolejowej 1, w budynku zrewitalizowanego dworca kolejowego. Dostęp do budynku jak i infrastruktura wewnętrzna przyjazna jest osobom niepełnosprawnym.

W 2024 r. w GOK zatrudnionych było na podstawie umowy o pracę 13 osób (w przeliczeniu na pełne etaty: 7,25 etatu). GOK sprawuje bezpośredni nadzór nad halą sportową, kompleksem Orlik oraz kortem tenisowym i placem zabaw znajdujących się w Miechowie-Charsznicy przy ul. Mickiewicza. Działalność GOK obejmuje:

- a) Sekcje: plastyczna, modelarska, wokalna, tenisa stołowego, tańca nowoczesnego, baletu, karate, nauki gry na gitarze, nauki gry na perkusji, nauki gry na instrumentach klawiszowych
- b) Zespoły:
Stondwave, Śpiewające struny, Zespół Ludowo-Folklorystyczny „Charszniczanka”, Owoc uKORZENIA.

GOK ściśle współpracuje ze stowarzyszeniami, kołami gospodyń wiejskich i jednostkami OSP z terenu Gminy Charsznica oraz Charsznickim Klubem Seniora „Młodzi Duchem”.

Na terenie gminy prowadzone są zajęcia dodatkowe dla dzieci bezpłatne: gitara, perkusja, instrumenty klawiszowe, akordeon, plastyka, tenis stołowy oraz płatne: karate i taniec.

Oferta zajęć dla seniorów obejmuje: zajęcia na basenie, zajęcia wokalne oraz zajęcia manualno-plastyczne

Gminna Biblioteka Publiczna – samorządowa instytucja kultury, użytkownicy Biblioteki przez 5 dni w tygodniu mają do dyspozycji wypożyczalnię dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz czytelnię a także czytelnię komputerową z 5 stanowiskami komputerowymi z bezpłatnym dostępem do Internetu. W bibliotece pracuje dwie osoby.

Stan księgozbioru wynosił na koniec 2024 roku: 20 315 woluminów książek, w ciągu roku zakupiono: 486 woluminów książek.

W 2024 roku w Bibliotece zarejestrowano 421 nowych użytkowników, wypożyczono 11 464 egzemplarzy zbiorów (w tym 11 250 książek, 214 czasopism), Bibliotekę odwiedziło 3 774 osób.

Infrastruktura społeczna na terenie Gminy Charsznica

Lp.	Miejscowość	Remiza	Świetlica
1	Miechów -Charsznica	1	2
2	Charsznica	0	0
3	Chodów	1	0
4	Chodowiec	0	0
5	Ciszowice	0	0
6	Dąbrowiec	1	1
7	Jelcza	1	1
8	Marcinkowice	1	1
9	Pogwizdów	0	1
10	Podlesice	1	1
11	Uniejów – Kolonia	1	1
12	Uniejów – Parcela	0	0
13	Uniejów - Rędziny	1	1
14	Tczyca	1	1
15	Swojczany	2	0
16	Szarkówka	1	1
17	Wierzbie	0	0
18	Witowice	1	0

Małopolskie Dni Kapusty

Co roku w Charsznicy organizowane są Małopolskie Dni Kapusty w Charsznicy – duża regionalna impreza o charakterze rolniczo-kulturalno-rekreacyjnym. Impreza angażuje lokalnych producentów kapusty. W części rolniczej gospodarstwa warzywne raz firmy z branży prezentują poletka instruktażowe, nowe odmiany kapusty, różne technologie nawożenia, ochrony roślin oraz nowinki współczesnej mechanizacji rolnictwa.

Część kulturalna obejmuje występy lokalnych zespołów oraz podopiecznych GOK, a także koncerty muzyki rozrywkowej. Kulminacyjnym punktem jest wybór Kapuścianej Pary Królewskiej.

Organizacje pozarządowe

Lp.	Nazwa	Miejscowość
1	Ludowy Klub Sportowy Spartak w Charsznicy	Charsznica
2	Ochotnicza Straż Pożarna w Charsznicy	Charsznica
3	Stowarzyszenie "Pomocne Serce"	Charsznica
4	Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrowcu	Dąbrowiec
5	Ochotnicza Straż Pożarna w Tczycy	Tczyca
6	Ochotnicza Straż Pożarna w Podlesicach	Podlesice
7	Ochotnicza Straż Pożarna w Chodowie	Chodów
8	Ochotnicza Straż Pożarna Swojczany Sucha	Swojczany
9	Ochotnicza Straż Pożarna w Swojczanach	Swojczany
10	Ochotnicza Straż Pożarna w Uniejowie-Kolonii	Uniejów-Kolonia
11	Ochotnicza Straż Pożarna w Witowicach	Witowice
12	Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w Podlesicach	Podlesice
13	Stowarzyszenie Oświata w Gminie Charsznica	Miechów- Charsznica
14	Ochotnicza Straż Pożarna w Marcinkowicach	Marcinkowice
15	Ochotnicza Straż Pożarna Jelcza	Jelcza
16	Ochotnicza Straż Pożarna w Uniejowie - Rędziny	Uniejów-Rędziny
17	Ochotnicza Straż Pożarna we Wierzbii	Wierzbie
18	Ochotnicza Straż Pożarna w Szarkówce	Szarkówka
19	Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich W Jelczy	Jelcza
20	Stowarzyszenie Stacja Kooltura"	Miechów-Charsznica
21	Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich "Pogwizdowianki" w Pogwizdowie	Pogwizdów
22	Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Charsznicy	Miechów-Charsznica
23	Fundacja „Kleparz Innowacji”	Charsznica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z KRS.

Na terenie gminy funkcjonuje 14 jednostek OSP skupiających łącznie około 300 osób w tym kilka aktywnie działających kobiet. Młodzież skupiona jest w Młodzieżowych Drużynach Pożarniczych przy OSP Podlesice, OSP Tczyca, OSP Charsznica, OSP Jelcza oraz OSP Chodów.

Program współpracy gminy Charsznica z organizacjami pozarządowymi w 2024 obejmował następujące cele:

- 1) poprawa jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy Charsznica,
- 2) integracja podmiotów realizujących zadania publiczne,
- 3) prezentacja dorobku sektora i promowanie jego osiągnięć,
- 4) wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych.

Realizacja Programu w 2024 roku: 1) Rodzaj zadania: Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, ze szczególnym uwzględnieniem piłki nożnej wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych ćwiczących i grających w rozgrywkach prowadzonych przez Ludowy Klub Sportowy „SPARTAK” - przyznano dotację w kwocie 30 000,00 zł.

Fundusz sołecki

Gmina Charsznica w ramach działań partycypacyjnych wykorzystuje fundusz sołecki – środki na poszczególne sołectwa są rozdzielane algorytmem bazującym na liczbie mieszkańców. Budżet funduszu w 2024 roku wynosił 568,8 tys. zł.

Środki najczęściej są przeznaczane na następujące typy zadań: montaż lamp solarnych, montaż tablic ogłoszeniowych, zakup i dostarczenie kamienia na drogi gminne, bieżące utrzymanie dróg gminnych rowów i przepustów, wycinka drzew i zakrzewień, zakup umundurowania dla strażaków OSP, montaż klimatyzatorów w świetlicy wiejskiej, remont garaży w remizach OSP, renowacja przydrożnych kapliczek i figur.

Spółeczna Inicjatywa Mieszkaniowa

Gmina Charsznica jest zaangażowana w program Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa (SIM). Inwestycja realizowana w ramach SIM polega na budowie budynku mieszkalnego wielorodzinnego pięciokondygnacyjnego podpiwniczonego wraz z instalacjami wewnętrznymi: elektryczną, telekomunikacyjną, wod.-kan., gazową, c.o., 2 kotłami

gazowymi z węzłami grzewczymi, przyłączem wody, kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej, drogą dojazdową, parkingiem oraz dojazdami pieszymi oraz z likwidacją istniejącej infrastruktury kolejowej, na działce 43/41 obręb 0007 Miechów-Charsznica. Powierzchnia działki ok. 0,75 ha. Powierzchnia użytkowa budynku ok. 2415 m² i kubaturze ok. 13969,73 m³. W budynku będzie się znajdowało łącznie 56 lokali mieszkalnych, w dwóch klatkach schodowych – po 28 w każdej. Przewidywana długość projektowanego budynku wyniesie ok. 53,72 m, szerokość ok. 16,70 m, a wysokość ok. 16,72 m. Od zachodniej strony projektowanego budynku mieszkalnego zlokalizowany zostanie parking na ok. 60 miejsc parkingowych. Inwestorem jest Towarzystwo Budownictwa Społecznego KRAK-SYSTEM S.A. ul. Śliwkowa 6, 31 - 982 Kraków.

W ramach SIM planowany jest kolejny blok na działce o nr ew. 695/2 w miejscowości Miechów- Charsznica. Przy budowie tego bloku gmina podjęła uchwałę w sprawie wniesienia wkładu niepieniężnego w postaci prawa własności nieruchomości – działka o powierzchni 0,2502 ha, planowana liczba mieszkań - 28.

Środki z funduszu sołeckiego 2024 w podziale na sołectwa

Lp.	Nazwa Sołectwa	Wysokość środków przypadających na dane sołectwo
1	Charsznica	30 927,43
2	Chodowiec	16 232,63
3	Chodów	29 959,17
4	Ciszowice	24 548,29
5	Dąbrowiec	20 162,64
6	Jelcza	40 723,97
7	Marcinkowice	21 814,38
8	Miechów-Charsznica	56 956,60
9	Podlesice	33 775,26
10	Pogwizdów	24 206,56
11	Swojczany	56 045,29
12	Szarkówka	23 921,77
13	Tczyca	54 336,60
14	Uniejów-Kolonia	27 566,99
15	Uniejów-Parcela	16 916,11
16	Uniejów-Rędziny	32 465,26
17	Wierzbie	21 586,55
18	Witowice	36 623,09
Razem		568 768,59

3. Diagnoza w obszarze gospodarczym

Podstawowe dane statystyczne w zakresie rynku pracy za okres 2019 - 2024

Nazwa wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Pracujący [osoba]	736	790	870	(.)	(.)	(.)
Pracujący w gospodarce narodowej (stan na grudzień) - ogółem [osoba]	(.)	(.)	(.)	3098	3069	3011
Pracujący w gospodarce narodowej (stan na grudzień) - mężczyźni [osoba]	(.)	(.)	(.)	1737	1692	1656
Pracujący w gospodarce narodowej (stan na grudzień) - kobiety [osoba]	(.)	(.)	(.)	1361	1377	1355
Bezrobotni zarejestrowani [osoba]	150	177	152	128	112	121
Bezrobotni zarejestrowani - kobiety [osoba]	86	91	79	75	64	79
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	3,4	4,2	3,7	3,1	2,8	3
Udział bezrobotnych zarejestrowanych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	4,3	4,7	4,2	4	3,4	4,3
Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej (stan na grudzień) [lata]	(.)	(.)	(.)	42,1	42,2	42,4
Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej (stan na grudzień) - mężczyźni [lata]	(.)	(.)	(.)	42,2	42,4	42,7
Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej (stan na grudzień) - kobiety [lata]	(.)	(.)	(.)	41,9	42,1	42,1
Mediana wieku pracujących w gospodarce narodowej (stan na grudzień) [lata]	(.)	(.)	(.)	42	42	43
Mediana wieku pracujących w gospodarce narodowej (stan na grudzień) - mężczyźni [lata]	(.)	(.)	(.)	42	43	43
Mediana wieku pracujących w gospodarce narodowej (stan na grudzień) - kobiety [lata]	(.)	(.)	(.)	42	42	42

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS (svs.stat.gov.pl, odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

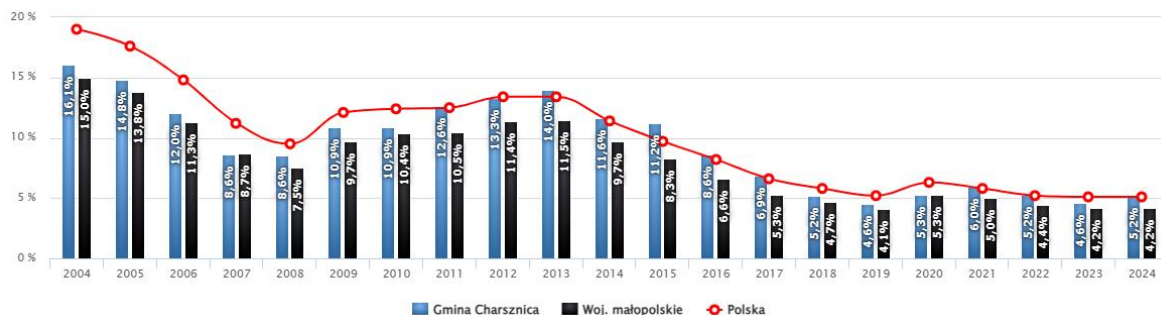
Bezrobocie rejestrowane w gminie Charsznica wynosiło w 2024 roku 5,2% (5,2% wśród kobiet i 5,2% wśród mężczyzn). W 2023 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wynosiło 6 131,46 zł, co odpowiada 80% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Charsznica 675 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 154 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy. 44,4% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 8,4% w przemyśle i budownictwie, a 20,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,8% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Jednostka terytorialna	Stopa bezrobocia
Charsznica*	5,2%
Powiat Miechowski	5,2%
Województwo Małopolskie	4,2%
Polska	5,1%

Opracowanie własne w oparciu o dane GUS (bdl.stat.gov.pl, odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

* Dane powiatowe

Szacunkowa stopa bezrobocia w Gminie Charsznica w latach 2004 - 2024

Źródło: polskawliczbach.pl

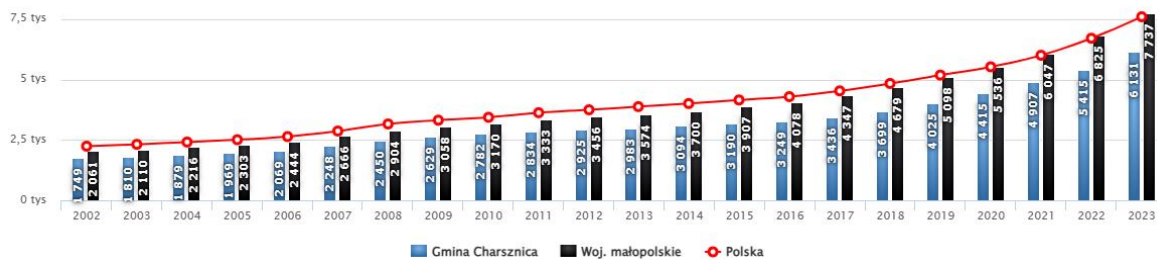
Jednostka terytorialna	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł.
Charsznica*	6 131,00
Powiat Miechowski	6 131,00
Województwo Małopolskie	7 737,00
Polska	7 595,00

Opracowanie własne w oparciu o dane GUS (bdl.stat.gov.pl, odczyt z dnia: 7 maja 2025 r.)

* Dane powiatowe

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł. w gminie Charsznica 2002 - 2023

Źródło: polskawliczbach.pl

Szacowana liczba osób wyjeżdżających do pracy poza gminę w 2023 roku wynosiła – 675.

Jednostka terytorialna	Ludność w wieku przedprodukcyjnym do 18 lat	Ludność w wieku produkcyjnym 18-59 lat	Ludność w wieku poprodukcyjnym od 59 lat
Kobiety	15%	51,4%	33,6%
Mężczyźni	17,1%	63,1%	19,8%
Razem	16%	57,1%	26,8%

Opracowanie własne w oparciu o dane GUS (bdl.stat.gov.pl), odczyt z dnia: 17 lipca 2025 r.)

Jednostka terytorialna	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym
Charsznica	75,0	47,0	167,4
Powiat Miechowski	76,6	46	150,4
Województwo Małopolskie	68	35,6	110,1
Polska	70,8	39,5	126

Opracowanie własne w oparciu o dane GUS (bdl.stat.gov.pl), odczyt z dnia: 17 lipca 2025 r.)

Przedsiębiorczość

Na 31 grudnia 2024 roku w Gminie Charsznica zarejestrowanych było 320 przedsiębiorców w tym 7 przedsiębiorców założyło nową działalność gospodarczą, a 16 przedsiębiorców zaprzestało wykonywania działalności, a 11 przedsiębiorców zawiesiło wykonywanie działalności gospodarczej.

Działalność gospodarcza PKD	2020	2021	2022	2023	2024
sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	91	87	87	86	83
sekcja C – przetwórstwo przemysłowe	45	45	46	46	45
sekcja F – budownictwo	39	42	43	36	39
sekcja H – transport i gospodarka magazynowa	35	39	37	38	37

Źródło: Raport z CEIDG R024 RZ

W gminie Charsznica w roku 2023 w rejestrze REGON zarejestrowane były 592 podmioty gospodarki narodowej, z czego 478 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Charsznica najwięcej (24) jest podmiotów stanowiących spółki cywilne. W zakresie liczby zatrudnionych pracowników - najwięcej (570) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 2,4% (14) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 24,7% (146) podmiotów, a 73,0% (432) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Charsznica najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych (30.5%) oraz Budownictwo (15.7%).

Podstawowe dane statystyczne w zakresie przedsiębiorczości za okres 2019 - 2024

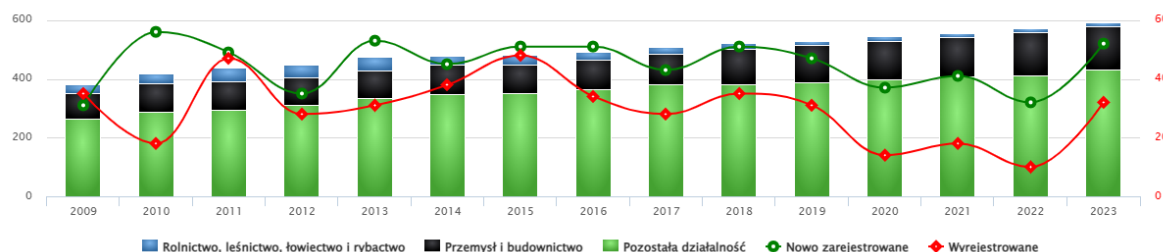
Nazwa wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON [szt.]	530	545	556	573	592	604
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w sektorze rolniczym [szt.]	16	15	15	14	14	13
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w sektorze przemysłowym i budowlanym [szt.]	126	131	134	147	146	155
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w sektorze budowlanym [szt.]	62	68	72	82	77	86
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności [szt.]	712	748	771	804	836	863
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. Ludności [osoba]	586	612	628	657	675	691

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS (svs.stat.gov.pl), odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

Jednostka terytorialna	Podmioty wpisane do rejestru REGON
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	14
Przemysł i budownictwo	146
Pozostała działalność	432
SUMA	592

Opracowanie własne w oparciu o dane GUS (bdl.stat.gov.pl), odczyt z dnia: 17 lipca 2025 r.)

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON 2009 - 2023

Źródło: polskawliczbach.pl

Jednostka terytorialna	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	146
Budownictwo	75
Przetwórstwo przemysłowe	57
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	28
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	25
Pozostała działalność	21
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	16
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	15
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	13
Informacja i komunikacja	10
Edukacja	8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1

Opracowanie własne w oparciu o dane GUS (bdl.stat.gov.pl), odczyt z dnia: 17 lipca 2025 r.)

Kluczowe przedsiębiorstwa w gminie - osoby prawne:

1. BUDAGO Sp. z o.o.
2. BANK SPÓŁDZIELCZY WOLBROM
3. CHARZNIKIE POLA NATURY Sp. z o.o. S. K.
4. DINO POLSKA S.A.
5. EXOR Sp. z o.o.
6. FHUP PATUCHA I JAGIEŁŁO SP. JAWNA
7. GRUPA CHYŻBET SPÓŁKA Sp. z o.o.
8. GRUPA PRODUCENTÓW WARZYW AGRO-CENTRUM Sp. z o.o.
9. HARDTOP CENTRUM ODLEWNICTWA Sp. z o.o.
10. ORANGE POLSKA S.A.
11. PGE DYSTRYBUCJA S.A. ODDZIAŁ SKARŻYSKO-KAMIENNA
12. PGE ENERGETYKA S.A.
13. POCZTA POLSKA S.A.
14. POLSKA SPÓŁKA GAZOWNICTWA Sp. z o.o.
15. POLSKIE KOLEJE PAŃSTWOWE S.A.
16. POLSKIE ŚRUBY Sp. z o.o.
17. PRYMAT Sp. z o.o.
18. PRZEDSIĘBIORSTWO WIELOBRANŻOWE DARIMEX Sp. z o.o.
19. SIŁA NATURY SP. Sp. z o.o.
20. TAURON DYSTRYBUCJA S.A.
21. TOWERLINK POLAND Sp. z o.o.

Kluczowe przedsiębiorstwa w gminie – osoby fizyczne:

1. PLANETA S.C. Krzysztof Sobota, Bernadetta Kuler, Małgorzata Sobota
2. FIRMA HANDLOWA DOMAGA S.C MONIKA SKÓRA, PIOTR SKÓRA
3. Marcin Szarek
4. FIRMA HANDLOWA „AGRO” SP. CYWILNA
5. F.H.P. Zet-Pol Janusz Zadęcki
6. Andrzej Rosół
7. PHU „POL-SAB” Sabina Kucypera
8. FORM-BET Krzysztof Jodłowski
9. Sklep przemysłowy, nasiona, środki ochrony roślin Garus Magdalena
10. ANDRZEJ GRELA ZŁOM-ROL F.P.H.U.
11. Krzysztof Kruszeć ZAKŁAD USŁUGOWO PRODUKCYJNY „KRUSZEC”

Rolnictwo

W gminie Charsznica dominują gospodarstwa małe - średnia powierzchnia gospodarstwa w gminie Charsznica wynosi 2,9 ha. Gospodarstwa do 2 ha stanowią 48,41% ogólnej liczby gospodarstw, a do 5 ha ponad 86,22 % ogólnej liczby gospodarstw rolnych w gminie.

Grunty znajdujące się w dyspozycji Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (11,80 ha) – najwięcej w Pogwizdowie – 6,92 ha. Kościoły i Związki wyznaniowe władają gruntami o powierzchni około 22 ha, natomiast OSP gruntami o powierzchni około 11 ha.

Zestawienie gospodarstw rolnych oraz działek pod względem wielkości.

L.p.	Grupa	Liczba gospodarstw
1.	A – powierzchnia od 1 do 2 ha	1 068
2.	B – powierzchnia od 2 do 5 ha	834
3.	C – powierzchnia od 5 do 7 ha	169
4.	D – powierzchnia od 7 do 10 ha	84
5.	E – powierzchnia od 10 do 15 ha	37
6.	H – powierzchnia powyżej 15 ha	14
7.	K1 – powierzchnia od 0 do 1 ha	236
	Razem	2 442

Na gruntach ornych gleby bardzo dobre (I i II klasa bonitacyjna) zajmują łącznie powierzchnię około 640 ha, co stanowi niespełna 10% ich powierzchni. Największe powierzchnie tych gleb występują we wschodniej i centralnej części gminy (Chodów, Chodowiec, Charsznica i Miechów-Charsznica). Są to gleby w typie czarnoziemów i brunatnych, wykształcone z lessów położone na wierzchowinie, o dobrze wykształconym poziomie próchnicznym. Gleby dobre (klasy IIIa i III b) zajmują łącznie około 4650 ha (ponad 71% powierzchni gruntów ornych) i występują we wszystkich obrębach. Gleby średnie (klasa IVa i IVb) zajmują łącznie około 1005 ha, co stanowi około 15% powierzchni gruntów ornych. Największe kompleksy tych gleb występują w północnej części gminy w Marcinkowicach (około 56% powierzchni gruntów ornych) i w Pogwizdowie (33% powierzchni gruntów ornych), oraz w północno – zachodniej części gminy – Wierzbie – około 27% powierzchni. Gleby słabe stanowią niewielki odsetek gruntów ornych w gminie – około 190 ha, co stanowi około 3% powierzchni. Największe kompleksy tych gleb występują w północnej i północno – wschodniej części gminy (Marcinkowice – 23%, Pogwizdów – 12% i w Uniejowie-Rędzinach – 9% powierzchni gruntów ornych). Są to gleby wykształcone głównie z piasków słabogliniastych zalegających na piaskach luźnych o wadliwych stosunkach powietrzno-wodnych a także płytkie rędziny leżące na silnie nachylonych stokach.

Produkt tradycyjny – kapusta Charsznicka

Charsznicka kapusta kwaszona/kiszona zgodnie z rejestrem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi to produkt wpisany na listę produktów tradycyjnych w 2006 r. w kategorii Warzywa i owoce w województwie Małopolskim.

- Wygląd: Kapusta kwaszona ma postać podłużnych nitek powstałych na skutek krojenia (szatkowania) główek kapusty na skrawki o grubości ok. 0,8 mm. Nieodłącznym elementem kapusty kwaszonej jest kwas kapuściany, w którym kapusta jest zanurzona.
- Kształt: Skrawki przypominają nitki o nieregularnych kształtach.
- Rozmiar: Przekrój skrawków – ok. 0,8 mm, długość skrawków – do ok. 30 cm.
- Barwa: Kapusta kwaszona ma barwę kremowo-żółtą. Kwas kapuściany jest w podobnym kolorze kremowo-żółtym; przejrzysty.
- Konsystencja: Kapusta jest chrupiąca i jędrna.
- Smak: Smak lekko kwaśny, podobnie zapach.

Tradycja: Kapusta kwaszona produkowana jest na terenie całej gminy w 18 wioskach: Charsznica, Chodów, Chodowiec, Ciszowice, Dąbrowiec, Jelcza, Marcinkowice, Miechów-Charsznica, Podlesice, Pogwizdów, Swojczany, Szarkówka, Tczyca, Uniejów-Kolonia, Uniejów-Parcela, Uniejów-Rędziny, Wierzbie, Witowice, na powierzchni od 2 000 ha do 2 500 ha.

Źródło: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/charsznicka-kapusta-kwaszona>

Finanse gminy

Dochody i wydatki Gminy w milionach zł.

Nazwa wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dochody ogółem [zł]	33,49	41,09	42,01	43,38	40,37	53,46
Dochody własne [zł]	9,28	16,86	11,82	15,07	17,96	19,47
Dotacje [zł]	13,20	12,61	14,03	15,90	6,24	15,00
Subwencja ogólna [zł]	11,01	11,62	16,15	12,41	16,18	18,99
Subwencja ogólna – część oświatowa [zł]	5,98	6,11	6,57	7,02	7,82	10,04
Wydatki ogółem [zł]	31,88	36,61	37,13	46,12	47,68	49,51
Wydatki majątkowe [zł]	4,11	5,92	4,61	9,05	14,61	11,69
Wydatki majątkowe – inwestycyjne [zł]	4,11	5,92	4,61	9,05	11,61	11,69
Wydatki bieżące [zł]	27,77	30,70	32,52	37,07	33,07	37,83
Wydatki bieżące – wynagrodzenia [zł]	8,43	9,04	9,73	10,52	11,45	14,22

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS (svs.stat.gov.pl), odczyt z dnia: 7/8/2025 r.)

Dochody Gminy w milionach zł.

Nazwa wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dochody ogółem [zł]	33,49	41,09	42,01	43,38	40,37	53,46
Rolnictwo i łowiectwo [zł]	0,47	0,39	0,62	0,83	0,90	0,67
Transport i łączność [zł]	0,55	0,00	0,00	0,23	1,09	4,05
Gospodarka mieszkaniowa [zł]	0,17	0,18	0,18	0,19	3,18	3,34
Administracja publiczna [zł]	0,35	0,12	0,10	0,32	0,08	0,10
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa [zł]	0,05	0,07	0,00	0,24	0,14	0,11
Rozliczenia różne [zł]	11,10	15,51	17,20	12,82	17,45	19,39
Oświata i wychowanie [zł]	0,57	0,62	0,91	0,85	0,99	1,57
Pomoc społeczna [zł]	1,50	1,35	1,18	2,18	1,45	2,05
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej [zł]	0,02	0,01	0,00	5,50	1,07	0,06
Edukacyjna opieka wychowawcza [zł]	0,05	0,04	0,05	0,04	0,04	0,03
Rodzina [zł]	7,77	9,09	8,91	4,72	1,90	2,01
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska [zł]	3,02	5,41	3,82	4,09	3,12	8,01
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego [zł]	0,00	0,00	0,01	0,01	0,05	0,19
Kultura fizyczna [zł]	0,00	0,00	0,00	0,02	0,01	0,03
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej [zł]	7,79	8,23	9,00	11,32	8,78	11,55

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS (svs.stat.gov.pl), odczyt z dnia: 7/8/2025 r.)

Wydatki Gminy w milionach zł.

Nazwa wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Wydatki ogółem [zł]	31,88	36,61	37,13	46,12	47,68	49,51
Rolnictwo i łowiectwo [zł]	0,56	0,44	1,00	1,44	1,84	1,17
Transport i łączność [zł]	1,34	0,42	0,48	0,74	3,08	4,81
Gospodarka mieszkaniowa [zł]	0,00	0,00	0,00	0,03	3,11	0,05
Administracja publiczna [zł]	3,66	3,59	3,79	4,64	5,15	5,90
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa [zł]	0,32	0,58	0,53	0,82	1,25	1,44
Rozliczenia różne [zł]	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Oświata i wychowanie [zł]	9,58	12,32	11,62	12,34	14,06	18,21
Pomoc społeczna [zł]	2,98	2,90	2,89	3,95	3,24	3,97
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej [zł]	0,02	0,02	0,00	5,16	1,49	0,05
Edukacyjna opieka wychowawcza [zł]	0,07	0,05	0,06	0,05	0,04	0,03
Rodzina [zł]	7,88	9,27	9,10	4,92	2,07	2,21
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska [zł]	4,43	5,89	6,33	10,62	10,28	8,93
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego [zł]	0,74	0,84	1,08	1,06	1,35	1,74
Kultura fizyczna [zł]	0,05	0,04	0,04	0,04	0,07	0,14
Działalność usługowa [zł]	0,01	0,01	0,04	0,01	0,01	0,05
Ochrona zdrowia [zł]	0,10	0,09	0,11	0,13	0,27	0,18

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS (svs.stat.gov.pl), odczyt z dnia: 7/8/2025 r.)

Najważniejszym źródłem dochodów Gmina Charsznica w 2024 roku były dochody własne oraz subwencje z budżetu państwa. Wpływy z tych dwóch źródeł stanowiły odpowiednio - 36,5 % oraz 35,5% wszystkich dochodów Gminy. Najważniejszym źródłem dochodów własnych Gmina Charsznica w 2024 roku były wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych oraz od osób fizycznych, które wyniosły 11,5 mln. zł. i generowały 21,5% wpływów do budżetu. Tak wysoki udział dochodów własnych w przypadku gminy wiejskiej o rolniczym charakterze, potwierdza jej stabilną sytuację budżetową a jednocześnie stwarza warunki do realizacji kolejnych projektów rozwojowych – możliwość zapewnienia wkładu własnego.

W 2024 roku Gmina Charsznica przeznaczyła najwięcej środków na realizację zadań z zakresu oświaty i wychowania. Wykonano je na poziomie 18,21 mln. zł, co stanowiło prawie 37% wydatków Gminy. Wydatki na Gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w wysokości 8,93 mln. zł. stanowiły 18%.

Znaczący udział w strukturze odegrały wydatki zrealizowane w ramach administracji publicznej. Na realizację zadań z tego zakresu wydatkowano łącznie 5,9 mln. zł, co stanowiło 12% wydatków Gminy.

Środki pomocowe w tys. zł.

Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Środki w budżecie gminy na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych [tys. zł]	2 427,6	3 155,9	4 441,8	2 964,7	2 463,2	49,3
Środki z budżetu państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie do przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków UE [tys. zł]	242,2	259,8	3 168,1	367,5	11,8	40,7
Płatności w zakresie budżetu środków europejskich [tys. zł]	2 185,4	2 896,1	1 273,6	2 597,1	2 451,3	8,5

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS (svs.stat.gov.pl), odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

Mienie komunalne

Na dzień 31 grudnia 2024 roku łączna powierzchnia nieruchomości będących w zasobie Gminy Charsznica wynosiła 179,1741 ha o wartości 11 680 994,60 zł. Łączna powierzchnia gruntów nie zaliczonych do zasobu, to jest oddanych w użytkowanie wieczyste wynosiła 39,5876 ha o wartości 1 912 237,63zł. W komunalnych zasobach mieszkalnych na dzień 31 grudnia 2024 roku znajdowało się 36 lokali mieszkalnych o ogólnej powierzchni 1941,5 m².

Zasoby mieszkaniowe

Nazwa wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Zasoby mieszkaniowe - mieszkania ogółem [szt.]	2519	2499	2501	2505	2509	2514
Zasoby mieszkaniowe - przeciętna powierzchnia użytkowa [m ²]	88,8	89,8	89,8	89,9	90	90
Zasoby mieszkaniowe - wypłacone dodatki mieszkaniowe [szt.]	23	22	20	0	28	29

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS (svs.stat.gov.pl, odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

4. Diagnoza w obszarze przestrzenno-środowiskowym

Nazwa wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Oczyszczalnie ścieków [szt.]	1	1	1	1	1	1
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków [osoba]	2 450	2 512	2 649	2 647	2 600	2 332
Nieczystości ciekłe bytowe odebrane (w ciągu roku) [m ³]	3797,2	4122,9	4818,9	4260	8504,6	8910,7
Zbiorniki bezodpływowe [szt.]	783	783	783	783	783	696
Oczyszczalnie przydomowe [szt.]	586	586	599	611	611	614
Odpady komunalne zebrane (w ciągu roku) [t]	1 407	1 506	1 671	1 426	1 434	1 551
Odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych (w ciągu roku) [t]	1 277	1 221	1 348	1 196	1 254	1 379

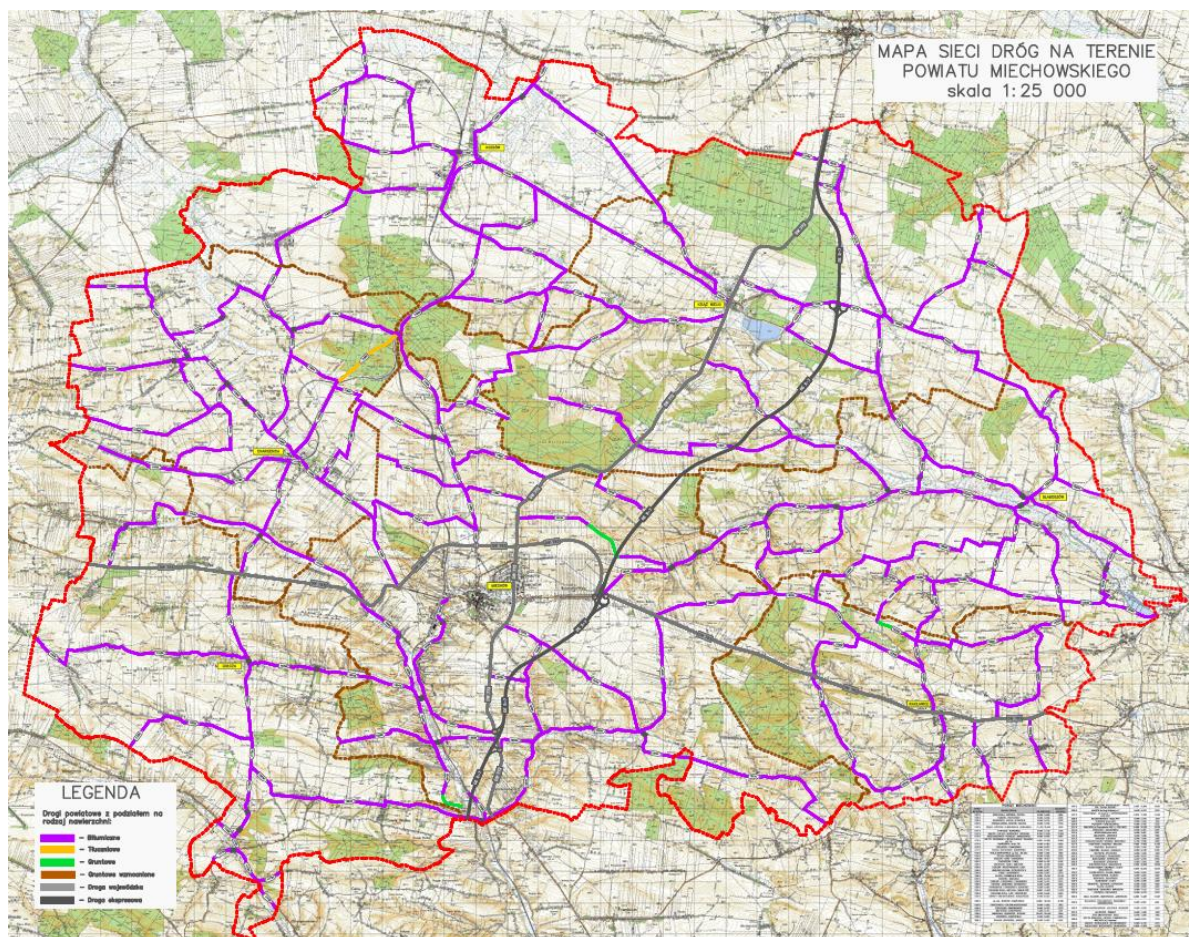
Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS (svs.stat.gov.pl), odczyt z dnia: 17/7/2025 r.)

Drogi

Przez teren Charsznicy z dróg ponadlokalnych przebiega krótki odcinek drogi wojewódzkiej 783 (Olkusz – Wolbrom – Miechów – Skalbmierz) oraz drogi powiatowe. W sąsiedztwie gminy przebiega trasa ekspresowa S7.

Wzdłuż głównych tras zlokalizowana jest zabudowa zagrodowa, mieszkaniowa oraz ta związana z działalnością gospodarczą.

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Miechowie

Wykaz dróg powiatowych powiatu miechowskiego przechodzących przez Gminę Charsznica:

Nr	Przebieg	Kilometraż	Długość [km]
1137 K	Boża Wola - Jeżówka - Tczyca	0+000 3+846	3,846
1138 K	Łobzów - Swojczany	0+000 5+295	5,295
1174 K	Szreniawa - Przybysławice - Falniów - Dw 783	4+157 8+217	4,060
1175 K	Charsznica - do drogi 783	0+000 4+429	4,429
1176 K	Podlesice - Charsznica	0+000 6+672	6,672
1177 K	Tczyca- Swojczany - Dąbrowiec	0+000 5+843	5,843
1178 K	Wola Libertowska – granica województwa - Jelcza	0+000 1+882	1,882
1179 K	Tczyca - Marcinkowice	0+000 4+020	4,020
1180 K	Kozłów - Kępie - Charsznica	8+187 14+271	6,084
1181 K	Pogwizdów - Tunel	0+000 4+195	4,195
1182 K	Bryzdzyń - Tunel - Miechów	7+630 8+350	0,720
1184 K	Uniejów Kolonia - Pstroszyce II	0+000 2+778	2,778
1185 K	Tunel - Charsznica	0+000 5+272	5,272
1186 K	Jelcza - Podmiejska Wola	0+000 11+398	11,398
1187 K	Chodów - Siedliska	0+000 0+600	0,600
1188 K	Uniejów - Chodowiec - Charsznica	0+510 3+315	2,805
1189 K	Chodów - Dziadówki - Strzeżów II	0+000 1+400	1,400
		SUMA	71,299 km

Długość dróg powiatowych na km² powierzchni gminy - 0,911 [km/km²].

Układ podstawowy uzupełniają gminne drogi lokalne i dojazdowe o nawierzchni twardej, w tym w większości ulepszonej.

Pozostałe drogi na terenie gminy

Nr	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość [m]
1	K140 000	Charsznica Swojczany Kolonia	1180
2	K140 001	Charsznica Dąbrowiec Swojczany	1421
3	K140 002	Charsznica — Ludwinów	745
4	K140 003	Charsznica — Brzeski	657
5	K140 004	Charsznica Uniejów Kolonia	747
6	K140 005	Charsznica Złota Górka	750

7	K140 006	Charsznica — Parkoszowice	638
8	K140 007	Charsznica — Szklana	1968
9	K140 008	Charsznica — Chodów	3254
10	K140 009	Charsznica Szkoła	856
11	K140 010	Charsznica Działki	794
12	K140 011	Charsznica wieś Piekiełko	424
13	K140 012	Charsznica ul. Cicha	792
14	K140 013	Charsznica ul. Górna Boczna	547
15	K140 014	Charsznica ul. Polna	680
16	K140 015	Charsznica Żarnowiecka boczna	440
17	K140 016	Charsznica ul. Młyńska	203
18	K140 017	Charsznica Zatorze	882
19	K140 018	Charsznica ul. Osiedlowa	278
20	K140 019	Charsznica ul. Słoneczna	124
21	K140 020	Charsznica ul. XX lecia	569
22	K140 021	Charsznica ul. Pomowska	440
23	K140 022	Charsznica Wieś Podswójczanie	1780
24	K140 023	Chodów do cmentarza	987
25	K140 024	Chodów — Pstroszyce I	115
26	K140 025	Kolonia Chodów — Cmentarz	1160
27	K140 026	Chodów Mury	187
28	K140 027	Ciszowice - Szarkowiec	1121
29	K140 028	Ciszowice do wysypiska	421
30	K140 029	Ciszowice Poprzeczna	387
31	K140 030	Dąbrowiec Gajówka	1055
32	K140 031	Jelcza — Zastodole	668
33	K140 032	Jelcza — Las	2250
34	K140 033	Jelcza — Kolonia	2134
35	14 140 034	Jelcza — Kopanina	511
36	K140 035	Jelcza — Kolonia Podstawie	1232
37	K140 036	Jelcza — Gacki	1107
38	K140 037	Marcinkowice — Pogwizdów	1508
39	K140 038	Marcinkowice — Kępie	1160
40	K140 039	Marcinkowice Gaiki	1125

41	K140 040	Marcinkowice przez Wieś	1600
42	K140 041	Podlesice I — Serwit	1779
43	K140 042	Podlesice I — Stara Wieś	1365
44	K140 043	Podlesice Wygoda	323
45	K 140 044	Gajówka — Podlesice	2190
46	K140 045	Pogwizdów w pola	750
47	K140 046	Pogwizdów przy szkole	190
48	K140 047	Pogwizdów druga Kolonia	2332
49	K140 048	Swojczany- Ścięgna	2547
50	K140 049	Swojczany — Augustynów	1700
51	K140 050	Swojczany Uniejów Parcela	580
52	K140 051	Swojczany - Charsznica	2748
53	K140 052	Swojczany Gajówka Augustynów	515
54	K140 053	Szarkówka Witowice Góry	1523
55	K140 054	Szarkówka Końcowa	136
56	K140 055	Tczyca — Sołtyśnica	1969
57	K140 056	Tczyca — Suśnia — Wierzbie	2565
58	K140 057	Tczyca — Ciołkowiec	585
59	K140 058	Tczyca — Marianów	515
60	K140 059	Tczyca - Bugdolek	2726
61	K140 060	Tczyca — Wodynówki	1667
62	K140 061	Tczyca — Pogwizdów	1155
63	K140 062	Tczyca Zagumnie	1003
64	K140 063	Tczyca Pańska	705
65	K140 064	Tczyca Mała Warszawa	1126
66	K140 065	Tczyca Ciołkowiec Boczny	574
67	K140 066	Uniejów Kolonia — Kolonia Chodów	1326
68	K140 067	Uniejów Parcela — Podkościele Pogwizdów	1528
69	K140 068	Uniejów Kolonia — Dziadówki	748
70	K140 069	Uniejów Kolonia Zakopane	1430
71	K140 070	Uniejów Rędziny Srokoszówka	1180
72	K140071	Uniejów Rędziny Tunel Działki	857
73	K140 072	Uniejów Kolonia Przytorze	660
74	K140 073	Wierzbie — Jelcza	1705

75	K140 074	Suśnia — Wierzbie	2109
76	K140 075	Wierzbie — Jeżówka	1048
77	K140 076	Wierzbie przy drodze	217
78	K140 077	Wierzbie na górze	525
79	K140 078	Wierzbie Boczne	261
80	K140 079	Witowice — Szarkówka	1890
81	K140 080	Witowice Dwór Ciszowice	1950
82	K140 081	Witowice Ciemna	565
83	K140 082	Witowice Jasna	305
84	K140 083	Witowice Zarzecze	585
85	K140 084	Witowice Zaszosie	134
		SUMA	91,188 km

Mosty

L.P.	Nr drogi	Kilometraż	Miejscowość	Długość [m]
M1	K140081	0+005	Witowice	9
M2	K140083	0+180	Witowice	8
M3	dz 530/1	0+133	Witowice	8

Na terenie Gminy nie planuje się rozbudowy powiatowego układu ponadlokalnego – odnośnie przyrostu nowych odcinków sieci drogowej. Zakłada się natomiast sukcesywną modernizację układu drogowego i dostosowywania go do parametrów zgodnych z klasami technicznymi – zgodnie z planami zarządców sieci.

Zrealizowana rozbudowa układu drogowego poza granicami gminy, droga krajowa S7 z dwoma węzłami: „Miechów” i „Książ” znacząco przyczyniła się do dostępności gminy.

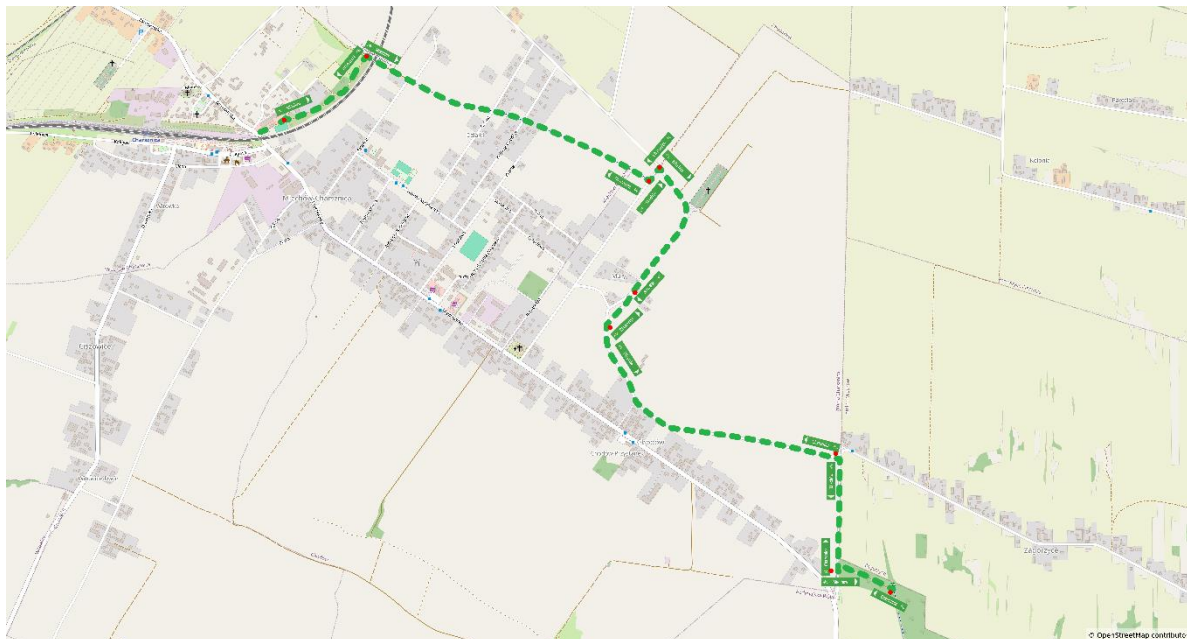
Transport zbiorowy

Na terenie gminy realizowane jest jedno zezwolenie na linii Swojczany - Tczyca - Jelcza - Wierzbie dofinansowane przez Urząd Wojewódzki w ramach programu „Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych”.

Ścieżki rowerowe Charsznica

Na terenie gminy znajduje się ścieżka rowerowa długości 1100 m oraz 30 wiat - przystanków komunikacyjnych z możliwością pozostawienia roweru.

Źródło UG Charsznica

Kolej

Przez teren Gminy przebiegają dwie linie kolejowe osobowe:

- nr 8 relacji Warszawa Zachodnia – Kraków Główny ze stacją Tunel,
- nr 062 Warszawa – Sosnowiec ze stacją Miechów – Charsznica oraz przystankiem osobowym Gajówka w Podlesicach.

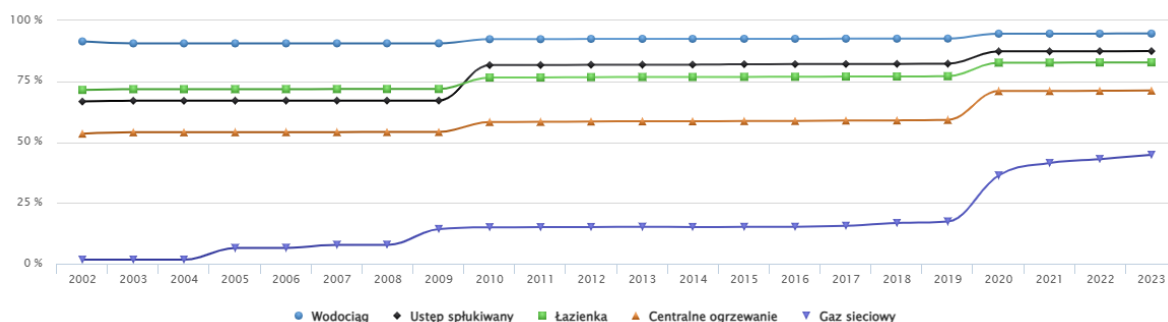
Linia Hutniczo – Siarkowa przebiega przez obszar gminy tranzytem. Na liniach normalnotorowych są dwie stacje: w Tunelu i w Charsznicy oraz jeden przystanek osobowy Gajówka w Podlesicach. Stacja Tunel jest stacją węzłową. W Miechowie – Charsznicy znajduje się stacja towarowo-osobowa. Stacje wyposażone są w trzy perony obsługujące ruch pasażerski oraz pięć torów obsługujących ruch towarowy.

Mieszkańcy gminy korzystają z Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej – trasa SKA2: KRAKÓW GŁÓWNY - Kraków Batowice - Zastów - Baranówka - Łuczyce - Goszcza - Niedźwiedź - Słomniki Miasto - Słomniki - Smroków - Szczepanowice - Kamieńczyce - MIECHÓW - Dziadówki - Tunel - Kozłów - Klimontów - SĘDZISZÓW.

Najbliżej położona jest stacja kolejowa w Miechowie wyposażona w parking P&R.

Infrastruktura techniczno-sanitarna w Gminie Charsznica 2002 - 2023

Źródło: polskawliczbach.pl

Wodociągi

Ponad 96% budynków mieszkalnych na terenie gminy Charsznica podłączonych jest do sieci wodociągowej. Zużycie wody w ciągu doby w gospodarstwach domowych kształtuje się na poziomie około 650 m³.

Zaopatrzenie w wodę na terenie gminy realizowane jest przez Zakład Usług Komunalnych w Charsznicy. Woda pozyskiwana jest z pięciu ujęć – studni głębinowych i nie podlega ona obróbce. Studnie zlokalizowane są w Ciszowicach, Swojczanach, Tczycy, Jelczy oraz Pogwizdowie.

System wyposażony jest w zbiorniki, które utrzymują ciśnienie, w tym dwa zbiorniki wieżowe Ciszowice i Jelcza oraz zbiorniki ziemne pod Białą Górą. Ze względu na znaczne różnice wysokości terenu na obszarze Gminy wybudowano również dwa zbiorniki redukujące ciśnienie, jeden ze zbiorników zlokalizowany jest w Uniejowie Kolonii obniżający ciśnienie zbiornika pod Białą Górą, drugi znajduje się w Szarkówce redukujący ciśnienie wody płynącej z Ciszowic do Witowic. Ponadto w celu zaopatrzenia terenów zlokalizowanych powyżej wieży ciśnień Jelcza, na obszarze ujęcia w Tczycy zainstalowano hydroforownię.

Sieć wodociągowa obejmuje teren całej gminy. Długość czynnej sieci wodociągowej w roku 2024 wynosiła 136,80 km.

Kanalizacja

Na terenie Gminy Charsznica zlokalizowana jest mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków. System kanalizacyjny obejmuje: Miechów–Charsznica, Chodów, Uniejów-Kolonia, Ciszowice, Szarkówka; skąd ścieki odprowadzane są do gminnej oczyszczalni. Systemem tym objęte są zarówno gospodarstwa domowe jak również podmioty gospodarcze np. Prymat Sp. z o.o., ul. Polna 1. Pozostałe ścieki, są dostarczane do oczyszczalni wozami asenizacyjnymi. Oczyszczone ścieki kierowane są do rzeki Uniejówki, która stanowi dopływ Pilicy. Przepustowość oczyszczalni wynosi 1000 m³/dobę. Długość czynnej sieci wynosiła 32,22 km, a liczba przyłączy do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania

wynosiła 591 szt. W roku 2024 ok. 25% budynków zlokalizowanych na terenie Gminy podłączonych było do systemu.

Na terenie gminy funkcjonuje 699 zbiorników bezodpływowych oraz 613 oczyszczalni przydomowych.

Energetyka

Gmina Charsznica zasilana jest głównie z GPZ 110/15 kV Miechów położonego na terenie gminy Miechów. Na terenie gminy Charsznica nie ma zainstalowanego głównego punktu zasilania (GPZ), natomiast jest zbudowana rozdzielnia sieciowa SN/SN RS Charsznica.

Dystrybucją energii elektrycznej zajmują się:

- PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna obsługujące: Swojczany, Chodów, Chodowiec, Dąbrowiec, Jelcza, Marcinkowice, Miechów – Charsznica, Pogwizdów, Ciszowice, Szarkówka, Tczyca, Uniejów-Kolonia, Uniejów-Parcela, Uniejów-Parcela, Wierzbie, Witowice.
- TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Będzinie obsługujące: Podlesice, część wsi Wierzbie oraz część wsi Swojczany.

Gaz

Od strony gminy Wolbrom doprowadzony jest gazociąg do wsi Podlesice. Od strony Kocmyrzowa gazociąg doprowadzony jest przez Proszowice, Koniuszę, Słomniki, Miechów do stacji redukcyjno-pomiarowej zlokalizowanej w Chodowie. Zgazyfikowane zostały Ciszowice, Chodów, Miechów-Charsznica, Szarkówka, Chodowiec, Charsznica, Swojczany, Witowice, Uniejów-Kolonia, Uniejów-Parcela, Uniejów-Rędziny.

Odpady

Na terenie Gminy sposobem prowadzenia selektywnych zbiórek odpadów jest system workowo-pojemnikowy, a podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych jest ich wywożenie na składowisko odpadów.

odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i ich zagospodarowanie realizowała firma Remondis Sp. z o.o. ulica Zawodzie 18, 02-981 Warszawa - Oddział w Częstochowie Zakład w Ogrodzieńcu ul. Kościuszki 210 42-440 Ogrodzieniec, która została wybrana w trybie ustawy – Prawo zamówień publicznych.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) został zlokalizowany na terenie Zakładu Usług Komunalnych, ul. Żarnowiecka 3. Jest on wyposażony w dwie wiaty stalowe i pojemniki na odpady elektryczne i elektroniczne, zużyte opony, odpady wielkogabarytowe (meble, dywany, wykładziny, itp.), tworzywa sztuczne, odpady budowlane i rozbiórkowe

stanowiące odpad komunalny, tekstylia i odzież, odpady niebezpieczne, przeterminowane leki, chemikalia, odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych, zużyte baterie i akumulatory.

Na terenie Gminy pojawiają się nie zalegalizowane wysypiska odpadów (tzw. „dzikie” wysypiska), o niewielkiej powierzchni, które są na bieżąco likwidowane.

Niska emisja na terenie gminy

Kotły C.O. stan na 2025 r.

Klasa kotła	Liczba kotłów
Poniżej klasy 3 lub brak informacji	570
Klasa 3	517
Klasa 4	88
Klasa 5	174
Ekoprojekt	51
Kotły gazowe	607
Pompy ciepła	55

Źródło: dane własne UG Charsznica

W ramach Gminnego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego Programu Czyste Powietrze Gmina między innymi: wspiera Wnioskodawców w przygotowaniu dokumentacji zgodnej z wymogami Programu, prowadzi działania doradcze, weryfikuje wnioski o dofinansowanie składane przez wnioskodawców, a następnie przekazuje je do WFOŚiGW w Krakowie.

Na koniec roku 2024 łączna kwota wypłaconych dotacji w ramach Programu „Czyste Powietrze” osiągnęła 5 269 597,71 zł, złożono łącznie 405 wniosków o dofinansowanie, a 176 przedsięwzięć zostało zrealizowanych.

Na budynku Urzędu Gminy Charsznica znajduje się elektroniczna tablica informacyjna, na której mieszkańcy mogą na bieżąco śledzić aktualne dane dotyczące liczby wykonanych przedsięwzięć oraz uzyskanych środków w ramach Programu.

W oparciu o rozliczone wnioski o płatność w ramach Programu „Czyste Powietrze” oraz na podstawie aktualizacji deklaracji dotyczących źródeł ciepła i spalania paliw złożonych przez mieszkańców do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, w 2024 roku na terenie Gminy Charsznica zamontowano: 37 szt. kotłów gazowych, 17 szt. pomp ciepła, 2 szt. ogrzewania elektrycznego, 7 szt. kotłów z automatycznym podajnikiem na ekogroszek oraz 12 szt. kotłów z automatycznym podajnikiem na pellet. Ponadto w 4 budynkach mieszkalnych zainstalowano fotowoltaikę, a w 3 budynkach kolektory słoneczne. Termomodernizacja została przeprowadzona w 39 budynkach mieszkalnych.

W roku 2024 przeprowadzono łącznie 79 kontroli palenisk zarówno planowych, jak i interwencyjnych w budynkach mieszkalnych. Podczas wizyt przekazano mieszkańcom informacje dotyczące zakazu spalania odpadów, obowiązujących przepisów wynikających z Uchwały Antysmogowej dla Małopolski oraz zapisów Programu Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego. Szczególny nacisk położono na uświadomienie mieszkańcom konieczności dostosowania się do nadchodzącego terminu obowiązkowej wymiany źródeł ciepła przypadającego na 2026 rok.

Stan obiektów publicznych – głęboka termomodernizacja

W ramach kompleksowej rewitalizacji gminy Charsznica, przeprowadzonej w latach 2018-2020 (projekt o całkowitej wartości ponad 10,7 mln zł.) przeprowadzono termomodernizację 12 budynków, z czego 5 budynków gminnych (w tym dworzec kolejowy), 5 budynków Wspólnot Mieszkaniowych: ul. Pomowska 1, 2 i 4, ul. Kolejowa 2, ul. Miechowska 43 oraz 2 bloki Spółdzielni Mieszkaniowej. Wartość zadań 5,3 mln. zł. w tym dotacja 3,3 mln. zł. Wspólnoty Mieszkaniowe i Spółdzielnia Mieszkaniowa same pokryły wkład własny. Kolejnym obiektem wymagającym termomodernizacji jest Szkoła podstawowej im. A. Małatyńskiego w Miechowie-Charsznicy.

Odnawialne Źródła Energii

Rodzaj instalacji	Adres miejsca montażu instalacji	Członek Klastra Energii	Moc instalacji [kW]	Termin przyłączenia do sieci	Mechanizm wsparcia
PV	Zakład Usług Komunalnych	Gmina Charsznica	90	2015	Prosument energii odnawialnej
PV	Zakład Usług Komunalnych	Gmina Charsznica	49,5	2023	Prosument energii odnawialnej
PV	Szkoła Podstawowa Charsznica	Gmina Charsznica	49,5	2023	Prosument energii odnawialnej
PV	Szkoła Podstawowa Tczyca	Gmina Charsznica	49,5	2023	Prosument energii odnawialnej
PV	Urząd Gminy Charsznica	Gmina Charsznica	49,5	2023	Prosument energii odnawialnej
PV	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Charsznica	Gmina Charsznica	49,5	2023	Prosument energii odnawialnej
PV	ŚDS Jelcza	Gmina Charsznica	29,7	2023	Prosument energii odnawialnej
PV	PZOZ Charsznica	Gmina Charsznica	19,8	2023	Prosument energii odnawialnej

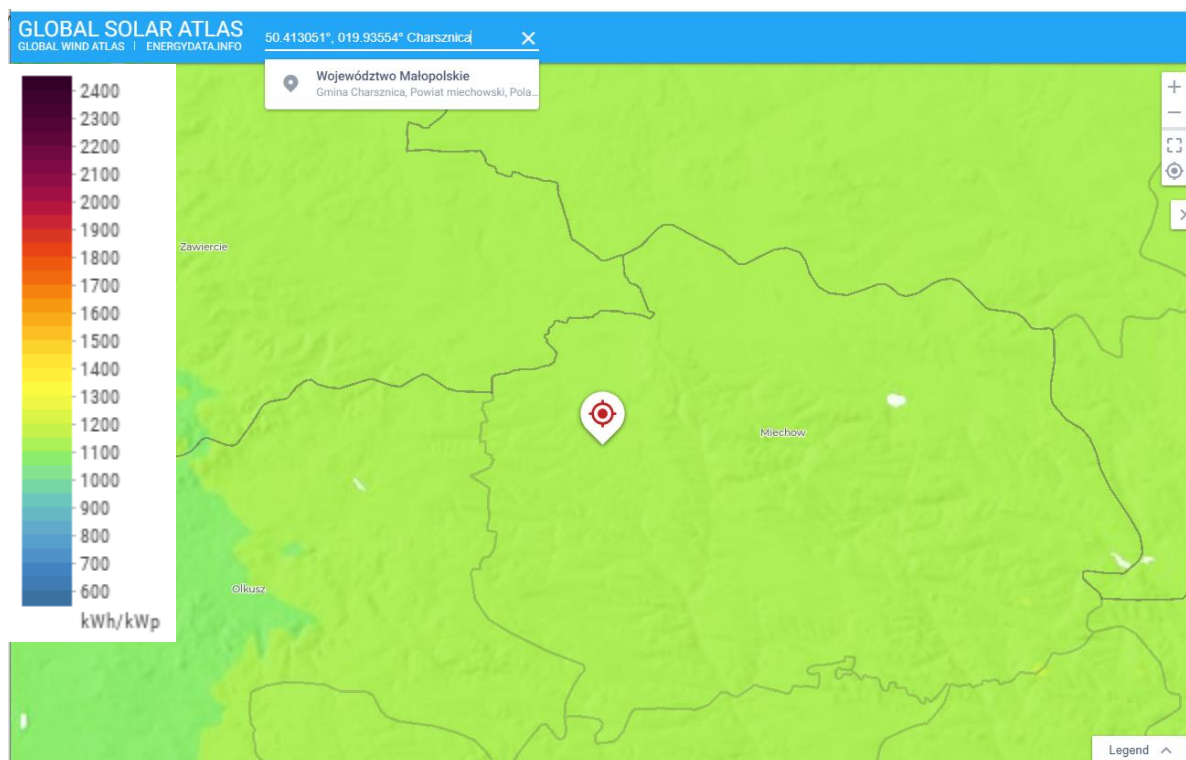
Źródło: Koncepcja rozwoju Klastra Energii Powiatu Miechowskiego

Typ instalacji	Moc w MW	Średnia produkcja roczna w MWh
Instalacje PV należące do gminy	0,387	387
Instalacje na budynkach prywatnych	1,441	1 441
Razem	1,828	1 828

Źródło: dane UG Charsznica

Powiat miechowski – nasłonecznienie

Źródło: <https://globalsolaratlas.info/>

Gmina Charsznica, podobnie jak cały powiat miechowski znajduje się w obszarze umiarkowanego nasłonecznienia – ponad 900 kWh/m², co oznacza roczne uzyski energii z 1 kWp mocy zainstalowanej około 950 kWh, przy optymalnym koncie nachylenia paneli 37 stopni.

Klaster energetyczny

Gmina Charsznica należy dla Klastra Energii Powiatu Miechowskiego zrzeszającego wszystkie gminy z terenu powiatu. Jego liderem jest Gmina Miechów. W trakcie prac nad koncepcją rozwoju klastra dokonano podstawowych analiz zapotrzebowania na energię elektryczną.

		Charsznica	Gołcza	Kozłów	Książ Wielki	Radawice	Słaboszów	Miechów	RAZEM
DANE DOTYCZĄCE KONSUMPCJI ENERGII PRZEZ JST									
Zapotrzebowanie na energię elektryczną w BUP na podstawie rocznego zużycia za ostatni okres rozliczeniowy	MWh	76	48	126	350	36	37	810	1484
Zapotrzebowanie na energię elektryczną w budynkach i instalacjach komunalnych na podstawie rocznego zużycia za ostatni okres rozliczeniowy (jeśli nie zostało uwzględnione wyżej)	MWh	149	129	47	105	33	15	1474	1952
Oświetlenie drogowe	MWh	332	425	149	204	44	119	1500	2773
Łączne zapotrzebowanie na EE Gminy (dane na podstawie informacji z JST)	MWh	556	602	323	659	113	171	3784	6208
DANE DOTYCZĄCE KONSUMPCJI ENERGII PRZEZ MIESZKAŃCÓW									
Zapotrzebowanie na energię elektryczną w budynkach mieszkalnych na podstawie rocznego zużycia za ostatni okres rozliczeniowy GUS	MWh	4528	3666	2858	2820	1640	2208	9551	27270

Źródło: Koncepcja rozwoju Klastra Energii Powiatu Miechowskiego

Dostępność

Gmina stara się sukcesywnie zapewnić dostępność w obszarze informacyjnym, cyfrowym, a przede wszystkim architektonicznym.

Kluczowe budynki, gdzie konieczne jest zapewnienie dostępności architektonicznej:

Budynek UG Charsznica, GOPS Charsznica, Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Miechowie-Charsznicy, Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tczycy oraz świetlice wiejskie w miejscowościach: Swojczany, Dąbrowiec, Uniejów -Rędziny, Szarkówka Miechów-Charsznica.

Przestrzeń

Na terenie gminy Charsznica obowiązuje Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla obszaru Gminy Charsznica zatwierdzony przez Radę Gminy w Charsznicy w dniu 10.11.2005r Uchwałą Nr XXXII/168/2005 opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego w dniu 25 stycznia 2006r. (Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego Nr 45 poz. 256 z późn. zm.). Plan ten obejmuje zasięgiem ok. 98% powierzchni Gminy Charsznica.

W roku 2024 kontynuowano rozpoczęte procedury zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Charsznica. Zakres zmiany planu został określony Uchwałą Rady Gminy Charsznica Nr VII/41/2024 z dnia 29.11.2024 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmian w Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Charsznica dla terenów w miejscowościach Uniejów-Parcela, Uniejów-Kolonia, Miechów-Charsznica, Uniejów-Rędziny, Ciszowice, Swojczany, Jelcza, Tczyca, Podlesice, Dąbrowiec.

Obszary objęte zmianą planu to powierzchnia około 19 hektarów.

W związku ze zmianą ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 2023 r. i wprowadzonymi znacznymi zmianami w tym eliminacją funkcjonującego dotąd Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz koniecznością przyjęcia przez Gminę Planu Ogólnego obejmującego cały obszar Gminy, Uchwałą Rady Gminy Charsznica Nr VII/42/2024 z dnia 29.11.2024 r. przystąpiono do sporządzenia planu ogólnego gminy Charsznica.

Scalania

Miejscowości, w których zakończyły się scalania:

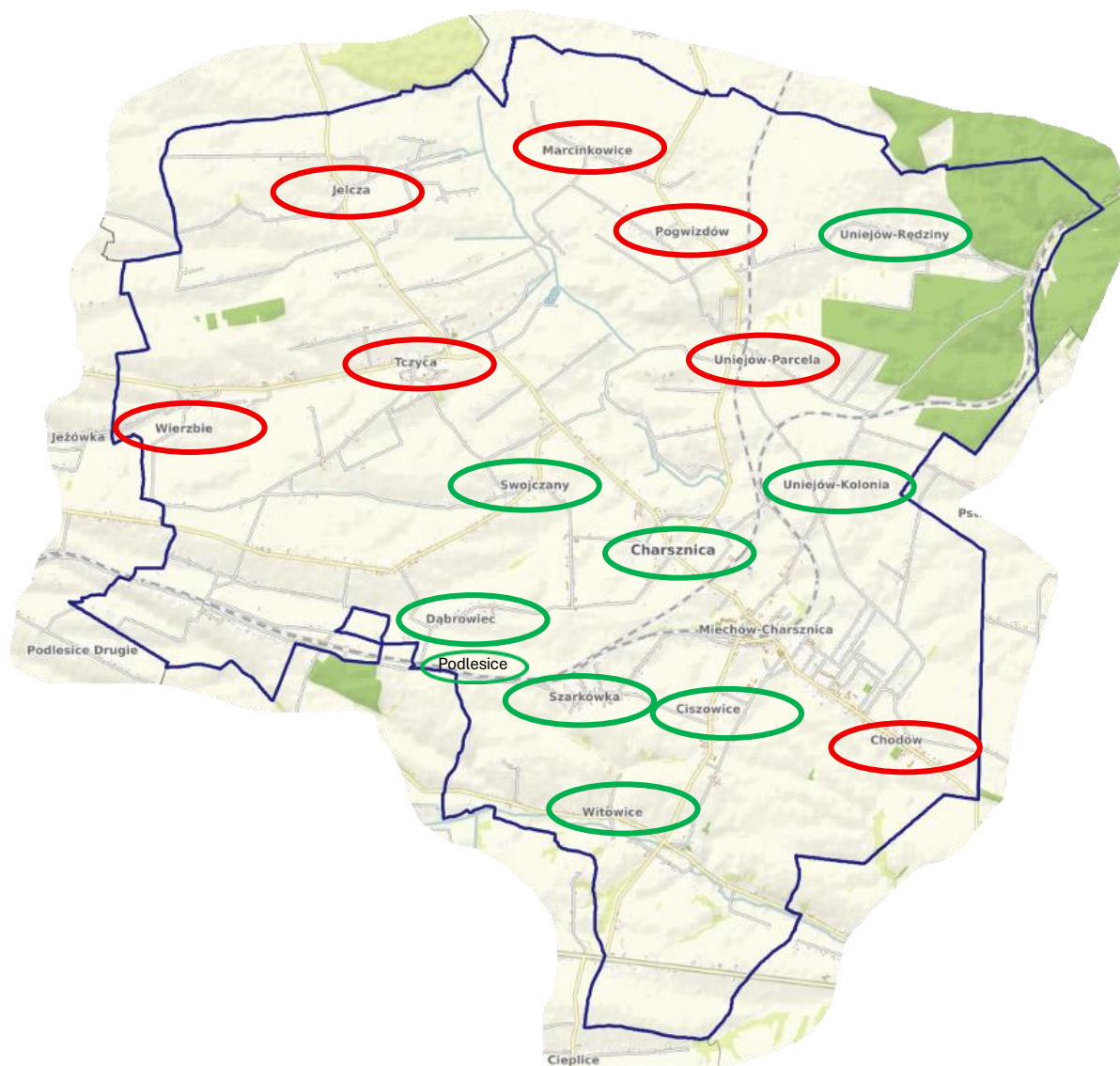

Chodów, Marcinkowice, Pogwizdów, Jelcza, Tczyca, Wierzbie, Uniejów-Parcela.

Miejscowości, w których planowane jest przeprowadzenie scalań:

Uniejów-Rędziny, Witowice, Uniejów-Kolonia, Ciszowice, Dąbrowiec, Swojczany, Szarkówka, Podlesice, Charsznica.

Źródło: UG Charsznica

Wody powierzchniowe

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023, poz. 300) teren gminy Charsznica znajduje się na obszarze dorzecza Wisły w regionie wodnym Górnej – Zachodniej Wisły. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły to podstawowy dokument planistyczny w gospodarce wodnej, w którym ustalono cele środowiskowe dla wód oraz dla obszarów chronionych. Jako główny cel wskazano osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych (w tym co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego) oraz osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych (w tym dobrego stanu ilościowego i dobrego stanu chemicznego). Dla osiągnięcia celów środowiskowych opracowane zostały katalogi i zestawy działań naprawczych. Dla wszystkich JCW obowiązuje katalog krajowy, natomiast dla wybranych JCW przypisane zostały działania podstawowe i uzupełniające. Szczegółowe informacje dotyczące JCW, w tym przypisanych im działań podstawowych i uzupełniających dostarczają karty charakterystyk znajdujące się na apgw.gov.pl.

Obszar Gminy Charsznica znajduje się w zasięgu trzech Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), których charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli.

Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) położonych w granicach Gminy Charsznica

Kod i nazwa JCWP	Stan ogólny	Cele środowiskowe
RW2000062541711 Pilica do Kanału Kopanka	zły stan wód	Stan/potencjał ekologiczny dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych Stan chemiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
RW200006213927 Szreniawa do Ścieklca	zły stan wód	Stan/potencjał ekologiczny dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D Stan chemiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
RW2000062139815	zły stan	Stan/potencjał ekologiczny

Nidzica do Nidki	wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D Stan chemiczny dobry stan chemiczny
------------------	-----	--

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe> (dostęp z dnia 21/7/2025 r.)

Jednolite części wód powierzchniowych znajdujących się w granicach gminy odznaczają się złym stanem ogólnym. Jednym z zagrożeń dla wód powierzchniowych są zanieczyszczenia obszarowe, spowodowane wymywaniem z pól uprawnych nadmiernych dawek nawozów mineralnych oraz chemicznych środków ochrony roślin. Dodatkowe zagrożenie stanowi infiltracja ścieków z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe.

Główne powody zanieczyszczenia wód:

- wysoki wskaźnik zwodociągowania gminy, przy niskim wskaźniku skanalizowania,
- duże ilości zawiesiny spłukiwanej z niechronionych przed erozją pól uprawnych (zwłaszcza pylaste gleby lessowe),
- podwyższona w okresach roztopów i silnych opadów zawartość substancji nawozowych spłukiwanych z pól w okresach roztopów i silnych opadów.

Wody podziemne

Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) położonych w granicach Gminy Charsznica

Symbol JCWPd	Stan ogólny	Przypisane cele środowiskowe
GW200084	stan chemiczny – dobry stan ilościowy – dobry stan ogólny – dobry	stan chemiczny – dobry stan ilościowy – dobry
GW2000132	stan chemiczny – dobry stan ilościowy – dobry stan ogólny – dobry	stan chemiczny – dobry stan ilościowy – dobry
GW2000114	stan chemiczny – dobry stan ilościowy – dobry stan ogólny – dobry	stan chemiczny – dobry stan ilościowy – dobry

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne> (dostęp z dnia 21/7/2025 r.)

Jednolita część wód podziemnych znajdujących się w granicach gminy odznacza się stanem ogólnym określanym jako dobry.

Gmina Charsznica jest położona na Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych nr 409, GZWP „Niecka Miechowska SE”.

Zbiornik GZWP nr 409 "Niecka Miechowska (SE)" – poziomem użytkowym jest kredowe piętro wodonośne związane z poziomem piaszczysto-piaskowcowo-zlepieńcowatych utworów oraz poziom spękanych margli, opok, wapieni i gez. Woda z głębszych ujęć jest dobrej jakości. Zbiornik posiada jeszcze znaczne rezerwy zasobów do wykorzystania. Z uwagi na brak lub niewielką miąższość utworów izolujących kredowy horyzont wodonośny, większa część powierzchni zbiornika to obszary zagrożone i silnie zagrożone zanieczyszczeniem. Największym problemem, stwarzającym potencjalne zagrożenie dla jakości wód, jest niski stopień skanalizowania wsi na terenie zbiornika.

Ochrona zbiornika narzuca na tym terenie szczególne wymagania m.in.:

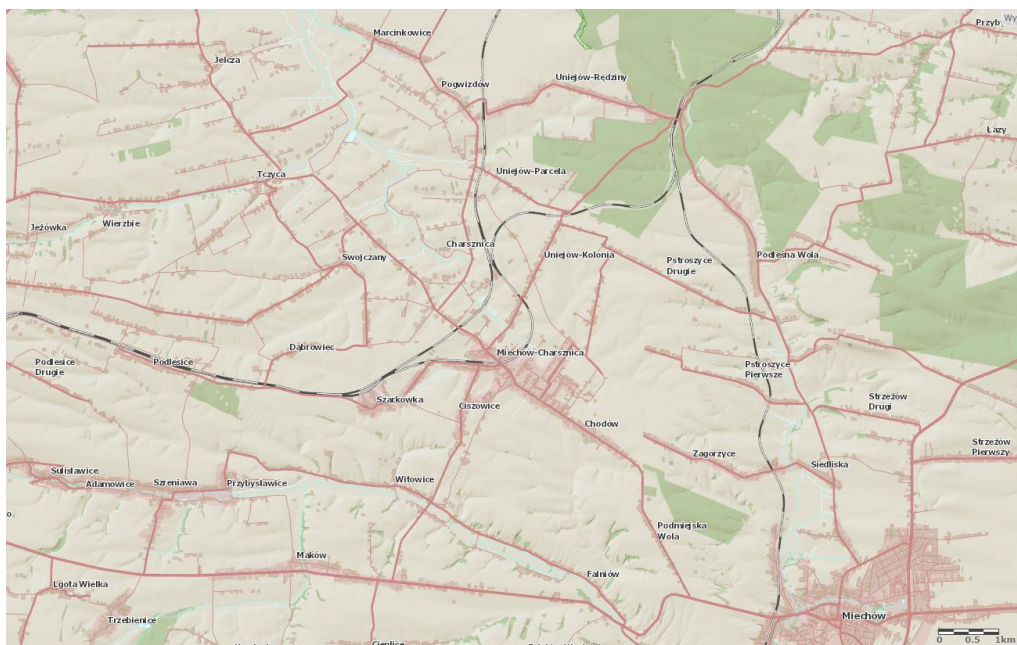
- zakaz lokalizacji inwestycji szkodliwych dla środowiska
- nakaz likwidacji dzikich wysypisk odpadów,
- nakaz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej,
- nakaz likwidacji punktów bezpośredniego zrzutu ścieków do wód,
- ograniczenia bezściółkowej hodowli zwierząt,
- zakaz stosowania niektórych środków ochrony roślin.

Zagrożenie powodziowe

Na terenie gminy nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w art. 169 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ani obszary, o których mowa w art. 16 pkt 34 lit. c) ustawy Prawo wodne, nie ma też zastosowania art. 16 pkt 34 lit. d) wspomnianej ustawy – zweryfikowano w oparciu o mapy Hydroportal PGWWP.

Mapa zagrożenia powodziowego

Źródło: Hydroportal https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMZP

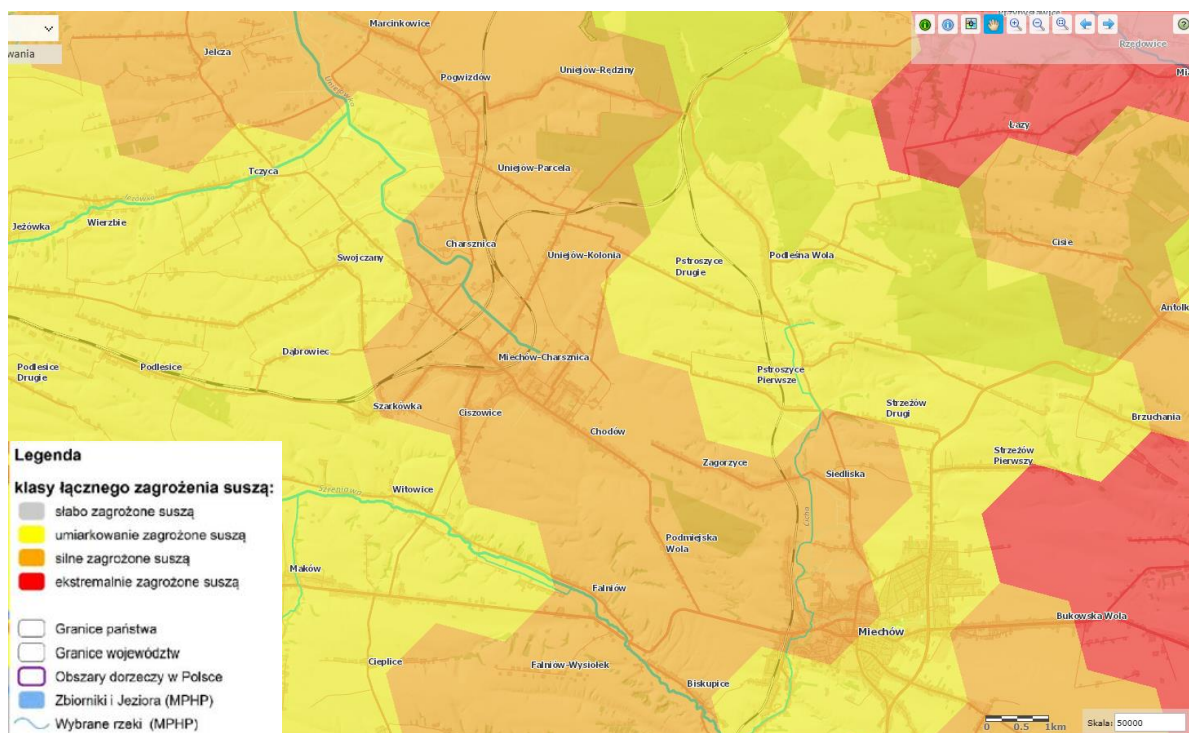
Zgodnie z Planem zarządzania ryzykiem powodziowym (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku Dz.U. z 2016 r., poz. 1841) na terenie Gminy Charsznica nie przewidziano realizacji zadań.

Zagrożenie suszą

Na terenie gminy Charsznica dominują tereny silnie zagrożone suszą. Są to obszary, na których poszczególne typy suszy wykazywały zagrożenie w klasie od II do IV, czyli od umiarkowanego do ekstremalnego zagrożenia. Tereny o najwyższym, ekstremalnym poziomie zagrożenia obejmują centralną część gminy.

Mapa zagrożenia suszą

Źródło: [Hydroportal](https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPPSS) https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPPSS

Lasy

Nazwa wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Powierzchnia lasów ogółem [ha]	415,71	415,71	415,65	415,22	416,56	416,63
Powierzchnia lasów publicznych [ha]	389,25	389,25	389,25	389,25	389,94	389,94
Powierzchnia lasów publicznych będących własnością gminy [ha]	0	0	0	0	0	0
Lesistość [%]	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3

Obszary chronione

Lp.	Kod	Forma ochrony	Nazwa
1	PL.ZIPOP.1393.OCHK.281	obszar chronionego krajobrazu	Obszar Chronionego Krajobrazu Wyżyny Miechowskiej
2	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH120061.H	obszar natura 2000	Biała Góra
3	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH120075.H	obszar natura 2000	Uniejów Parcele
4	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH120063.H	obszar natura 2000	Chodów-Falnię

Źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP> (odczyt z dnia: 15 lipca 2025 r.)

Gmina położona jest w całym swoim obszarze granicach obszaru Chronionego Krajobrazu Wyżyny Miechowskiej. Na jego terenie występują drzewostany wielogatunkowe z runem ciepłolubnym i wieloma gatunkami chronionymi (lilia złotogłów, wawrzynek wilcze łyko, pełnik europejski i liczne storczyki). Obszar ten tworzy krajobraz typu naturalnego, przeplatany zagospodarowaniem wiejskim.

Powstał w celu ochrony szaty roślinnej, głównie lasów oraz stanowisk roślinności stepowej. W Chodowie znajduje się Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 – PLH 120075 ustanowiony dla ochrony murawy kserotermicznej ze stanowiskami storczyków. Obszar obejmuje eksponowane na zachód strome zadarnione zbocze suchej doliny. Powierzchnia obszaru wynosi 7,3 ha.¹ W Uniejowie Parcele znajduje się Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 – PLH 120075 ustanowiony dla ochrony kwiecistej murawy omana wąskolistnego ze stanowiskami storczyków. Obszar obejmuje eksponowane na północny - zachód strome zadarnione zbocze suchej doliny. Powierzchnia obszaru wynosi 3,7 ha.

Zabytki

Na terenie Gminy Charsznica zlokalizowane są następujące zabytki:

- Kościół pw. Św. Wita w Uniejowie Parceli wybudowany przez Bożogrobców datowany na rok 1470,
- Kościół pw. Św. Idziego w Tczycy pochodzący z I połowy XV wieku,
- Zespół dworski w Pogwizdowie,
- Stacja kolejowa Tunel Uniejów – Rędziny,
- Kościół pw. Jana Chrzciciela w Chodowie.

W ramach gminnej ewidencji zabytków w poszczególnych miejscowościach ochronie podlega szereg cennych kapliczek, domów, młynów, cmentarzy i innych obiektów.

Struktura administracji samorządowej

Do jednostek organizacyjnych pozostających w strukturze organizacyjnej Gminy Charsznica należą:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Charsznicy,
- 2) Szkoła Podstawowa im. A. Małatyńskiego w Miechowie -Charsznicy,
- 3) Szkoła Podstawowa w Tczycy,
- 4) Przedszkole Samorządowe w Charsznicy,
- 5) Gminny Zespół Ekonomiczno - Administracyjny Szkół w Charsznicy,
- 6) Środowiskowy Dom Samopomocy w Jelczy.

Jednostki gminne prawnie wyodrębnione to:

- 1) Gminny Ośrodek Kultury w Charsznicy,
- 2) Gminna Biblioteka Publiczna w Charsznicy,
- 3) Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Charsznicy.

W ramach Gminnych zakładów budżetowych wyodrębniono:

Zakład Usług Komunalnych w Charsznicy.

Dokumenty strategicznych obowiązujące w gminie

- Uchwała Nr X/65/2025 Rady Gminy w Charsznicy z dnia 19 marca 2025 roku w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Charsznicy na lata 2025 – 2028,
- Uchwała Nr XXXII/168/2005 Rady Gminy w Charsznicy z dnia 10.11.2005 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Gminy Charsznicy,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Charsznicy na lata 2018–2021 z perspektywą do roku 2025,
- Plan Mobilności dla Gminy Charsznicy,

- Gminny Program Rewitalizacji na lata 2016-2025,
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Charsznica na lata 2022-2025.

Projekty inwestycyjne

Urząd Gminy posiada doświadczenie w pozyskiwaniu zewnętrznego dofinansowania oraz realizacji projektów zarówno inwestycyjnych jak i tych z zakresu rozwoju zasobów ludzkich. Kluczowe z nich to:

- Przebudowa dróg gminnych: ul. Mickiewicza, ul. Rzemieślnicza, ul. Kościuszki wartość zadania 1,4 mln. zł.
- Przebudowa dróg gminnych : ul. Pileckiego, ul. Osiedlowa, ul. Pomowska wartość zadania 1 mln zł.
- Rewitalizacja centrum gminy w miejscowości Miechów-Charsznica: - budowa siłowni zewnętrznej na terenie boiska Orlik;-budowa altany, siłowni zewnętrznej oraz nawierzchni utwardzonych z zagospodarowaniem terenu” wartość zadania 265 tys. zł.
- Przebudowa, nadbudowa i częściowa rozbiora wraz z przebudową wewnętrznych instalacji sanitarnych, elektrycznych budynku remizy OSP w Uniejowie Rędzinach za kwotę 347 tys. zł.
- Renowacja kamiennej figury św. Jana Nepomucena z 1923r. za kwotę 24 tys. zł. - dofinansowane z budżetu województwa małopolskiego.

2022

- Modernizacja oczyszczalni ścieków -etap II. – wartość zadania 8,2 mln. zł. w tym dotacja z programu Polski Ład w kwocie 46 mln. zł.
 - I etap projektu pn. „Ekopartnerzy na rzecz słonecznej energii Małopolski”, dostawa i montaż instalacji fotowoltaicznych do produkcji energii o mocy zestawu: 2,9 kW lub 5,22kW lub 7,25kW lub 9,57 kW, łącznie: 278 szt.; dostawa i montaż instalacji kolektorów słonecznych do wytwarzania ciepłej wody użytkowej łącznie: 280 szt. - wartość zadania – 7,8 mln. zł,
 - II etap projektu pn. „Ekopartnerzy na rzecz słonecznej energii Małopolski”, dostawa i montaż instalacji fotowoltaicznych do produkcji energii o mocy zestawu: 49,5 kW – 5 szt., 29,70 kW – 1 szt. Łączna moc 277,20kW, wartość zadania – 942 tys. zł,
 - Renowacja kamiennego krzyża z 1845 r w Charsznicy za kwotę 40 tys. zł. - dofinansowane z budżetu województwa małopolskiego.
 - „Modernizacja oczyszczalni ścieków -etap II” wartość zadania: 8,2 mln. zł., w tym dotacja z Rządowego Funduszu Polski Ład (Program Inwestycji Strategicznych).
 - Przebudowa i rozbudowa Szkoły Podstawowej w Tczycy o budynek sali gimnastycznej wraz z zagospodarowaniem terenu oraz wyposażeniem w miejscowości Tczycza.
- Całkowita wartość zadania: 6.5 mln zł. w tym dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład (Program Inwestycji Strategicznych).

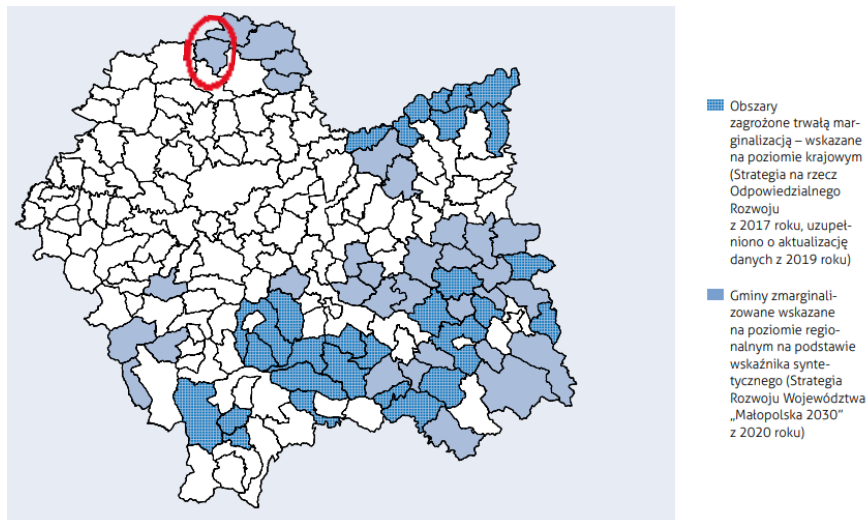
- Remont i konserwacja kaplicy pw. Św. Feliksa w Szarkówce”, zadanie dofinansowane z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków (Polski Ład) do kwoty, wartość inwestycji 325 tys. zł.
- „Remont i przebudowa dróg 17 gminnych o łącznej długości 12,3 km oraz 3 parkingów. Całkowita wartość: 5,2 mln zł., w tym dotacja z Rządowego Funduszu Polski Ład (Program Inwestycji Strategicznych).

5. Dane przekrojowe i porównawcze

Obszary Strategicznej interwencji

Obszar Gminy Charsznica nie znajduje się w obszarach strategicznej interwencji (OSI) wyznaczonych na poziomie krajowym, jest to jednak gmina wskazana na poziomie regionalnym (w oparciu o analizę wskaźnika syntetycznego) jako gmina zmarginalizowana.

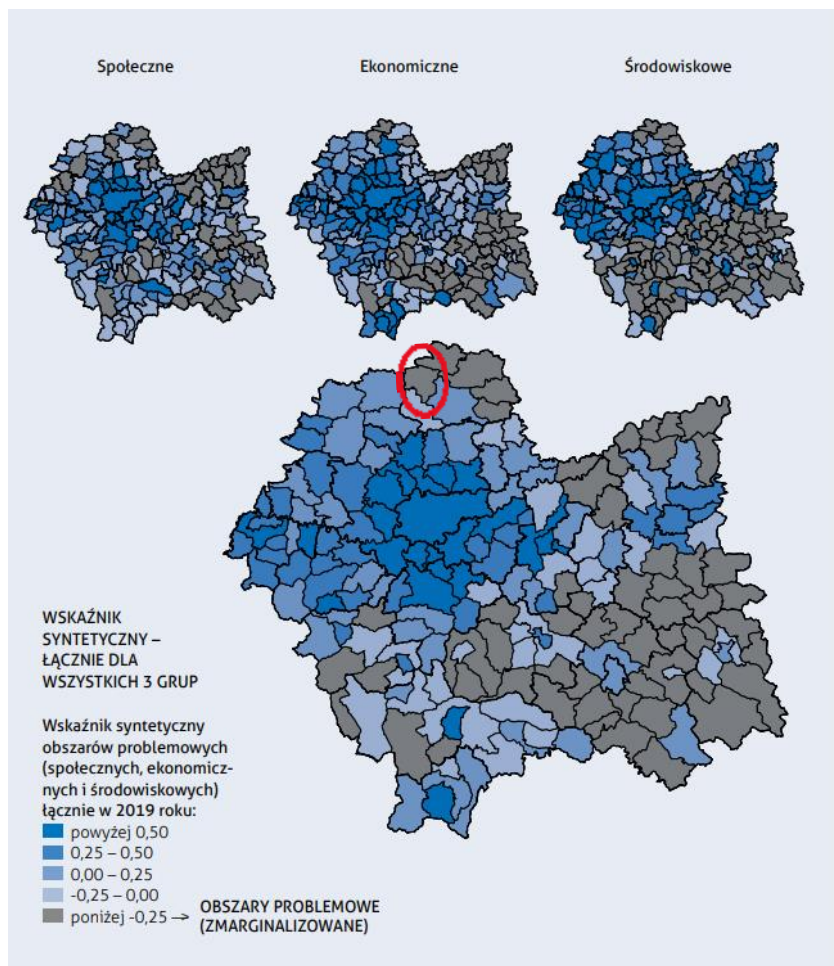
Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2030.

Gmina stanowi, zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego 2030, obszar wiejski o bardzo niskim poziomie rozwoju.

Zgodnie z zapisami Strategii Małopolska 2030 Województwo deklaruje, że: „Gminy te będą więc mogły liczyć na dodatkowe wsparcie ze środków publicznych na realizację zadań mających na celu wyprowadzenie ich z kryzysu. Dodatkowo interwencja skierowana na obszary zmarginalizowane wskazane na poziomie krajowym i regionalnym powinna polegać na zagwarantowaniu dodatkowych preferencji w pozyskiwaniu środków na inwestycje podnoszące potencjał rozwojowy gmin, szczególnie w zakresie społecznym, ekonomicznym i środowiskowym”

Analiza wskaźników częściowych pokazuje szczególnie silną marginalizację w obszarach społecznym i środowiskowym. Podkreślić należy, że dane regionalne pochodziły w większości z 2018 roku.

Gmina Charsznica należy do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Północna Małopolska - w okresie 2021 – 2027 w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 dla obszaru tego Stowarzyszenia przewidziano wsparcie w ramach Działań dedykowanych dla Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS), koncentrujących się na wzmocnieniu funkcji wiejskich.

WSKAŹNIKI BAZOWE

Społeczne:

1. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (2018).
2. Zameldowania i wymeldowania w gminie na 1 tys. mieszkańców (2018).
3. Udział osób korzystających z pomocy społecznej według kryterium dochodowego (2018).
4. Średnie wyniki sprawdzianu w szkołach podstawowych (2019).
5. Członkowie kół, klubów, sekcji i grup artystycznych na 1 tys. mieszkańców (2018).
6. Frekwencja w wyborach do sejmików województw (2018).

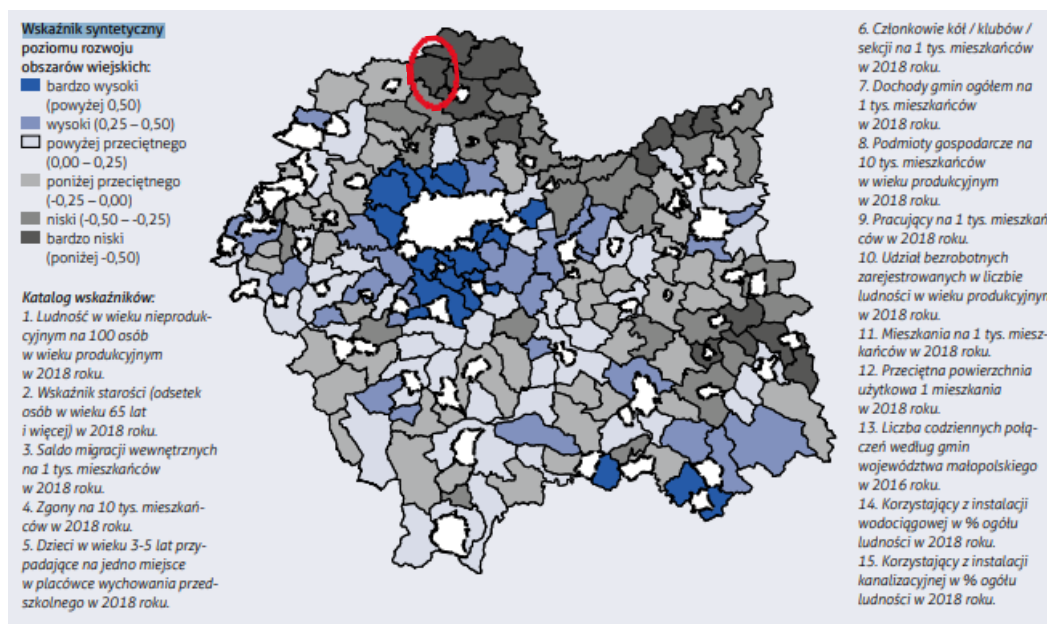
Ekonomiczne:

7. Osoby prowadzące działalność gospodarczą na 1 tys. mieszkańców (2018).
8. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na 100 osób w wieku produkcyjnym (2018).
9. Powierzchnia użytkowa mieszkań oddana do użytkowania na 1 tys. mieszkańców (2018).
10. Dochody własne gmin na 1 mieszkańca (2018).
11. Liczba podmiotów gospodarczych w sekcji „I” PKD na 1 tys. mieszkańców (2018).
12. Wskaźnik syntetyczny dostępności drogowej do gmin województwa małopolskiego (2019).

Środowiskowe:

13. Udział korzystających z instalacji wodociągowej w ogólnej liczbie ludności (2018).
14. Udział korzystających z instalacji kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności (2018).
15. Odsetek powierzchni prawnie chronionej w łącznej powierzchni gminy (2018).

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2030.

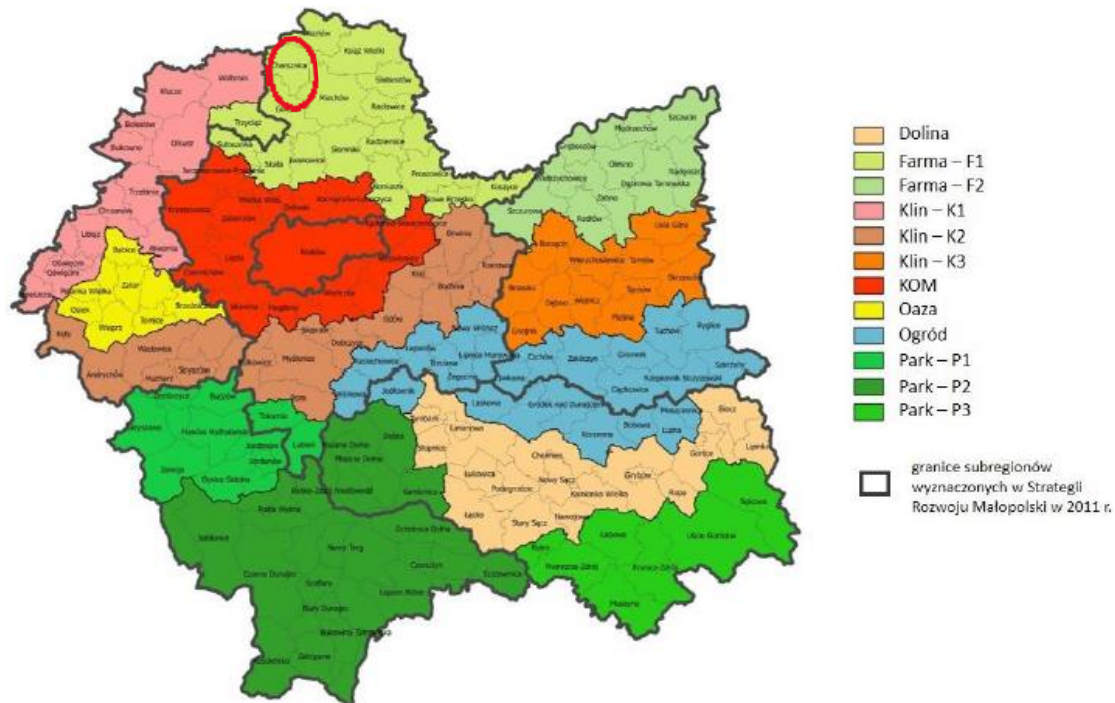
Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2030.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego delimitowano 7 terytoriów biorąc pod uwagę ich specyfikę, obszar Powiatu Miechowskiego (Wyżyna Miechowska) leży na terytorium FARMA 1 i cechuje się: niską gęstością zaludnienia, regresem w procesach demograficznych, kurczeniem się miast i suburbanizacją, wysokiej jakości glebami oraz rolnictwem dominującym w strukturze zatrudnienia.

Terytoria przestrzenne w Małopolsce

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego podkreślono, że cechą charakterystyczną obszaru funkcjonalnego Farma jest niższy od średniej wojewódzkiej poziom rozwoju społeczno-gospodarczego, część gmin charakteryzuje się najniższymi dochodami w województwie, a na dodatek są to gminy małe, co jeszcze bardziej ogranicza ich możliwości inwestycyjne - jest to obszar kumulacji negatywnych procesów społecznych (odpływu ludności, niskiego przyrostu naturalnego i starzenia się społeczeństwa).

Wyzwaniem obszaru jest utrzymanie konkurencyjnej pozycji tego terenu jako strefy produkcji rolniczej (specjalizacja, modernizacja, integracja), przy jednoczesnym wzbogaceniu i zróżnicowaniu profilu gospodarczego (miejsca pracy w sektorze usług dla mieszkańców i usług dla rolnictwa, ale w przemyśle spożywczym i innych działach gospodarki, w tym w turystyce i logistyce).

Zalecane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego ogólne kierunki działań obejmują:

- wprowadzanie zadrzewień i zalesień śródpolnych, a także tworzenie małych zbiorników wodnych w celu poprawy stanu środowiska, w tym zwiększenia bioróżnorodności i ograniczenia erozji wodnej i wietrznej,
- poprawę struktury przestrzennej gospodarstw rolnych oraz stwarzanie wysokoprodukcyjnych obszarów rolniczych, w tym zwłaszcza produkcji warzywniczej, na obszarach gleb o najwyższych klasach bonitacyjnych (I-III),
- rozwój innowacyjnych technik upraw i polepszenie dystrybucji towarów, utworzenie giełd rolniczych,
- poprawę jakości usług w ramach głównych ośrodków miejskich: tj. Miechowa i Proszowic m.in. poprzez rozwój obiektów oświatowych, kultury, rekreacji, rynku pracy i opieki społecznej,
- rozwój placówek związanych z systemem opieki nad osobami starszymi,
- rozwój funkcji komplementarnej do funkcji rolniczej obszaru „Farma” czyli turystyki weekendowej.

Gmina Charsznica na tle gmin Województwa Małopolskiego

Województwo Małopolskie wraz z GUS i małopolskim Instytutem Samorządu Terytorialnego bada kondycję wszystkich gmin w regionie używając zestawu 17 wskaźników społeczno-gospodarczych.

W edycji z 2024 roku (w oparciu o dane statystyczne z 2023 r) Gmina Charsznica zajęła:

- 117 lokatę na 182 gminy w Województwie Małopolskim,
- 78 lokatę wśród 120 gmin wiejskich w Województwie Małopolskim,
- 2 lokatę (po gminie Gołcza) na 7 gmin w Powiecie Miechowskim.

W poniższej tabeli zamieszczono szczegółowe wskaźniki użyte w rankingu oraz lokaty Gminy Charsznica w województwie w ramach poszczególnych kryteriów.

Ranking Gmin Małopolski 2024 – wskaźniki dla Gminy Charsznica

Wskaźnik	Wartość Lokata w województwie
Średnioroczne dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w latach 2021-2023	2 082,15 zł 108
Średnioroczne wydatki majątkowe inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w latach 2021–2023	1 173,08 zł. 103
Średnioroczny wskaźnik zadłużenia budżetów gmin w latach 2021–2023	9,3 33
Udział wydatków bieżących gmin na administrację publiczną w wydatkach ogółem w 2023 r.	10,6% 136
Średnioroczne środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegające zwrotowi na finansowanie programów i projektów unijnych stanowiące dochód budżetów gmin na 1 mieszkańca w latach 2021-2023	254,26 zł. 62
Liczba podmiotów gospodarki narodowej w REGON na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w 2023 r.	146 135
Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2022/2023 – średni wynik w %	57,3% 135
Saldo migracji na 1000 ludności w 2023 r.	1,97 48
Wydatki budżetów gmin na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (z wyłączeniem wydatków majątkowych inwestycyjnych) na 1 mieszkańca w 2023 r.	187,58 zł. 39
Udział środków przekazanych organizacjom pozarządowym i innym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego w wydatkach bieżących budżetów gmin w 2023	0,27% 150
Wydatki budżetów gmin na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu na 1 mieszkańca w 2023 r.	303,50 zł. 10
Odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2023 r.	27,3% 145
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.	-7

	167
Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem gminy w 2023 r.	100%
	1
Wydatki bieżące budżetów gmin na oświatę, wychowanie i opiekę nad dzieckiem w wieku do lat 3 na 1 mieszkańca w wieku przedprodukcyjnym w 2023 r.	12 370,39 zł.
	24
Udział nakładów na szkolenia pracowników rad i urzędów gmin w wydatkach bieżących budżetów gmin na administrację publiczną w 2023 r.	0,41%
	111
Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności w 2023 r.	1,41
	172

Źródło: Ranking Gmin Małopolski 2024 (Województwo Małopolskie, MISTIA, GUS 2024)

Gmina Charsznica na tle gmin Powiatu Miechowskiego

Gmina	Golcza g. wiejska	Charsznica g. wiejska	Miechów g. miejsko- wiejska	Ślaboszów g. wiejska	Raclawice g. wiejska	Kozłów g. wiejska	Książ Wielki g. miejsko- wiejska
Wskaźnik zagregowany w 2023 r.	2,01	1,96	1,94	1,70	1,54	1,38	1,21
Lokata w powiecie 2023 r.	1	2	3	4	5	6	7
Średnioroczne dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w latach 2021-2023	2480	2082	2750	2248	2210	1785	2487
	70*	108	48	91	96	147	68
Średnioroczne wydatki majątkowe inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w latach 2021-2023	2123	1173	814	1767	1112	1400	1006
	14	103	155	33	116	72	130
Średnioroczny wskaźnik zadłużenia budżetów gmin w latach 2021-2023	9,1	9,3	40,6	6,3	5,2	15,5	27,2
	32	33	163	25	18	73	129
Udział wydatków bieżących gmin na administrację publiczną w wydatkach ogółem w 2023 r.	8,3%	10,6%	9,2%	12,0%	15,4%	13,7%	18,7%
	76	136	112	165	178	176	179
Średnioroczne środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegające zwrotowi na finansowanie programów i projektów unijnych stanowiące dochód budżetów gmin na 1 mieszkańca w latach 2021-2023	302,40	254,26	272,03	577,50	671,29	301,92	482,97
	45	62	54	13	8	46	23
Liczba podmiotów gospodarki narodowej w REGON na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w 2023 r.	155	146	268	136	164	127	171
	117	135	7	149	97	164	88
Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2022/2023 – średni wynik w %	62,1	57,3	62,1	56,8	51,2	56,0	58,3
	68	135	67	140	169	146	122
Saldo migracji na 1000 ludności w 2023 r.	-3,53	1,97	-1,28	1,81	3,72	0,45	-1,65
	153	48	112	50	28	77	121
Wydatki budżetów gmin na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (z wyłączeniem wydatków majątkowych inwestycyjnych) na 1 mieszkańca w 2023 r.	107,42	187,58	217,21	87,47	94,21	237,22	83,66
	135	39	22	158	154	18	160
Udział środków przekazanych organizacjom pozarządowym i innym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego w wydatkach bieżących budżetów gmin w 2023	0,38	0,27	2,89	1,01	0,25	0,00	0,17
	132	150	10	44	156	178	164
Wydatki budżetów gmin na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu na 1 mieszkańca w 2023 r.	247,12	303,50	206,34	411,04	489,76	4,05	256,97
	15	10	19	7	5	164	13
Odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2023 r.	20,4	27,3	52,0	0,0	0,0	0,0	10,6
	157	145	84	173	173	173	167

Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.	-4,9	-7,0	-3,9	-9,6	-3,7	-2,2	-6,4
	150	167	142	176	139	109	161
Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem gminy w 2023 r.	100,0	100,0	10,4	100,0	10,9	0,0	0,3
	1	1	38	1	37	61	59
Wydatki bieżące budżetów gmin na oświatę, wychowanie i opiekę nad dzieckiem w wieku do lat 3 na 1 mieszkańca w wieku przedprodukcyjnym w 2023 r.	8981	12370	10364	8580	10235	8975	10596
	163	24	102	172	112	164	93
Udział nakładów na szkolenia pracowników rad i urzędów gmin w wydatkach bieżących budżetów gmin na administrację publiczną w 2023 r.	0,85	0,41	0,41	0,53	0,65	0,70	0,24
	16	111	107	74	45	40	160
Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności w 2023 r.	1,85	1,41	4,85	0,00	0,41	2,02	2,26
	160	172	43	179	175	154	145

Źródło: Ranking Gmin Małopolski 2024 (Województwo Małopolskie, MISTIA, GUS 2024)

*w szarych polach wskazano pozycję danej gminy wśród wszystkich gmin Województwa Małopolskiego.

Ogólny wskaźnik rozwoju Gminy

Ogólny wskaźnik rozwoju publikowany w ramach Monitora Rozwoju Lokalnego - stanowi obraz trzech wymiarów funkcjonowania samorządu gminy i jego mieszkańców: gospodarczego, społecznego i środowiskowego.

Jest on zobrazowany przez 12 wskaźników rozwojowych oraz 44 wskaźniki cząstkowe. Gminy są porównywane z podobnymi samorządami (porównanie do gmin o podobnych funkcjach). Metodologia ta jest oparta na Klasyfikacji funkcjonalnej gmin Polski na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego (P. Śleszyński, T. Komornicki, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego, Polska Akademia Nauk, Przegląd Geograficzny 2016, 88, 4, s. 469-488).

Gmina Charsznica należy do grupy porównawczej J – Gminy ekstensywnie zagospodarowane (funkcje leśne, ochrony przyrody), podgrupa gmin wiejskich ekstensywnie zagospodarowanych, która obejmuje 190 gmin w kraju. Cała grupa porównawcza J – Gminy ekstensywnie zagospodarowane obejmuje 262 gminy stanowiące około 10% powierzchni kraju i obejmujące około 5% ludności kraju.

Poniższe dane mają zatem charakter porównawczy w stosunku do innych gmin z tej grupy. Samo przyporządkowanie Charsznicy do tej grupy wskazuje na specyfikę gminy – ekstensywne zagospodarowanie. Do tej samej grupy należy większość gmin z powiatu miechowskiego.

Dodatknie wartości wskaźników w pierwszej kolumnie oznaczają, że wartości wskaźników dla Gminy Charsznica kształtują się powyżej średniej dla innych gmin z grupy porównawczej; wartości ujemne oznaczają, że wartości wskaźników dla Gminy Charsznica kształtują się poniżej średniej dla gmin z grupy porównawczej.

W dwóch ostatnich kolumnach podano wartości wskaźników cząstkowych dla lat 2016 i 2023.

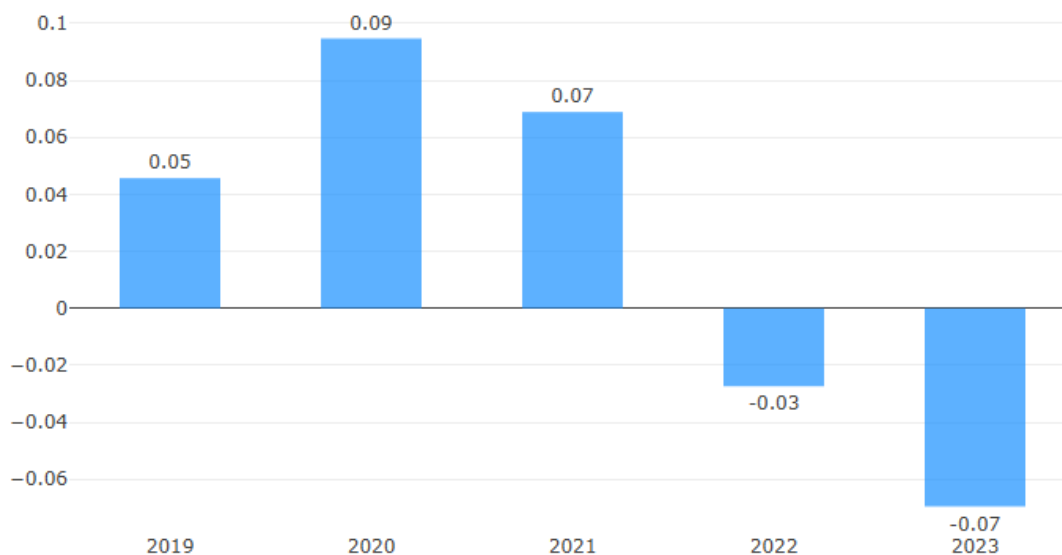

Wskaźniki rozwojowe gminy Charsznica na 2016 i 2013

WYMIAR GOSPODARCZY			
wskaźnik w 2016: 0,05; wskaźnik w 2023: - 0,07			
Wskaźnik rozwoju	Wskaźnik szczegółowy	2016	2023
1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki - budżet wskaźnik: -0,12	1.1 Dochody budżetu Gminy z tytułu udziału w CIT (zł)	43 884,24	104 933,00
	1.2 Dochody budżetu Gminy z tytułu udziału w PIT (zł)	2 985 788,00	4 032 961,00
	1.2 Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców	5,28	2,80
	1.4 Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	65,46	83,60
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej wskaźnik: - 0,11	2.1 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (zł)	3 249,28	6 131,46
	2.1 Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat	- 112	- 26
	2.3 Udział bezrobotnych powyżej roku w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%)	2,30	1,26
	2.4 Udział pracujących w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%)	bd.	75,85
3. Sytuacja materialna mieszkańców wskaźnik: 0,05	3.1 Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców	18	4
	3.2 Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca (średnia 3 letnia)	350,4	748,1
	3.3 Wartość majątku zakumulowanego w przeliczeniu na 1 mieszkańca	90 714	178 339
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju) wskaźnik: -0,06	4.1 Kwota nadwyżki operacyjnej brutto (średnia 3 letnia) (zł)	1 779 323,80	3 264 252,05
	4.2 Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem	18,54	13,03
	4.3 Relacja wyniku operacyjnego do kwoty własnych dochodów bieżących (średnia 3 letnia)	22,6	21,7
	4.5 Udział bieżących dochodów „nieznaczonych” w dochodach bieżących (%)	44,5	63,9

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna Gminy Charsznica

Wskaźnik rozwoju – wymiar gospodarczy 2019 - 2023

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/>)

Wymiar gospodarczy - podsumowanie ustaleń diagnostycznych (analiza wskaźników)

Zintegrowany wskaźnik - **Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki i budżet** osiąga wartość – 0,12 co oznacza sytuację poniżej średniej w odniesieniu do porównywalnych gmin.

- Dochody z tytułu udziału JST we wpływach budżetu państwa z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) (wskaźnik 1.1) stanowią jedno z kluczowych źródeł dochodów własnych (podatkowych) i są pochodną dochodów osiąganych przez osoby prawne. Wartość udziału określa się dla dochodów wszystkich podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie JST proporcjonalnie do zatrudnionych lokalnie pracowników. Wskaźnik ten jest stosunkowo niski co obrazuje małą liczbę przedsiębiorstw na terenie gminy o istotnym oddziaływaniu gospodarczym.
- Dochody z tytułu udziału JST we wpływach budżetu państwa z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) (wskaźnik 1.2) to kolejne źródło dochodów własnych jst, ale przede wszystkim obrazuje on dochody osiągane przez mieszkańców z tytułu aktywności gospodarczej, pracy, świadczeń społecznych i z majątku. Jego wartość na tle danych krajowych, czy regionalnych kształtuje się poniżej średniej, pozytywnym zjawiskiem jest wysoki wzrost (o 1/3) w okresie 2016-2023. Poziom osiąganych dochodów CIT i PIT to z jednej strony wskaźniki obrazujące jakość życia mieszkańców, z drugiej warunkujące możliwości rozwojowe samorządu – ich wielkości w Charsznicy są specyficzne dla gmin wiejskich o rolniczym charakterze.
- Liczba wyrejestrowań z ewidencji na 1000 mieszkańców (wskaźnik 1.3) wskazuje na trudności w prowadzeniu działalności na danym obszarze w badanym okresie – Gmina Charsznica osiąga tu wartości zbliżone do średnich, wartość wskaźnika spada co potwierdza stabilizację gospodarczą.
- Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na tysiąc mieszkańców (wskaźnik 1.4) określa zdolność lokalnej społeczności do prowadzenia działalności gospodarczej – wzrost wskaźnika obrazuje umocnienie się potencjału gospodarczego.

Zintegrowany wskaźnik - **Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej** osiąga wartość ujemną - 0,11, co oznacza sytuację nieznacznie gorszą w odniesieniu do porównywalnych gmin.

- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (wskaźnik 2.1) może wskazywać na atrakcyjność rynku pracy i kwalifikacje pracowników – wartość ok. 6,1 tys. zł. jest porównywalna z innymi gminami wiejskimi o rolniczym charakterze, jednak znacząco niższa w porównaniu do miast, czy nawet średniej krajowej.
- Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat (wskaźnik 2.2) określa potencjalną dostępność lokalnej siły roboczej na poziomie gminy w sensie zastępowalności (wymiany) pokoleń na rynku pracy – wartość wskaźnika dla gminy

Charsznica jest alarmująca, obrazuje ona pogłębianie się problemu starzenia się społeczeństwa.

- Udział bezrobotnych powyżej roku w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (wskaźnik 2.3) obrazuje sytuację na rynku pracy. Jego bardzo niski poziom odnosi się jednak do ogólnie dobrej sytuacji gospodarczej w kraju. Znaczący odsetek mieszkańców pracuje poza granicami gminy.
- Udział pracujących w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (wskaźnik 2.4) to specyficzny wskaźnik opisujący aktywność zawodową mieszkańców i zarazem podaż miejsc pracy. Należy zwrócić uwagę, że liczony jest bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób wg. faktycznego miejsca pracy. Oznacza to, że w przypadku gmin o rolniczym charakterze jest on w nienaturalny sposób zaniżony i niewiarygodny.

Zintegrowany wskaźnik - **Sytuacja materialna mieszkańców** wynosi 0,05, co jest odzwierciedleniem średniej.

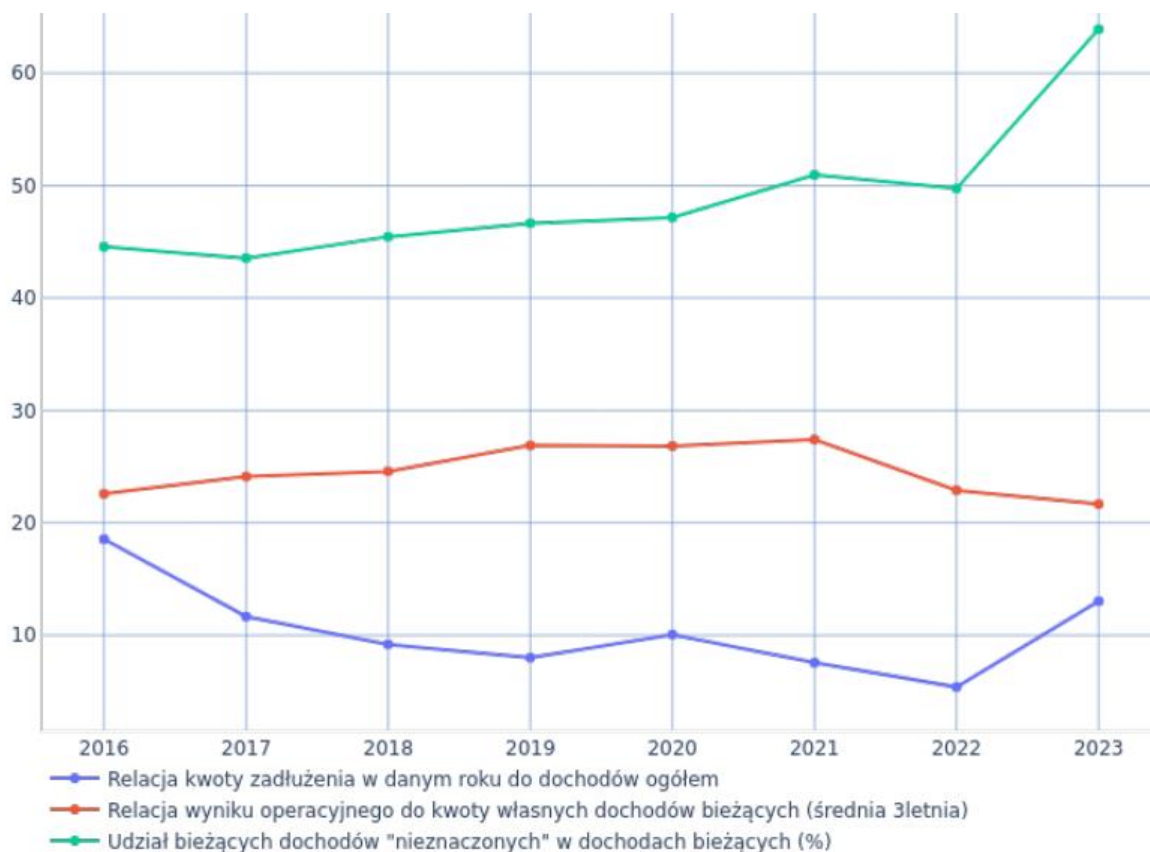
- Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców (wskaźnik 3.1) opisuje wielkość grupy mieszkańców gminy w najtrudniejszej sytuacji materialnej (problemy w opłaceniu kosztów mieszkaniowych) jego obecna wartość jest statystycznie nieistotna, jednak wskaźnik nie może być interpretowany jednoznacznie ze względu na specyfikę gminy wiejskiej.
- Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca (średnia 3 letnia) (wskaźnik 3.2). Wartość udziału gminy we wpływach budżetu państwa z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) przypadających na 1 mieszkańca analogicznie do wskaźnika (1.2) wartość ta jest niska, ale podwoiła się w badanym okresie.
- Wartość majątku zakumulowanego w przeliczeniu na 1 mieszkańca (wskaźnik 3.3) tj. majątku zakumulowanego przez mieszkańców w nieruchomościach. Jest wyliczony w oparciu o średnie ceny transakcyjne na wtórnym rynku mieszkaniowym powiatu i powierzchnię mieszkaniową przypadającą na mieszkańca – tu zanotowano znaczący wzrost spowodowany ogólnopolską sytuacją – wzrost cen na rynku nieruchomości.

Zintegrowany wskaźnik - **Stan finansów lokalnych** (zdolność finansowania rozwoju) osiąga wartość zbliżoną do średniej -0,06.

- Wszystkie wskaźniki finansowe dla budżetu gminy potwierdzają polepszającą się zdolność gminy do finansowania działań rozwojowych. Kwota nadwyżki operacyjnej brutto (wskaźnik 4.1) prezentuje średni poziom nadwyżki operacyjnej w okresie 3 lat (dodatnia różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. Wzrost wskaźnika w okresie 2016-2023 potwierdza dobrą sytuację finansową gminy i racjonalną gospodarkę inwestycyjną. Analogicznie (wskaźnik 4.2) relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem, (wskaźnik 4.3) relacja wyniku operacyjnego do kwoty własnych dochodów bieżących i (wskaźnik 4.4) udział bieżących dochodów "nieznaczonych" w dochodach bieżących, który prezentuje poziom samodzielności JST w zakresie dochodów bieżących.

Kluczowe wskaźniki finansowe dla Gminy Charsznica 2016 - 2023

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/>)

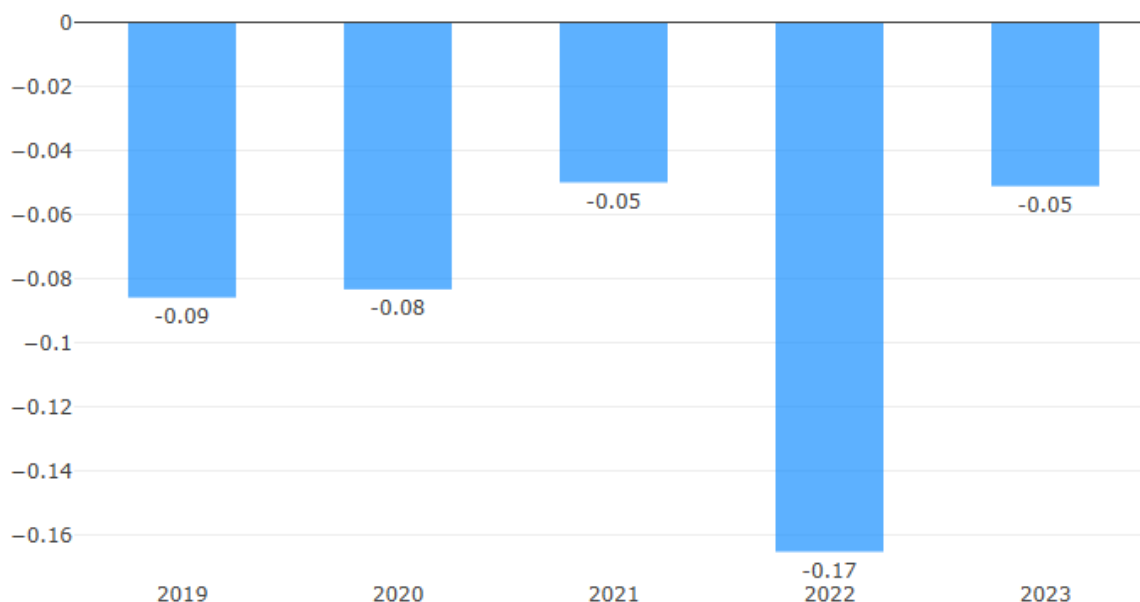

WYMIAR SPOŁECZNY wskaźnik w 2016: - 0,09; wskaźnik w 2023: - 0,05			
Wskaźnik rozwoju	Wskaźnik szczegółowy	2016	2023
5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury wskaźnik: 0,34	5.1 Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców	2 812,24	3 843,24
	5.2 Liczba udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców (dane powiatowe)	1 251,99	1 398,92
	5.3 Liczba podmiotów gospodarczych świadczących usługi na 1000 mieszkańców	52,58	69,62
	5.4 Miejsca noclegowe w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych na 1000 mieszkańców (dane powiatowe)	9,55	8,90
	5.5 Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (%)	26,5	27,3
	5.6 Stosunek liczby dzieci w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat (%)	27,41	40,16
	5.7 Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (%)	94,2	91,2
	5.8 Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca (zł)	6,46	9,68
	5.9 Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca (zł)	70,91	190,47
6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie wskaźnik: - 0,24	6.1 Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (%)	26,5	27,3
	6.2 Powierzchnia nowych mieszkań na osobę w wieku 25-34 lata (m ²)	0,37	1,26
	6.3 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkaniowa na mieszkańca (m ² /os)	29,30	31,90
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny Gminy wskaźnik: 0,03	7.1 Odsetek dzieci do lat 17 na które rodzice/opiekunowie otrzymują zasiłek rodzinny (%)	38,64	17,36
	7.2 Odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (%)	6,40	3,14
	7.3 Zasięg ubóstwa głębokiego (%)	4,10	1,50
8. Poziom bezpieczeństwa wskaźnik: - 0,04	8.1 Odsetek zgonów wśród osób poniżej 60 roku życia (dane powiatowe) (%)	14,6	13,1
	8.2 Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu, mieniu i drogowe na 1000 mieszkańców (dane powiatowe)	10,75	10,54
9. Demografia wskaźnik: - 0,35	9.1 Ludność ogółem	7 531	7 081
	9.2 Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	142,0	167,4
	9.3 Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 osób	- 14,08	- 26,41
	9.4 Saldo migracji na 1000 osób	0,40	1,97
	9.5 Współczynnik dzietności kobiet	1,24	1,03

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna Gminy Charsznica

Wskaźnik rozwoju – wymiar społeczny 2019 - 2023

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/>)

Wymiar społeczny- podsumowanie ustaleń diagnostycznych (analiza wskaźników)

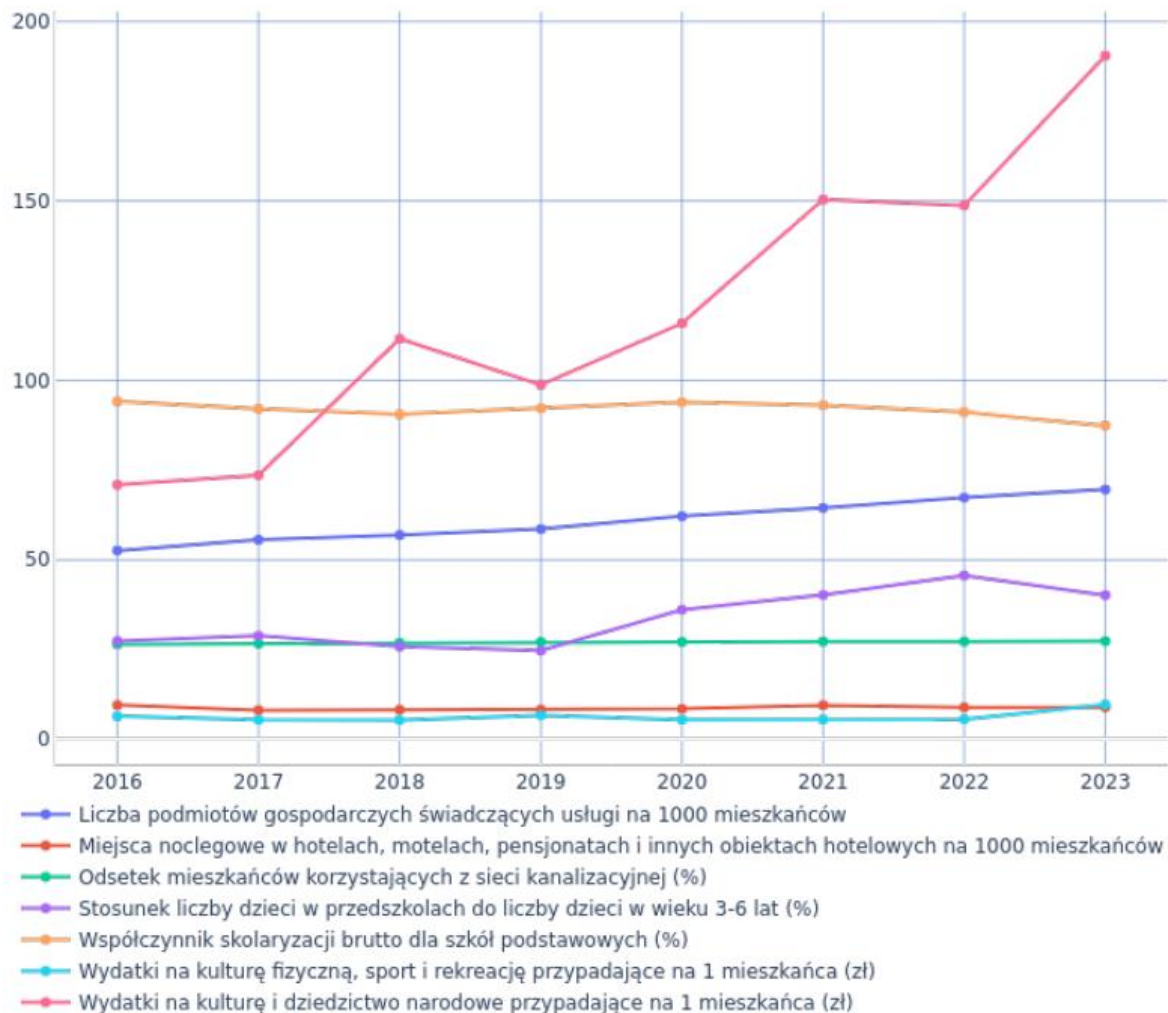
Zintegrowany wskaźnik - **Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury** osiąga wartość 0,34 – przewyższając średnią dla grupy porównawczej.

- Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców obrazuje dostępności usług medycznych (wskaźnik 5.1), a liczba podmiotów gospodarczych świadczących usługi na 1000 mieszkańców (wskaźnik 5.3) (PKD sekcje: F, G, H, I, J, K, L, M, N, P, Q, R, S i T) obrazuje coraz lepszy dostęp do lokalnych usług i infrastruktury.
- Dane o charakterze powiatowym dotyczące miejsc noclegowych są niemiernodajne i trudne do interpretacji.
- Niski wskaźnik skanalizowania gminy, w analizach statystycznych często jest jednym z podstawowych wskaźników jakości życia mieszkańców, miarą rozwoju cywilizacyjnego obszaru, atrakcyjności dla zamieszkania i pośrednio rozwoju gospodarczego, a także obrazuje ochronę środowiska (stan jakościowy wód powierzchniowych i podziemnych). Wskaźnik ten nie uwzględnia specyfiki gmin wiejskich i wynikającego z niej faktu, że dla części obszarów tych gmin kanalizacja sanitarna nie jest racjonalna ekonomicznie.
- Wskaźnik 5.6 - stosunek liczby dzieci w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat (%) jest na bardzo poziomie przekraczającym 90%(specyfika obszarów wiejskich). Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (wskaźnik 5.7) poniżej 100% oznacza, że część dzieci z gminy realizuje obowiązek edukacyjny w innych gminach.

- Wskaźniki wydatków na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca (wskaźnik 5.7) oraz wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca (wskaźnik 5.9) podlegają stosunkowo dużym wahaniom – ich wysokość generowana jest głównie przez niską liczbę mieszkańców, a nie wysoki poziom wydatków.

Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/>)

Zintegrowany wskaźnik - **Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie** ma wartość ujemną – 0,24 czego powodem jest bardzo niski wskaźnik skanalizowania gminy.

- Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (wskaźnik 6.1) równoważny ze wskaźnikiem 5.5 w Charsznicy wynosi niespełna 30%, podczas gdy w skali kraju wskaźnik ten przekracza 70%, a dla gmin wiejskich 40%.
- Powierzchnia nowych mieszkań na osobę w wieku 25-34 lata (wskaźnik 6.2) oraz przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkaniowa na mieszkańca (wskaźnik 6.3)

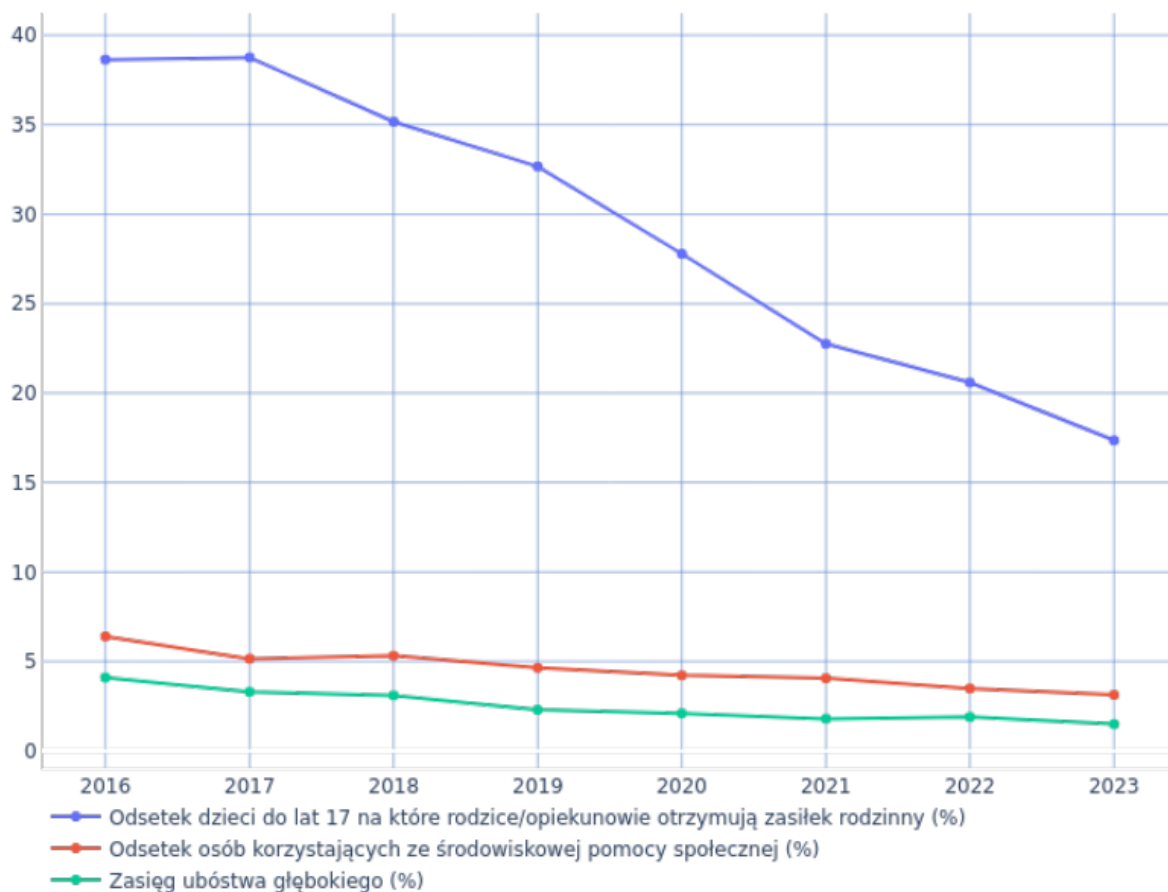

muszą być interpretowane z uwzględnieniem specyfiki wiejskiej – praktycznie wyłącznie budownictwo jednorodzinne (stąd wysoka przeciętna powierzchnia użytkowa na mieszkańca) i spadającej liczby ludności (stąd niska, ale rosnąca powierzchnia nowych mieszkań na osobę).

Zintegrowany wskaźnik - **Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny Gminy** ma wartość 0,03 praktycznie równą średniej, co dowodzi, że problemy społeczne są rozwiązywane, na takim samym poziomie jak w innych gminach wiejskich.

- Odsetek dzieci do lat 17 na które rodzice/opiekunowie otrzymują zasiłek rodzinny (wskaźnik 7.1) jest stosunkowo wysoki, ale jego wartość znacząco spadła. Analogicznie zmniejszyły się wskaźniki: udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny na częściowe pokrycie wydatków związanych z jego utrzymaniem, w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (wskaźnik 7.2) oraz odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej i zasięg ubóstwa głębokiego - udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego w liczbie ludności ogółem (wskaźnik 7.3).

Wskaźniki wsparcia społecznego

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/>)

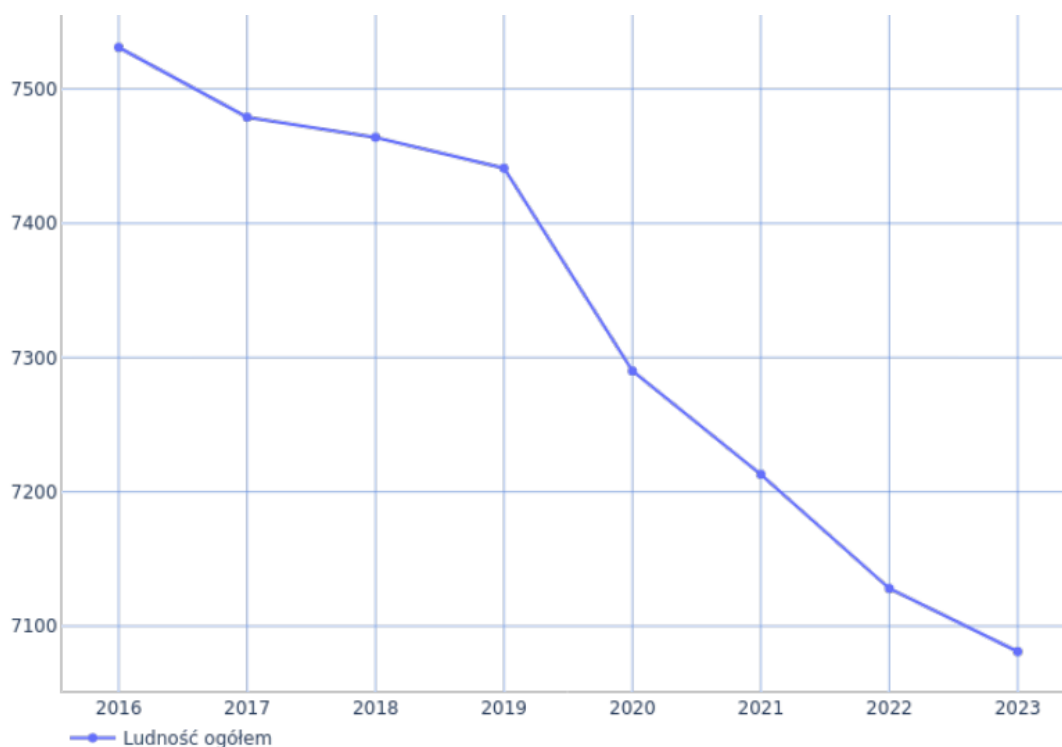
Zintegrowany wskaźnik - **Poziom bezpieczeństwa** ma wartość ujemną – 0,04, co obrazuje średni wynik na tle analogicznych gmin. Wskaźnik obliczono w oparciu o dane powiatowe.

- Odsetek zgonów wśród osób poniżej 60 roku życia (wskaźnik 8.1) należy zwrócić uwagę, że wskaźnik odnosi się do danych powiatowych – typowo rolnicze powiaty Małopolski – miechowski i proszowski cechują się wyższymi poziomami przedwczesnej umieralności, zwłaszcza powodowanej chorobami nowotworowymi.
- Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu, mieniu i drogowe na 1000 mieszkańców (wskaźnik 8.1) utrzymują się na średnim poziomie.

Zintegrowany wskaźnik - **Demografia** ma wartość ujemną – 0,35 i obrazuje kluczowy problem gminy czyli bardzo szybko postępującą depopulację i starzenie się społeczeństwa.

- Spadek liczby ludność (wskaźnik 9.1), wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (wskaźnik 9.2) – czyli rosnący współczynnik obciążenia demograficznego, drastycznie zmniejszający się przyrost naturalny (wskaźnik 9.3) oraz mniejszy już od 1 - współczynnik dzietności kobiet (wskaźnik 9.5), który oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) (wskaźnik 9.5) potwierdzają kluczowy problem gminy, charakterystyczny dla gmin wiejskich.

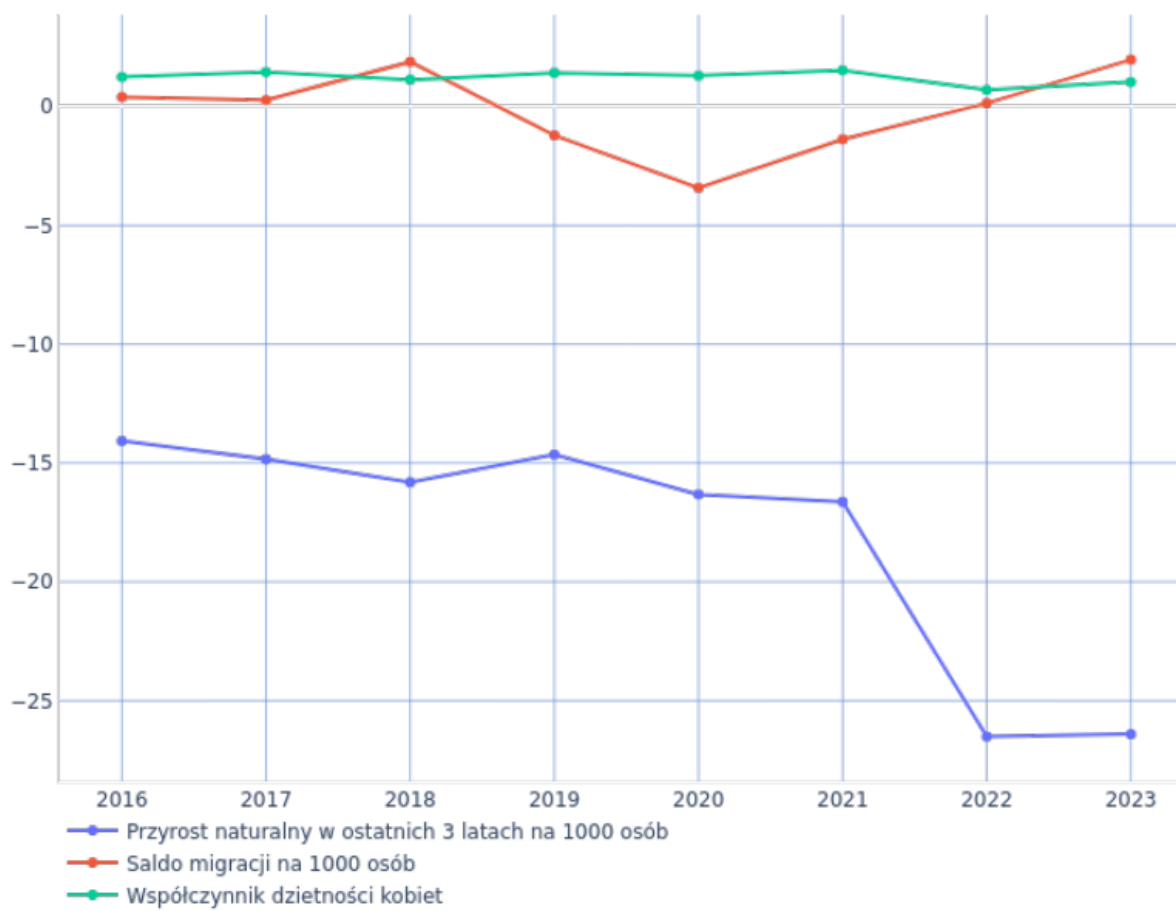
Liczba mieszkańców gminy

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/>)

Demografia

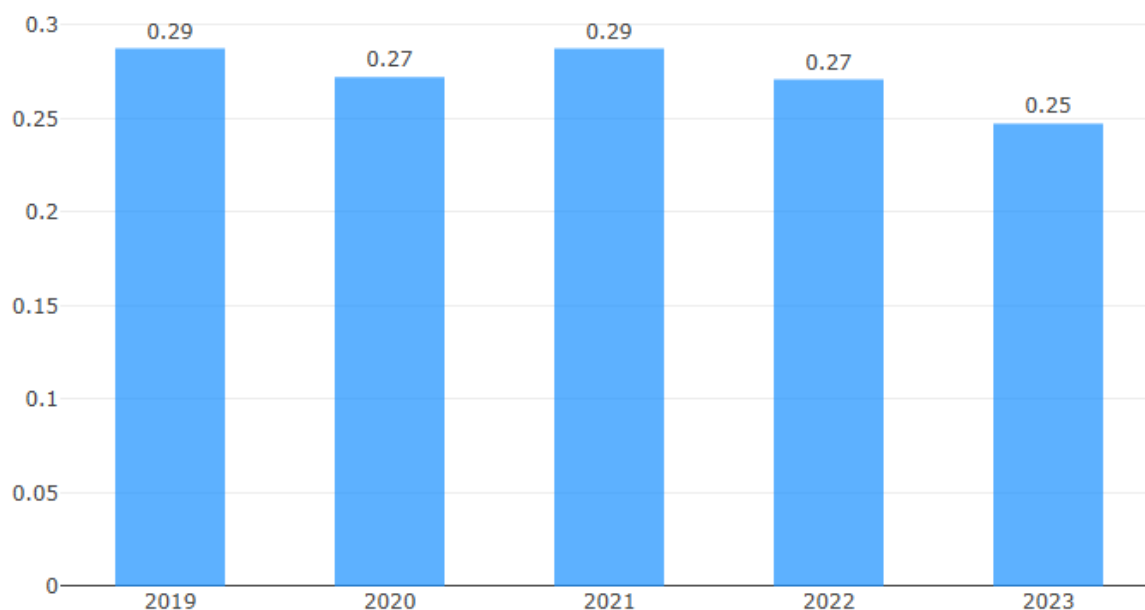
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/>)

WYMIAR ŚRODOWISKOWY wskaźnik w 2016: 0,29; wskaźnik w 2023: 0,25			
Wskaźnik rozwoju	Wskaźnik szczegółowy	2016	2023
10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna) wskaźnik: 0,60	10.1 Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km ² powierzchni (dane powiatowe) (km/km ²)	191,95	195,52
	10.2 Liczba samochodów osobowych na 100 mieszkańców (dane powiatowe)	58,07	76,66
11. Ład i struktura przestrzenna obszaru wskaźnik: 0,70	11.1 Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	0	0
	11.2 Liczba mieszkań oddanych do użytku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	0,40	1,41
12. Lokalne środowisko przyrodnicze wskaźnik: - 0,38	12.1 Ścieki oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania	100	100
	12.2 Udział odpadów poddanych odzyskowi w odpadach wytworzonych w ciągu roku (z wyłączeniem komunalnych) (%)	bd	bd
	12.3 Udział powierzchni obszarów cennych przyrodniczo prawnie chronionych w powierzchni JST (dane powiatowe) (%)	100	100

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna Gminy Charsznica

Wskaźnik rozwoju – wymiar środowiskowy 2019 - 2023

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/>)

Wymiar środowiskowy - podsumowanie ustaleń diagnostycznych (analiza wskaźników)

Zintegrowany wskaźnik - **Dostępność komunikacyjna** (zewnątrzna i wewnętrzna) wynosi: 0,60, co oznacza, że znacząco przekracza średnią, należy zwrócić jednak uwagę, że odnosi się on jedynie do sieci dróg lokalnych i liczby samochodów i to na poziomie powiatu, a pomija transport publiczny.

- Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km² powierzchni obrazuje stopień nasycenia terenu powiatu drogami określa jego wewnętrzną dostępność komunikacyjną transportem samochodowym, a liczba samochodów osobowych na 100 mieszkańców to obraz ich mobilność. Wartości tych wskaźników dla powiatu miechowskiego są zbliżone do wyników analogicznych powiatów. Warto także podkreślić, że wysoka liczba samochodów osobowych na 100 mieszkańców to nie tylko obraz mobilności, ale także efekt niewystarczającego systemu transportu publicznego, który w połączeniu ze starzejącym się społeczeństwem będzie stanowił jedno z kluczowych wyzwań dla samorządów wszystkich szczebli.

Zintegrowany wskaźnik - **Ład i struktura przestrzenna obszaru** ma wartość: 0,70, Cała gmina jest pokryta Planu Zagospodarowania Przestrzennego (wskaźnik 11.1), jednak depopulacja wpływa na ograniczone inwestycje mieszkaniowe.

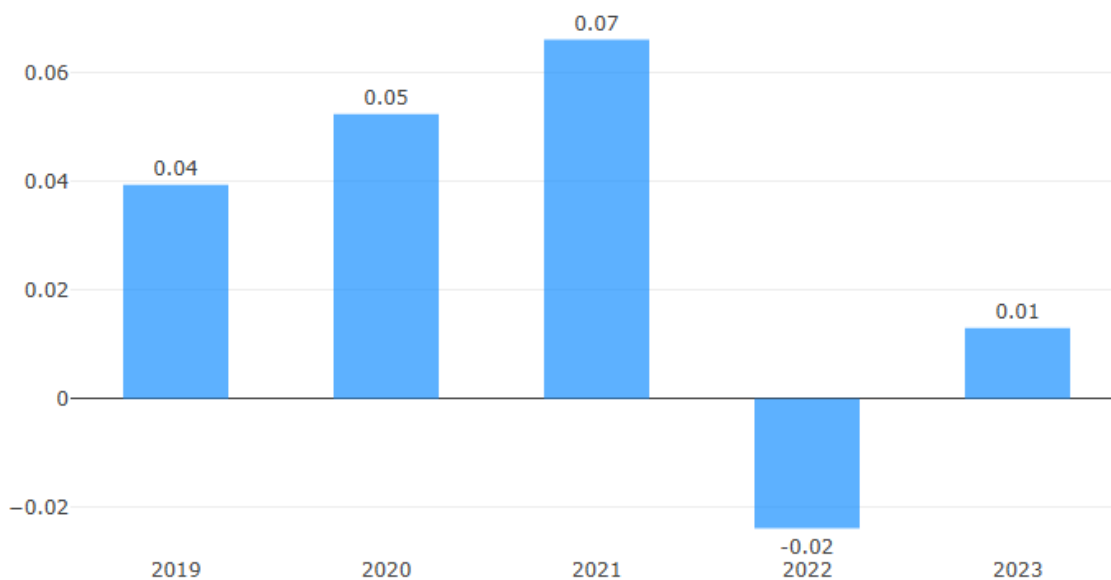
- Liczba mieszkań oddanych do użytku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (wskaźnik 11.2) – informuje o zainteresowaniu inwestycjami mieszkaniowymi w gminie, co jest świadectwem jej dobrej kondycji społeczno-gospodarczej, w dłuższej perspektywie wpływa to na wzrost i odmłodzenie populacji zwiększa przychody własne gminy (PIT i podatek od nieruchomości). Wartość tego wskaźnika dla Polski i dla Małopolski przekracza 6.

Zintegrowany wskaźnik - **Lokalne środowisko przyrodnicze** ma wartość ujemną – 0,38, ale jego interpretacja jest utrudniona z powodu braku części danych.

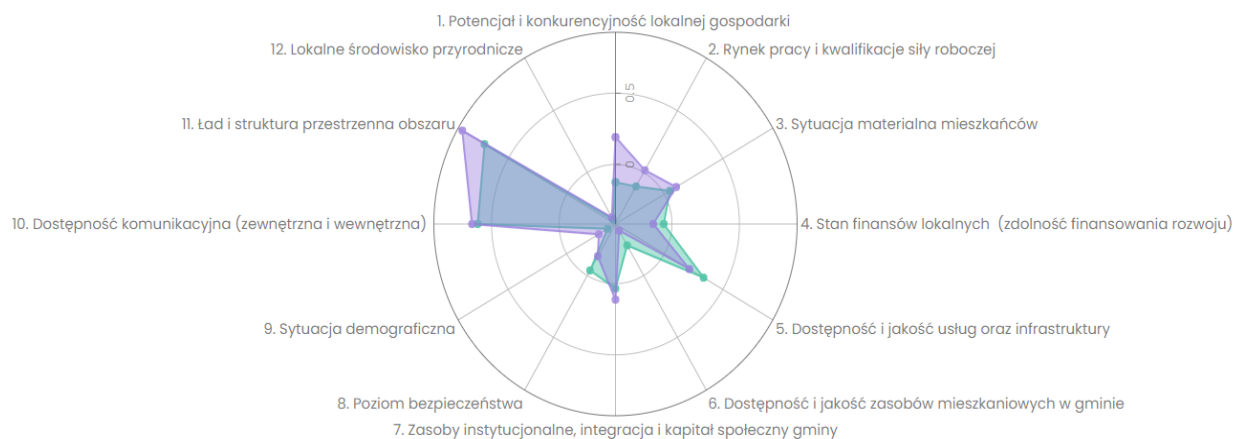
OGÓLNY WSKAŹNIK ROZWOJU dla Gminy Charsznica wynosi 0,01. Oznacza to, że warunki rozwojowe w gminie nieznacznie przekraczają średnią dla gmin z grupy porównawczej czyli gmin wiejskich ekstensywnie zagospodarowanych. Analiza zmian wskaźnika w czasie pozwala zauważyć jego wahania.

Ogólny wskaźnik rozwoju 2019 - 2023

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/>)

Elementy ogólnego wskaźnika rozwoju 2019 - 2023

kolor fioletowy – 2019

kolor zielony – 2023

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/>)

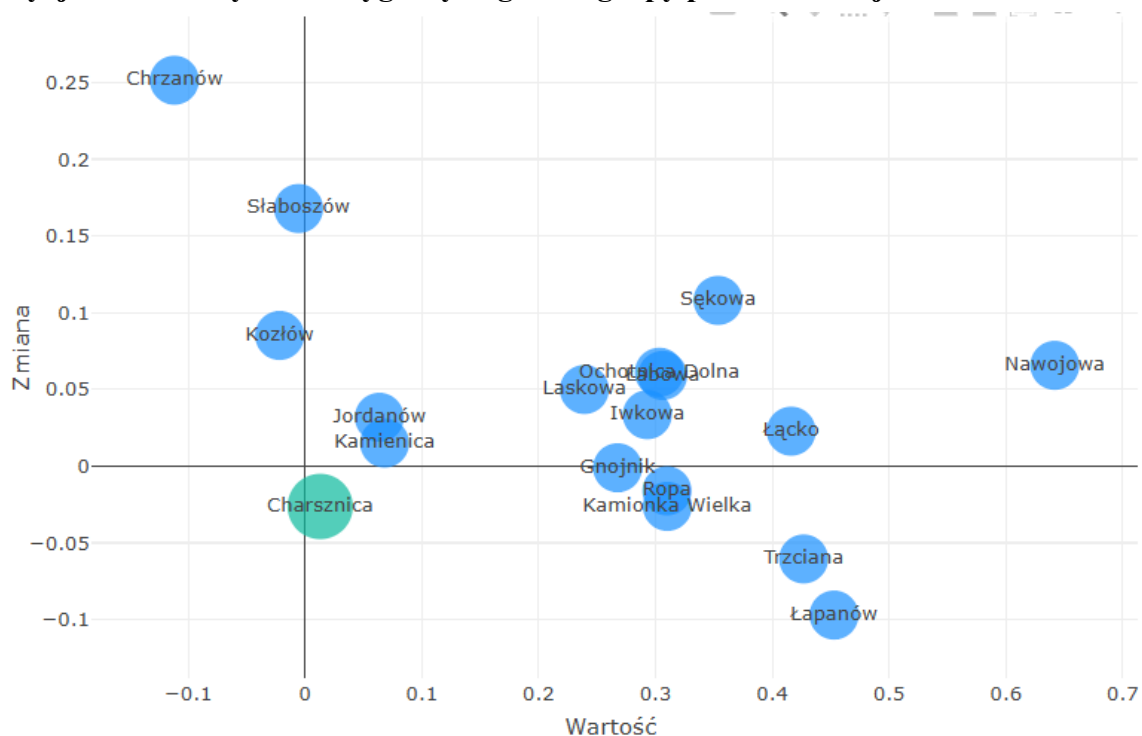
Analiza porównawcza pozycji Gminy Charsznica na tle podobnych samorządów z Województwa Małopolskiego sytuuje gminę bardzo blisko średniej wskaźników rozwojowych dla gmin wiejskich ekstensywnie zagospodarowanych.

Wartości wskaźników dla Gminy Charsznica (oś pozioma na wykresie) oscylują wokół wartości „0”,

To umiejscowienie gminy blisko osi pionowej, dowodzi stosunkowo ograniczonego potencjału rozwojowego, czego powodem są naturalne dla gmin o rolniczym charakterze czynniki.

Należy podkreślić, że tendencja zmian w czasie także nie jest pozytywna (oś pionowa na wykresie) wartość dla Gminy Charsznica są poniżej średniej – oznacza to, że gmina Charsznica stosunkowo wolno „goni” pozostałe samorządy, ma jednak do nadrobienia znaczący dystans.

Pozycja Charsznicy na tle wygranych gmin z grupy porównawczej

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/>)

Syntetyczny wskaźnik rozwoju Gminy

Syntetyczny wskaźnik rozwoju wyliczony został dla gminy w relacji do wszystkich gmin w kraju. Odzwierciedla on kluczowe czynniki rozwoju lokalnego i pozwala śledzić zmianę potencjału rozwoju gminy, składa się z 7 wskaźników bazowych. Wskaźniki od A,B,C,D i E mają charakter stymulujący rozwój, a wskaźniki F i G mają charakter destymulant.

Wartość dodatnia syntetycznego wskaźnika rozwoju oznacza, że wartości dla Gminy Charsznica kształtują się powyżej średniej dla wszystkich gmin w kraju; wartość ujemna syntetycznego wskaźnika rozwoju oznacza, że wartości dla Gminy Charsznica kształtują się poniżej średniej dla innych gmin w kraju.

Wskaźniki bazowe dla Gminy Charsznica na 2016 i 2023 r.

Wskaźnik bazowy	2016	2023
A. Dochody z PIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszkańca)	396,47	569,55
B. Przedsiębiorczość - dochody z CIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszkańca)	5,83	14,82
C. "Produktywność przestrzeni" - suma podatków nieruchomościowych na mieszkańca (PLN/mieszk.)	345,44	487,71
D. Podatek od czynności cywilno-prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszk.)	11,70	42,00
E. Wskaźnik potencjału demograficznego (%) Liczba mieszkańców w wieku 25-34 w liczbie mieszkańców ogółem	14,23	11,57
F. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (%) Stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie.	6,21	2,77
G. Wskaźnik obciążenia demograficznego (%) Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym.	65,95	75,01
Syntetyczny wskaźnik rozwoju	-4,15	-3,10

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o Raport– Sytuacja społeczno - ekonomiczna gminy Charsznica, Związek Miast Polskich, 2025

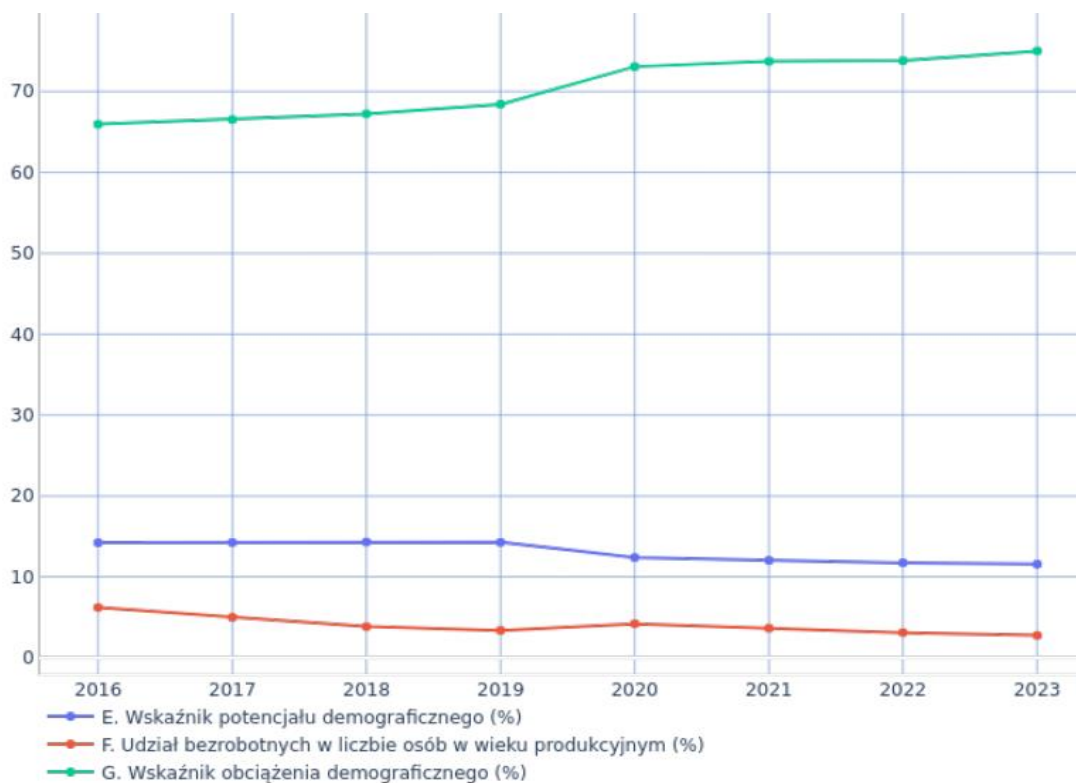

Syntetyczny wskaźnik rozwoju – składowe (1)

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/>)

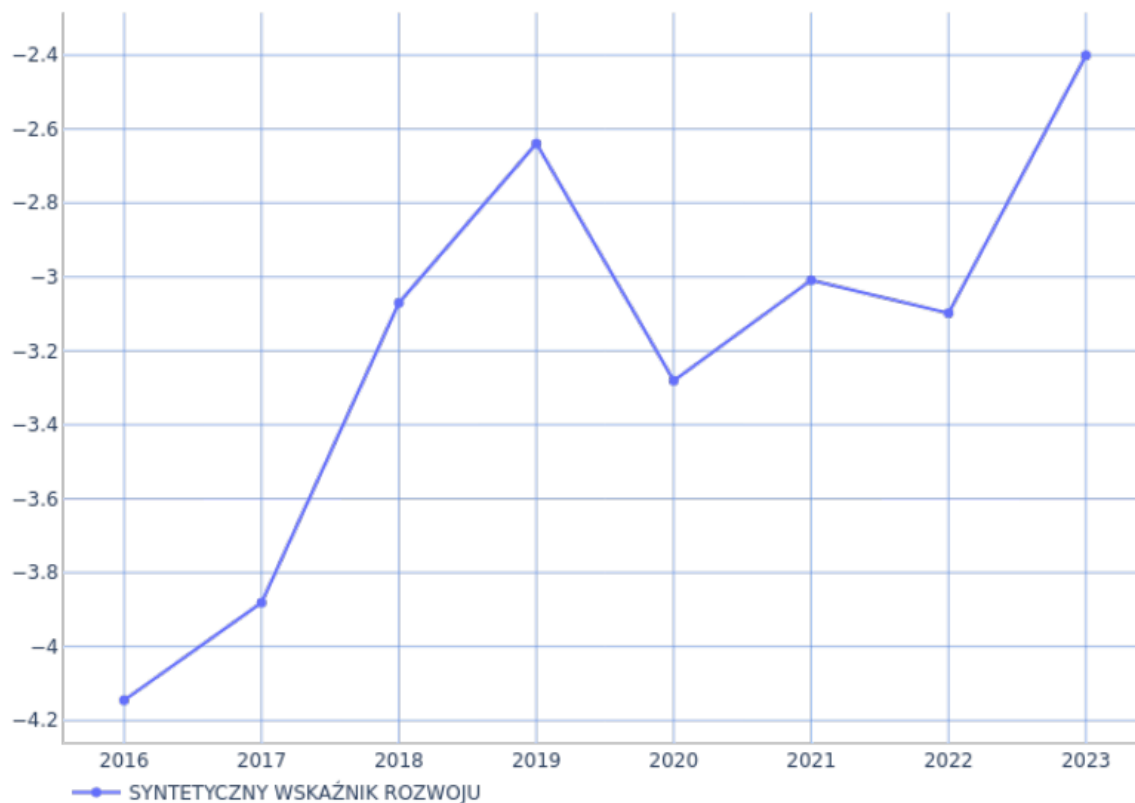
Syntetyczny wskaźnik rozwoju – składowe (2)

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/>)

Syntetyczny wskaźnik rozwoju 2016 - 2023

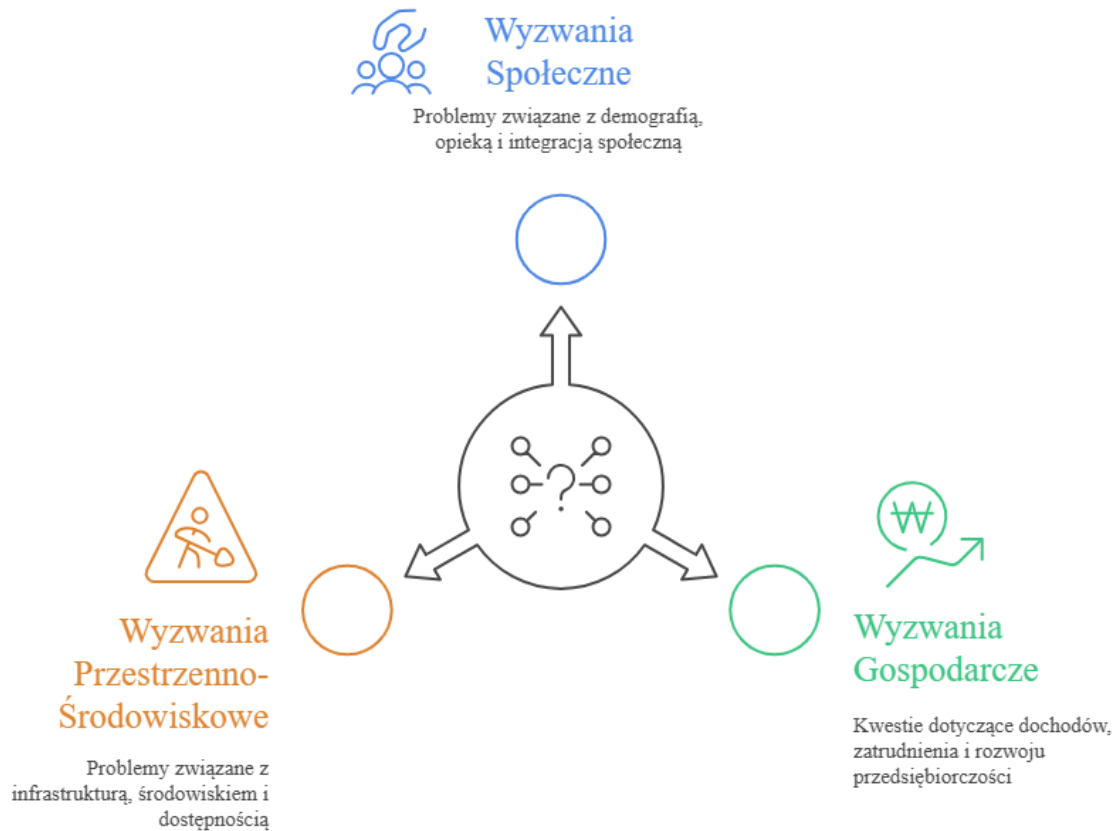
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/>)

Analiza syntetycznego wskaźnika rozwoju obrazującego pozycję Charsznicy na tle wszystkich gmin w kraju wskazuje na znacząco gorszą pozycję gminy w odniesieniu do grupy porównawczej podobnych gmin. Wyniki te są specyficzne dla gmin o wiejskim charakterze, których dotyczą kluczowe problemy demograficzne i gospodarcze. Trend (pomimo znaczących wahań) można uznać za pozytywny.

6. Podsumowanie

Wyzwania w Gminie Charsznica

Kluczowe ustalenia diagnostyczne w obszarze społecznym

Gmina Charsznica mierzy się z pogłębiającym się problemem depopulacji i starzenia się społeczeństwa, co jest charakterystyczne dla obszarów wiejskich. W 2024 roku gmina liczyła około 7 tys. mieszkańców, co oznacza spadek o 10,8% w latach 2002-2024. Średni wiek mieszkańców wynosi 44,1 lat, co jest wartością wyższą niż średnia dla województwa małopolskiego i całej Polski. Gmina odnotowuje ujemny przyrost naturalny, wynoszący -7,04 na 1000 mieszkańców w 2023 roku, a współczynnik dynamiki demograficznej (stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów) wynosi zaledwie 0,59 - znacznie poniżej średnich regionalnych i krajowych. Problem pogłębia również ujemne saldo migracji, wynoszące -25 osób w 2024 roku. Struktura wieku w 2023 roku wskazuje, że 57,1% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym, zaledwie 16 % w wieku przedprodukcyjnym, a aż 26,8% w wieku poprodukcyjnym. Wskaźnik obciążenia demograficznego, czyli liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym, wynosi 75,6 w 2024 roku i ma tendencję wzrostową w prognozach na lata 2040 i 2060.

W obszarze zdrowia i opieki społecznej, gmina posiada Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej zapewniający podstawową opiekę zdrowotną, stomatologiczną, ginekologiczną i psychologiczną. W 2024 roku udzielono blisko 28 tys. porad lekarskich. Mimo to, jednym z kluczowych wyzwań pozostaje ograniczony dostęp do lekarzy, zwłaszcza specjalistów. W 2023 roku najczęstszymi przyczynami zgonów były choroby układu krążenia (42,8%) i nowotwory (25,4%). Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje szeroki zakres zadań, w tym zasiłki, dożywianie uczniów, pieczę zastępczą oraz usługi opiekuńcze dla osób samotnych, przewlekle chorych i niepełnosprawnych. W ramach programu „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością 2024” wsparcie otrzymało 16 osób, a w Domach Pomocy Społecznej przebywało 23 mieszkańców gminy. Gmina prowadzi również Środowiskowy Dom Samopomocy w Jelczy, oferujący wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Wyzwaniem jest zapewnienie zajęć aktywizacyjnych dla seniorów i usług opiekuńczych dla osób wymagających wsparcia.

W zakresie edukacji, gmina prowadzi 2 szkoły podstawowe i 1 przedszkole samorządowe, a dodatkowo funkcjonują 2 szkoły podstawowe i 1 punkt przedszkolny prowadzone przez osoby fizyczne. Łącznie w szkołach podstawowych w 2023 roku uczyło się 486 uczniów, a w placówkach przedszkolnych 246 dzieci. Gmina wyróżnia się wysokim odsetkiem dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat (962), przewyższając średnie krajowe i wojewódzkie. Mimo to, warsztaty z mieszkańcami wskazały na za mało miejsc w żłobkach i przedszkolach. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2025 roku były niższe niż średnie powiatowe, wojewódzkie i krajowe we wszystkich przedmiotach (np. matematyka 36,25%, język polski 57,86%). W odpowiedzi na to, mieszkańcy zgłaszają potrzebę poszerzenia oferty zajęć dodatkowych dla dzieci (naukowych, sportowych, artystycznych).

Infrastruktura sportowa i kulturalna obejmuje boiska sportowe, place zabaw, kompleks Orlik oraz Gminny Ośrodek Kultury (GOK) i Gminną Bibliotekę Publiczną. GOK aktywnie działa, oferując różnorodne sekcje (plastyczne, wokalne, taneczne, muzyczne, sportowe) oraz zespoły artystyczne, zatrudniając 13 osób. Co roku w Charsznicy odbywają się Małopolskie Dni Kapusty, będące dużą imprezą o charakterze rolniczo-kulturalno-rekreacyjnym. Wyzwaniem jest jednak niewystarczająca liczba miejsc do spędzania wolnego czasu oraz brak inicjatyw integrujących mieszkańców.

Aktywność społeczna mieszkańców jest wysoka, z zaangażowanymi Kołami Gospodyń Wiejskich i 14 jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej, skupiającymi około 300 osób. Gmina wspiera organizacje pozarządowe, przekazując dotacje, np. 30 000 zł dla Ludowego Klubu Sportowego „SPARTAK” w 2024 roku. Co więcej, gmina aktywnie wykorzystuje fundusz sołecki (prawie 570 tys. zł w 2024 roku), który pozwala na realizację lokalnych zadań. W kontekście ogólnego wskaźnika rozwoju, wymiar społeczny dla Gminy Charsznica w 2023 roku miał wartość ujemną – 0,05, co oznacza nieznacznie gorszą sytuację w porównaniu do podobnych gmin wiejskich.

Zasoby mieszkaniowe w gminie to 2514 mieszkań, o przeciętnej powierzchni użytkowej 90 m², liczba mieszkań oddanych do użytku na 1000 ludności w 2023 roku wynosiła tylko 1,41, niżej niż średnia krajowa i wojewódzka (ponad 6) - świadczy to o ograniczonym zainteresowaniu inwestycjami mieszkaniowymi oraz pogłębia problem braku mieszkań. Wyzwaniem jest kontynuacja programu Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych, który będzie miał znaczący wpływ na osiedlanie się młodych mieszkańców – planowane ponad 80 nowych mieszkań.

Wyzwania w obszarze społecznym

- Ograniczenie depopulacji i tempa starzenia się społeczeństwa
- Niedobór miejsc w placówkach opieki żłobkowej i edukacji przedszkolnej
- Niewystarczająca liczba mieszkań
- Ograniczona oferta spędzania wolnego czasu i integracji
- Potrzeba wsparcia dla seniorów
- Jakość podstawowej opieki zdrowotnej i ograniczony dostęp do specjalistów w zakresie opieki zdrowotnej
- Niewystarczająca oferta zajęć dodatkowych dla dzieci

Kluczowe ustalenia diagnostyczne w obszarze gospodarczym

Gmina Charsznica charakteryzuje się rolniczym profilem gospodarczym, gdzie aż 44,4% aktywnych zawodowo mieszkańców pracuje w sektorze rolniczym. W 2023 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było 592 podmioty gospodarki narodowej, z czego 478 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Wśród nich, najczęściej deklarowaną działalnością jest handel hurtowy i detaliczny (30,5%) oraz budownictwo (15,7%). W 2024 roku odnotowano 604 podmioty w rejestrze REGON, w tym 7 nowych działalności. Jednym z atutów gminy jest jej silna pozycja w rolnictwie, szczególnie w uprawie kapusty, oraz rozpoznawalny produkt regionalny – Kapusta Charsznicka, wpisany na listę produktów tradycyjnych w 2006 roku. Gmina ma również potencjał do rozwoju rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa płodów rolnych.

Rynek pracy w gminie Charsznica w 2024 roku odnotował stopę bezrobocia rejestrowanego na poziomie 5,2%, co jest zbliżone do średniej krajowej. W 2023 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wynosiło 6 131,46 zł, co stanowi około 80% średniego wynagrodzenia brutto w Polsce. Jest to znacząco niższa wartość w porównaniu do miast, czy nawet średniej krajowej, co wskazuje na ograniczenia atrakcyjności lokalnego rynku pracy. Wyzwaniem jest także migracja zarobkowa: w 2023 roku szacunkowo 675 osób wyjeżdżało do pracy poza gminę, podczas gdy tylko 154 osoby przyjeżdżały do pracy z zewnątrz. Zintegrowany wskaźnik „Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki i budżet” w 2023 roku osiągnął wartość -0,12, co oznacza sytuację poniżej średniej dla porównywalnych gmin. Jest to częściowo spowodowane małą liczbą przedsiębiorstw o istotnym oddziaływaniu gospodarczym, co przekłada się na niższe dochody z tytułu udziału w CIT.

Stabilna sytuacja finansowa gminy jest jej kluczową mocną stroną. W 2024 roku dochody własne stanowiły 36,5% wszystkich dochodów (19,47 mln zł), a subwencje z budżetu państwa 35,5% (18,99 mln zł), co stwarza warunki do realizacji projektów rozwojowych. Gmina ma poprawiającą się zdolność do finansowania działań rozwojowych, co potwierdza wzrost nadwyżki operacyjnej brutto z 1,779 mln zł w 2016 roku do 3,264 mln zł w 2023 roku. Relacja zadłużenia do dochodów ogółem również spadła z 18,54% w 2016 roku do 13,03% w 2023 roku. Największą część wydatków w 2024 roku (prawie 37%) stanowiły zadania z zakresu oświaty i wychowania (18,21 mln zł).

W kwestii majątku komunalnego, gmina posiada nieruchomości o łącznej powierzchni 179 ha o wartości ponad 11,6 mln zł. W wymiarze gospodarczym, ogólny wskaźnik rozwoju gminy w 2023 roku wynosił -0,07, co oznacza, że warunki rozwojowe kształtują się poniżej średniej dla gmin z grupy porównawczej. Kluczowe wyzwania gospodarcze to starzejąca się siła robocza i konieczność podniesienia konkurencyjności lokalnej gospodarki poprzez modernizację rolnictwa i dywersyfikację źródeł zatrudnienia. Gmina Charsznica jest wskazana na poziomie regionalnym jako gmina zmarginalizowana o bardzo niskim poziomie rozwoju.

Wyzwania w obszarze gospodarczym

- Niski poziom dochodów z tytułu udziału w CIT (podatku od osób prawnych), co świadczy o małej liczbie przedsiębiorstw o znaczącym oddziaływaniu gospodarczym.
- Dochody z PIT (podatku od osób fizycznych) są poniżej średniej krajowej czy regionalnej, mimo odnotowanego wzrostu w latach 2016-2023.
- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto jest znacząco niższe od średniej krajowej.
- Starzenie się społeczeństwa wpływa na potencjalną dostępność lokalnej siły roboczej.
- Utrzymanie dobrej kondycji finansowej budżetu gminy.
- Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości.
- Dywersyfikacja działalności rolniczej – dalszy rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego.
- Rozwój turystyki wiejskiej.
- Promocja produkcji lokalnej żywności wysokiej jakości i żywności ekologicznej.

Kluczowe ustalenia diagnostyczne w obszarze przestrzenno-środowiskowym

Gmina Charsznica posiada rozwiniętą sieć drogową, obejmującą krótki odcinek drogi wojewódzkiej 783 oraz liczne drogi powiatowe (ok. 71,3 km) i gminne (ok. 91,2 km). Dostępność komunikacyjną zwiększa bliskość trasy ekspresowej S7 oraz dostęp do Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej (SKA2) w Miechowie, gdzie dostępny jest parking P&R. Mimo to, jednym z kluczowych wyzwań zgłaszanych przez mieszkańców jest niezadowalający stan dróg w gminie, brak chodników (z potrzebą budowy ciągów pieszo-rowerowych dla zwiększenia bezpieczeństwa) oraz brak oświetlenia ulicznego. Transport publiczny jest słabo rozwinięty, zwłaszcza w weekendy, co utrudnia dojazd do stacji kolejowej w Miechowie dla osób bez samochodu.

W zakresie infrastruktury techniczno-sanitarnej, gmina jest dobrze zwodociągowana – ponad 96% budynków mieszkalnych jest podłączonych do sieci wodociągowej. Woda pozyskiwana jest z pięciu ujęć studni głębinowych, a system obejmuje rozbudowaną sieć o długości 136,80 km. Kluczowym wyzwaniem w tym obszarze jest konieczność modernizacji sieci wodociągowej, zbudowanej w latach 90., oraz budowa nowego, dodatkowego ujęcia wody. Z kolei wskaźnik skanalizowania gminy jest bardzo niski – w 2024 roku jedynie około 25% budynków było podłączonych do systemu kanalizacyjnego. Istnieje jedna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, która obsługuje część gospodarstw domowych i podmioty gospodarcze. Pozostałe ścieki są odbierane wozami asenizacyjnymi, a na terenie gminy funkcjonuje 699 zbiorników bezodpływowych i 613 przydomowych oczyszczalni. Ten niski wskaźnik skanalizowania jest uznawany za jeden z podstawowych problemów środowiskowych, prowadzący do zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. Stan wód powierzchniowych w gminie jest zły; wszystkie trzy jednolite części wód powierzchniowych (Pilica, Szreniawa, Nidzica) odznaczają się złym stanem ogólnym. Główne przyczyny zanieczyszczeń to spływy z pól uprawnych (nawozy, środki ochrony roślin) oraz infiltracja ścieków z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych. Wody podziemne natomiast są w dobrym stanie ogólnym, a gmina leży na Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych nr 409 „Niecka Miechowska SE”, który mimo dobrej jakości wody jest zagrożony zanieczyszczeniami ze względu na niski stopień skanalizowania. Gmina Charsznica jest również obszarem silnie zagrożonym suszą, zwłaszcza suszą rolniczą, co stanowi pilne wyzwanie wymagające działań z zakresu małej retencji i melioracji.

W kwestii energetyki, gmina jest zasilana z sieci zewnętrznych, ale posiada rozdzielnię sieciową SN/SN Charsznica. Wzrost odsetka ludności korzystającej z instalacji gazowej z 20,3% w 2019 roku do 44,7% w 2024 roku świadczy o postępującej gazyfikacji. Gmina aktywnie działa w zakresie niskoemisyjności, wspierając mieszkańców w programie „Czyste Powietrze” (405 wniosków, 176 zrealizowanych przedsięwzięć do końca 2024 roku). Mimo to, wciąż istnieje znaczna liczba kotłowni poniżej klasy 3 lub bez informacji o klasie (570 sztuk),

a mieszkańcy muszą dostosować się do nadchodzącego terminu obowiązkowej wymiany źródeł ciepła do 2026 roku. Gmina inwestuje również w odnawialne źródła energii (OZE), montując instalacje fotowoltaiczne i pompy ciepła oraz jest członkiem Klastra Energii Powiatu Miechowskiego. Kluczowym wyzwaniem jest konieczność optymalizacji kosztów działania samorządu poprzez głęboką termomodernizację obiektów publicznych, takich jak Szkoła Podstawowa w Miechowie-Charsznicy.

W planowaniu przestrzennym, 98,1% powierzchni gminy objęte jest obowiązującym Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego, co jest jednym z najwyższych wskaźników w Małopolsce. Obecnie trwają prace nad zmianami w MPZP oraz przygotowaniem Planu Ogólnego. Gmina prowadzi również procesy scaleniowe gruntów, które zostały zakończone w 7 miejscowościach, a zaplanowane są w kolejnych 9.

Gmina Charsznica jest położona w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Wyżyny Miechowskiej oraz posiada trzy obszary Natura 2000 (Biała Góra, Uniejów Parcele, Chodów-Falniów). Lasy stanowią niewielki odsetek powierzchni gminy (lesistość 5,3%). Na terenie gminy znajdują się zabytkowe kościoły oraz zespół dworski w Pogwizdowie.

Podsumowując, wymiar środowiskowy osiągnął w 2023 roku wartość ujemną – 0,38. Pomimo wysokiej dostępności komunikacyjnej i pełnego pokrycia planami zagospodarowania przestrzennego, gmina boryka się z niskim stopniem skanalizowania, złym stanem wód powierzchniowych i wysokim zagrożeniem suszą, co stanowi najważniejsze wyzwania w tym obszarze.

Wyzwania w obszarze przestrzenno-środowiskowym

- Opracowanie i przyjęcie Planu Ogólnego dla obszaru Gminy Charsznica
- Zły stan ogólny jednolitych części wód powierzchniowych (Pilica, Szreniawa, Nidzica).
- Niski stopień skanalizowania gminy (w 2024 roku tylko około 25% budynków było podłączonych do systemu, w porównaniu do ponad 70% w kraju i ponad 40% w gminach wiejskich) - konieczna jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej.
- Występuje problem niskiej emisji – konieczność wymiany kotłów.
- Gmina jest silnie zagrożona suszą, szczególnie suszą rolniczą, z najwyższym poziomem zagrożenia w jej centralnej części.
- Dbłość o małą retencję i meliorację.
- Niezadowalający stan dróg w gminie, w tym brak chodników, co wymaga budowy ciągów pieszo-rowerowych dla zwiększenia bezpieczeństwa.
- Brak oświetlenia ulicznego negatywnie wpływa na bezpieczeństwo mieszkańców.
- Optymalizacja kosztów działania samorządu poprzez głęboką termomodernizację i systemy zarządzania energią w budynkach publicznych.

- Modernizacja sieci wodociągowej (zbudowanej w latach 90.) oraz budowa nowego, dodatkowego ujęcia wody.
- Gmina musi zapewnić dostępność architektoniczną w budynkach użyteczności publicznej i przy budowie nowej infrastruktury, a także dostępność informacyjna i cyfrową.
- Niewystarczający system transportu publicznego, co w połączeniu ze starzejącym się społeczeństwem, stanowi znaczące wyzwanie.

7. Źródła danych

Bank Danych Lokalnych GUS

Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody – www.crfop.gdos.gov.pl/CRFOP

Karty Charakterystyki JCWP - www.apgw.gov.pl

Karty Charakterystyki JCWPd - www.apgw.gov.pl

Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Północna Małopolska” (2024)

Monitor Rozwoju Lokalnego – www.monitorrozwoju.pl

Portal statystyczny – www.polskawliczbach.pl

Ranking Gmin Małopolski 2024 - Województwo Małopolskie, MISTIA, GUS, (2024).

Raport o stanie Gminy Charsznica za rok 2024 (2025)

Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna Gminy Charsznica (2025).

Statystyczne Vademecum Samorządowca (2025)

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2030 (2019)